

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 522

Poznań, wtorek dnia 15 listopada 1932

Rok XXVII

Ś. p. dr. Bolesław Krysiwicz

Po długich i ciężkich cierpieniach zamknął na zawsze oczy śp. dr. Bolesław Krysiwicz. Odchodzi od nas jedna z najpiękniejszych postaci w najszlachetniejszym znaczeniu tego słowa: człowiek o szerokim umyśle, o wielkiej kulturze duchowej, o charakterze niezłomnym, jak granit.

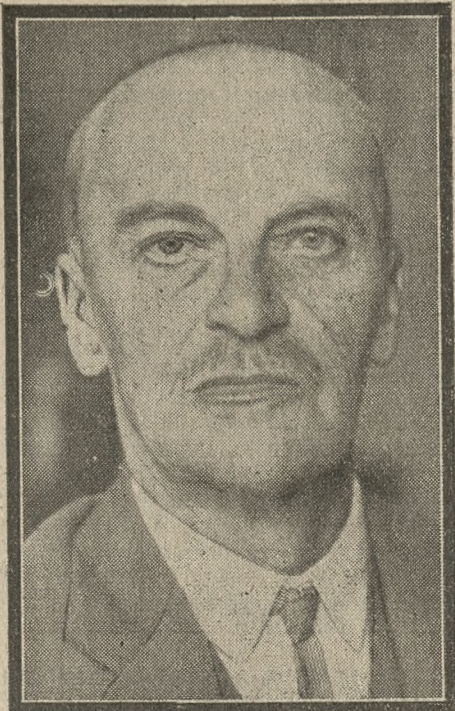
Trybunem ludu nie był. Obcą mu była wszelka demagogia. Miał wstręt do wysuwania się naprzód. Na froncie stawał tylko wówczas, gdy tego odeń żądało bezwzględnie społeczeństwo, jak w przełomowym okresie wyzwania się Wielkopolski. Zresztą wolał pozostać w szeregach wodzów raczej intelektualnych, tych, co są mózgiem i sumieniem rzesz, związanych wspólną ideą, wspólnym programem.

Głównymi rysami psychicznymi śp. Bolesława Krysiwicza były: wybitna inteligencja, ujmująca zagadnienia zawsze głęboko i w szerokiej perspektywie, — śmiałość poglądów, nie tolerująca zgnitych kompromisów, lecz krocząca prostym, bitym gościńcem, — a przytem zawsze absolutna bezinteresowność oraz ścisła rzeczowość i niezwykła kulturalność wystąpień, które nawet u najzaciętszego przeciwnika budziły dlań zawsze pełny szacunek i często nietajone uznanie.

Takim był od wczesnej swojej młodości; takim pozostał do końca swego życia. Był zawsze sobą, bez najmniejszych odchyleń, bez wahań najmniejszych. Mądry a szlachetny; śmiały a zrównoważony; twardy a do bry; stanowczy a ujmujący: oto obraz duszy i charakteru śp. Bolesława Krysiwicza.

Pierwszy okres jego psychicznego oddziaływania na społeczeństwo wielkopolskie, a raczej na szczył jego wówczas warstwę inteligencji zawodowej, to okres „Przeglądu Poznańskiego” z lat 1894—96, pod którego sztandarem szła grupa ludzi o poglądach demokratyczno-postępowych, jak dr. Tomasz Drobnik, dr. Władysław Rabski, Bernard Chrzanowski, Władysław Seyda, Zmarły i inni. Grupa ta przeciwstawiała się dość bojowo ówczesnemu kierunkowi konserwatywno-klerikalnemu. Walka z nim zbliżyła sterników „Przeglądu Poznańskiego” do ruchu ludowego, kierowanego przez dr. Romana Szymańskiego, a przeciwstawiającego się ugodzie konserwatystów i kruszącego kopie o emancypację obywatelską warstw ludowych, ściślej mówiąc, miejskiego i wiejskiego stanu średniego.

Gdy na arenie życia politycznego naszej dzielnicy pojawił się w początkach bieżącego wieku ruch wszechpolski, demokratyczno-narodowy, w szeregach jego znalazł się śp. Bolesław Krysiwicz, a wkrótce cały ruch ludowy roztopił się we wszechpolskim. Śp. Bolesław Krysiwicz został przyjęty do tajnej wszechpolskiej Ligi Narodowej, której zewnętrzną, jaw-

na ekspozyturą polityczną było Stronnictwo Demokratyczno-Narodowe. Od tam był i pozostał jedną z najwybitniejszych pod względem intelektualnym postaci obózu narodowego.

Miarą powagi, jaką się śp. Bolesław Krysiwicz cieszył już przed wojną, było jego zasiadanie przez długie lata nie tylko w Komitecie Wyborczym na W. Ks. Poznańskie, ale i w Centralnym Komitecie Wyborczym. Równocześnie rozwijał żywą działalność na wpływom stanowisku w Związku Sokołów, był przez czas dłuższy prezesem Towarzystwa Młodych Przemysłowców; i zasiadał w organach kierowniczych Rady Narodowej, Towarzystwa Czytelní Ludowych, Towarzystwa Wykładów Ludowych im. Adama Mickiewicza, spółki akcyjnej Teatr Polski w Poznaniu i in.

Gdyśmy jesienią roku 1906 powoływali do życia „Kurjer Poznański” i przejmowali „Orędownik” Romana Szymańskiego, śp. Bolesław Krysiwicz, nie tylko był jednym z udziałowców wydawnictwa, ale został od samego początku członkiem jego rady nadzorczej. W ostatnich latach był jej prezesem do końca życia.

Stanowisko jego polityczne w czasie wojny było bezwzględnie zdecydowane w kierunku dążenia do zjednoczenia i niepodległości na podstawie zwycięstwa koalicji nad Niemcami. Jako członek Ligi Narodowej i również tajnego Komitetu Międzypartyjnego śp. Bolesław Krysiwicz stał w samym środku antyniemieckiego ruchu politycznego, a gdy nadszedł okres przełomowy, należał do tajnego Komitetu Obywatelskiego, a następnie został powołany na prezesa Naczelnej Rady Ludowej, pierwszej władzy Polaków, wyzwolających się z pod jarzma pruskiego.

W okresie naszej niepodległości państwowej widzimy śp. Bolesława Krysiwicza piastującego godność prezesa zarządu wojewódzkiego związku Ludowo-Narodowego. W ostat-

nych latach Zmarły wycofywał się już stopniowo z życia politycznego i społecznego, zmuszony do tego stanem zdrowia, ale nigdy nie przestał służyć radą swą światłą i męską; śledził to, co się ostatnimi laty działo w Polsce, myślą surowej krytyki moralnej i politycznej. Jeszcze, gdyśmy go kilkakrotnie odwiedzali spoczywającego długo na łożu boleści, z którego się już nie poddźwignął, pytał o stosunki polityczne, o pisma nasze, o towarzyszy wspólnej pracy i walki.

Zegnamy w Zmarłym człowieka o czystym, stalowym charakterze, — obywatela wielkiej miary i wielkiej zasługi, — współkierownika naszych dążeń i wysiłków politycznych o mocnej linii i silnej woli, — przyjaciela wernego, oddanego, serdecznego. Postać jego duchowa pozostanie zawsze między nami.

Głęboką żałobą dotkniętej małżonce śp. Bolesława Krysiwicza, p. Marji z Malczewskich, dwóm córkom Zmarłego, pp. Gustowskiej i Rakowskiej, oraz dalszej Jego rodzinie składamy najszczerze wyrazy współczucia.

Śp. dr. Bolesław Krysiwicz pochodzi z znanej rodziny mieszczańskiej w Poznaniu. Urodził się w dniu 11 kwietnia 1862 roku. W roku 1887 uzyskał dyplom lekarski na uniwersytecie w Lipsku.

Po osiedleniu się w Poznaniu był przez długi czas asystentem zakładu Sióstr Miłosierdzia w szpitalach Prze-

mienienia Pańskiego i pracował pod kierunkiem ówczesnego chirurga radcy dr. Zielewicza, zajmując się poza tem ogólną praktyką. Po kilku latach przejął stację wewnętrzną w zakładzie Sióstr Miłosierdzia w szpitalu św. Józefa oraz stanowisko naczelnego lekarza pracując przez dłuższy czas wspólnie ze znanym wówczas chirurgiem ś. p. dr. Drobnikiem, który był kierownikiem stacji chirurgicznej w szpitalu św. Józefa.

Z biegiem czasu stał się śp. dr. Bolesław Krysiwicz pierwszym i jedynym w Poznaniu specjalistą chorób dziecięcych, a praktyka jego w tej specjalności sięgała przed wojną poza granice dzisiejszej Polski zachodniej.

Przy rozbudowie szpitala św. Józefa położył Zmarły nieocenione zasługi w organizowaniu już nowoczesnej ujętej kliniki dziecięcej. Czynnym jego udziałem w wydziale lekarskim Towarzystwa Przyjaciół Nauk w dawniejszych latach zasługuje na szczególniejsze wyróżnienie, podobnie pracą w redakcji „Nowin Lekarskich”, w tworzeniu instytucji lekarskiej samopomocowej pod nazwą „Pomoc Koleżeńska”. Jego praca lekarska, publicystyczna dawnymi laty była bardzo wydatna i cenna. Wybitny był również udział śp. Zmarłego w pracach Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej, w której w ostatnich latach był zastępcą naczelnika Izby.

Świat lekarski cenil w ś. p. dr. Krysiwiczu osobistość o wysoko postawionej etyce lekarskiej i kolegę o prawym charakterze, które to przymioty zapewnią Mu na zawsze najpiękniejszą pamięć wśród tych lekarzy poznańskich, którzy Go osobiście znali i na jego wiedzę lekarską i mrówczą pracę zbliska patrzeli.

Napężenie sytuacji w Niemczech rośnie

Berlin, 14. 11. (PAT.) Kanclerz Papan rozpoczął w niedzielę rozmowy z przywódcami partji dłuższą konferencją z Hugenbergiem, jako przewodniczącym stronnictwa niemiecko-nar. Dalsze rozmowy odbędzie kanclerz po powrocie z Drezna. Rokowania prowadzone będą przedewszystkiem z centrum i bawarską partją ludową.

W dalszym ciągu pojawiają się pogłoski o możliwości rozwiązania Reichstagu. Przeciwno temu, według informacji prasy, mają wystąpić premierzy rządów krajowych, odwołując się do prezydenta Hindenburga. Napężenie sytuacji jest tak wielkie, że zarówno w prasie, jak i w kołach poli-

tycznych krąży najfantastyczniejsze przypuszczenia na temat dalszego rozwoju wypadków. Mówi się o wyraźnym rozdźwięku, jaki panować ma w łonie gabinetu Rzeszy, gdzie min. Reichswehry, Schleicher miał opowiedzieć się za rekonstrukcją obecnego gabinetu i stworzeniem nowego rządu, opartego przedewszystkiem na stronnictwach, skupiających szerokie masy robotnicze. Byłby to gabinet z udziałem nar.-soc. i centrum.

Wobec tych kombinacji zasługuje na uwagę oświadczenie kół półoficjalnych, że rząd obecny gotów jest bronić w zdecydowany sposób swojego stanowiska.

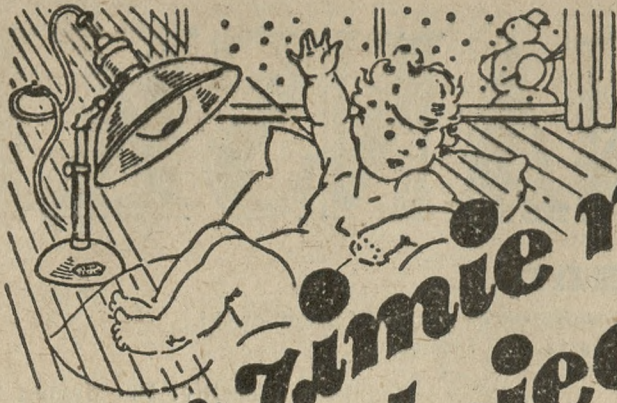
Zamach bombowy na ratusz w Lozannie

Genewa, 14. 11. (Tel. wł.) Na ratusz i przyległy gmach rejencyjny w Lozannie dokonano wczoraj zamachu bombowego, wskutek którego 6 osób odniosło obrażenia, przyczem jedna jest bardzo ciężko ranna. Siła wybuchu i sposób przygotowań świadczą, że zamach był planowany oddawna i przygotowany w najdrobniejszych szczegółach. Wybuch pociągnął za sobą oprócz wspomnianych rannych nieznaczne szkody materialne.

W związku z tem policja przeprowadziła bardzo energiczne dociekania. W licznych domach dokonano rewizji. M. in. dokładnie przeszukano jedną z większych kawiarni, którą obstawiono ze wszystkich stron, poczem kilkudziesięciu policjantów wtargnęło do wnętrza.

Aresztowano kilku komunistów podejrzanych o udział w zajściach z ubiegłego tygodnia. Ponadto w ręce policji wpadł obfity materiał propagandowy i dokumenty potwierdzające w całości tezę, że ostatnią akcję prowadzili rewolucjoniści częściowo nadesłani z zagranicy. Kilku z nich aresztowano, znajdując broń, dokumenty i dowody, że byli w kontakcie z jacejkami komunistycznymi w wojsku szwajcarskim.

Wczorajsza niedziela minęła spokojnie w Genewie i w Lozannie oraz innych sąsiednich kantonach. Władze przystąpiły do dalszej demobilizacji oddziałów wojskowych.

Tró zimie należy się dziecku słońce!

Temu postulatowi higieny mogliśmy jak dotąd zadośćuczynić tylko drogą wyjazdu na południe. Tej zimy już żadne dziecko nie będzie musiało obywać się bez słońca. Skonstruowana ostatnio „Osramówka Vitalux” łączy w sobie wszystkie walory słonecznego promieniowania a więc ciepło, światło i życiodajne promienie ultrafioletowe, w tym niemal stosunku, co naturalne słońce w pełni lata. Osramówka Vitalux z reflektorem G 100 daje się włączać do każdej instalacji oświetleniowej. Niedokrwiłe, słabowite i skrofuliczne dzieci należy codziennie nasświetlać Vitaluxem. Wpływa to dodatnio na ogólny stan zdrowia, daje dziecku dobre samopoczucie, zapobiega krzywicy i innym chorobom dziecięcego wieku. Literatura na żądanie: Polska Żarówka Osram Sp. Akc., Warszawa Plac Trzech Krzyży Nr. 8

OSRAMÓWKA VITALUX

Do nabycia w składach elektromedycznych oraz przedsiębiorstwach branży elektro-technicznej.

Walka o ustrój Rzeszy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, 13 listopada.

Konflikt rządu Papena z parlamentem i krajami związkowymi zmierza szybko do tego stopnia napięcia, że rozwiązanie takie, czy inne nastąpić musi. Albo rząd Papena się załamie, albo też będzie musiał chwycić się dalszych środków, ażeby narzucić swoją wolę. Czytelników „Kurjera Poznańskiego” ten bieg wypadków nie zdziwi. Rysowaliśmy na tem miejscu już dawno linię narastającego konfliktu i przepowiedzieliśmy jego napięcie. Tak, jak dzisiaj się położenie przedstawia, rząd Papena postawiony będzie w krótkim czasie przed koniecznością decyzji dalej idących, które mogą zmierzać w prostej linii albo do ustąpienia, albo do zawieszenia postanowień konstytucji.

Do konfliktu z Reichstgiem przylączył się obecnie konflikt z Radą Rzeszy (Reichsrat), t. zn. z krajami związkowymi, i wysunął się nawet na pierwszy plan. Chodzi o reformę konstytucji, zamierzoną przez Papena, oraz o sprawę usunięcia rządu pruskiego i zamianowania na jego miejsce rządu komisarycznego z ramienia Rzeszy, a dalej o obejście przez kanclerza wyroku lipskiego przez zamianowanie komisarza Rzeszy i komisarycznych kierowników ministerstw pruskich ministrami Rzeszy, sprawującymi nadal rządy w Prusach.

O co tu chodzi? Rzecz jest bardzo prosta. Gabinet Rzeszy, który ma przeciwko sobie Reichstag, a w ręku tylko Reichswehrę, musi dążyć do rozszerzenia swojego oparcia. Może tego dokonać przez opanowanie administracji, chociaż w części Rzeszy. Póki wszystkie państwa związkowe mają osobne rządy, jest to rzeczą niemożliwą. Reformy Papena zmierzają w tym kierunku, ażeby oddać administrację rządowi Rzeszy w największym kraju związkowym, t. j. w Prusach, przez połączenie rządów Prus i Rzeszy w jednym ręku. W ten sposób Prusy, jako największy kraj związkowy, stałyby się kością niezłomną dla rządu Rzeszy. Gabinet Papena, zmierzając do takiej reformy, dąży do wzmocnienia władzy wykonawczej rządu Rzeszy.

Naodwrot Prusy w takim wypadku nadawałyby ton decydujący polityce Rzeszy. Prusy stałyby się czemś w rodzaju „potęgi domowej” („Hausmacht”) rządu Rzeszy. Usuwając rząd pruski Brauna i wprowadzając zamiast niego w Prusach rząd komisaryczny, kanclerz Papen niejako naprzód przesądzał skutki reformy, łącząc de facto już dzisiaj rząd pruski z gabinetem Rzeszy. Cała polityka Papena w tym kierunku jest oczywiście celowa. Przeprowadzanie w szybkim tempie daleko idących zmian personalnych w administracji pruskiej bez oczekiwania załatwienia konfliktu z Prusami, wskazuje wyraźnie na to, że gabinet Papena zdecydowany jest opanować bezwzględnie administrację Prus. Śpieszy się on tem bardziej, im silniej zarysowuje się obrona strony przeciwnej.

Cała ta sprawa wygląda na to, że polityka obecnego gabinetu wobec Prus jest tylko akcją przedwstępną do dalszych zamiarów. Jak bardzo na niej zależy rządowi Rzeszy, dowodzi fakt, że, jak słychać, nawet ewentualnego utworzenia normalnego rządu w Prusach przez sejm pruski nie będzie on uważał za wystarczający powód do odwołania komisarycznego rządu. Kluczując tę decyzję rozbieżnością ewentual-

nej polityki takiego rządu z zamiarami rządu Rzeszy.

Konflikt rządu Papena z Reichstgiem można uważać jako wynik ogólnego zjawiska przesilenia parlamentaryzmu oraz istniejącej wszędzie walki o władzę. Zaostrza go naturalnie pojawienie się nowych i odrębnych prądów politycznych, jak np. hitleryzmu, oraz cały szereg specyficznie niemieckich czynników. Zato w konflikcie z „Reichsratem” (Radą Rzeszy) wybija się, poza przeniesieniem na jego przedstawicieli konfliktu parlamentarnego, na pierwszy plan obrona państw związkowych przed groźbą im zmagoryzowaniem przez „sprusaczony” rząd Rzeszy. Odżywa tu historyczne zatargi życia niemieckiego. Poszczególne kraje bronią swojej samodzielności i sprzeciwiają się wzmocnieniu władzy centralnej.

Zaś władza centralna dąży do stworzenia sobie, zupełnie podobnie jak historyczne dynastje cesarskie, własnej potęgi celem podtrzymania swojego znaczenia wobec tendencji do zbytnej samodzielności państw związkowych. Dlatego państwa południowe występują w obronie usuniętego rządu pruskiego, dlatego sprzeciwiają się reformie konstytucji w myśl programu Papena, dlatego walczą zaciekle o własne prawa polityczne i zmierzają do rozszerzenia ich. To nie jest rzecz nowa w

dziejach Niemiec, przeciwnie tak bywało zawsze.

Jest to więc konflikt bardzo poważny, a rozwiązanie jego będzie rozstrzygające dla dalszego okresu historii niemieckiej. Doszło do tego, że rządy państw południowych urządziły sobie w Würzburgu osobną konferencję, na której rozstrzasano wspólne postępowanie celem przeciwdziałania zamiarom rządu Papena. O tej konferencji rządu „Deutsche Allgemeine Zeitung” wyraziła się, że trudno jej nie nazwać spiskiem.

Treść zatargu określa najlepiej rezolucja Rady Rzeszy, który z powodu nominacji ministrów Rzeszy dla Prus stwierdził, że „zarządzenia te wywołały zasadniczą i głęboko sięgającą zmianę w dotychczasowym i konstytucyjnie ustalonym stosunku między Rzeszą i Prusami, między Rzeszą i krajami i między krajami pomiędzy sobą”. W dalszym ciągu rezolucja domaga się przyznania decydującego wpływu krajom przy układaniu projektów reformy.

Słowa te dotyczą istoty konfliktu w całej jego historycznej rozciągłości. Takie konflikty są zawsze głębokie i wstrząsające. Jeżeli rząd Papena wieział, co robi, doprowadzając do jego powstania, nie może się dziwić głębi wstrząśnienia, które spowodował i trudnościom, które spotyka na swojej drodze. Zobaczymy, czy posiada dość siły i decyzji, żeby podjąć walkę aż do końca. Dzisiaj przypuszczono do niego a-tak generalny.

JERZY DROBNIK.

Głosy polskie na Śląsku Opolskim

Dalszy spadek i jego przyczyny

Niedzielne wybory do Reichstgu dały, jeśli chodzi o głosy polskie, wyniki dość różne. Na Pograniczu i w Pomeranii, a także w Westfalji i Nadrenji zaznaczył się pewien przyrost głosów polskich w porównaniu z wyborami z dn. 31 lipca rb., natomiast na Śląsku Opolskim i w Prusach Wschodnich liczba głosów polskich znowu poważnie się zmniejszyła. Złwłaszcza na Śląsku spadek ten jest wprost zastraszający. Jeszcze w wyborach do Reichstgu we wrześniu r. 1930 lista polska skupiła tam 37 000 głosów, w wyborach do sejmiku pruskie-

go w dn. 25 kwietnia r. b. było ich 28 043, w wyborach do Reichstgu w dn. 31 lipca r. b. już tylko 14 534, a w wyborach obecnych zaledwie 12 059.

Oznacza to, że w ciągu zaledwie pół roku — od końca kwietnia do początku listopada 1932 r. — liczba głosów polskich stopniała o 16 tysięcy, to jest o prawie 60 procent a w porównaniu z r. 1930 o zgorą dwie trzecie ówczesnego stanu posiadania.

Tabela porównawcza dla poszczególnych powiatów przedstawia się następująco:

POWIATY	Liczba głosów polskich				
	1928	1930	25. 4. 1932	31. 7. 1932	6. 11. 1932
Powiaty miejskie					
Bytom	1 553	1 626	1 672	834	600
Gliwice	1 018	1 181	1 074	596	454
Zabrze	3 100	3 140	2 486	1 495	1 240
Nysa	7	13	7	2	2
Opole	124	184	126	103	83
Racibórz	739	917	554	349	348
Powiaty wiejskie					
Bytom	3 496	3 508	2 785	1 396	1 339
Koźle	1 592	1 903	1 405	714	587
Niemodlin	89	84	49	30	18
Gliwice	2 908	3 307	2 469	1 209	924
Grotków	14	5	8	4	1
Wielkie Strzelce	5 022	5 286	4 412	2 027	1 618
Dobrodzień	781	865	580	294	205
Kłuczborek	131	97	81	41	34
Głubczyce	29	34	30	23	6
Nysa	20	16	12	7	3
Prudnik	1 110	1 217	743	414	363
Opole	7 781	8 418	6 243	3 304	2 591
Racibórz	2 493	2 644	1 643	841	959
Oleśno	2 299	2 567	1 664	851	684
Razem	34 306	37 012	28 043	14 534	12 059

Do tabelki powyższej dodać należy, że już cyfry głosów polskich, uzyska-

ne w r. 1928 i 1930 były bardzo niskie w porównaniu z 200.000 głosów, które

padły za Polską na obszarze dzisiejszego Śląska Opolskiego w plebiscycie r. 1921.

Dzisiejszy smutny stan rzeczy wywołany jest niewątpliwie w głównej mierze cichym lub otwartym terorem władz i społeczeństwa niemieckiego. Do niepowodzenia list polskich — jak już o tem pisaliśmy kilkakrotnie — przyczyniają się jednak także wadliwe stosunki, panujące w organizacjach ludności polskiej, zwłaszcza od czasu, kiedy brudzić tam poczęły czynniki „sanacyjne”.

Czas doprawdy, by czynniki te o-pamiętały się i by usunięto bólaczki, powodujące tak bolesne kurczenie się polskiego stanu posiadania na prastarej ziemi piastowskiej.

Rezerwy i zaliczki budżetowe

Klub Narodowy wniósł w Sejmie w dniu 3 listopada dwa następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm na mocy art. 6 i art. 9 Konstytucji oraz art. 6 i art. 8 ustawy z dnia 3 czerwca 1921 r. o kontroli państwowej zwraca się do Najwyższej Izby Kontroli, aby w terminie 6 tygodniowym zbadała i przedstawiła Sejmowi:

- 1) stan obecny i sposób ulokowania rezerw skarbowych,
- 2) stan obecny zadłużenia wszystkich przedsiębiorstw państwowych i monopolów wobec skarbu państwa, banków państwowych oraz innych wierzycieli krajowych i zagranicznych,
- 3) stan rozrachunków między skarbem państwa a przedsiębiorstwem Polskie Koleje Państwowe w czasie od 1 stycznia 1927 do 31 grudnia 1932 r.

Uzasadnienie

Sejm, przystępując do pracy nad budżetem na rok 1933/34, który to budżet przy wysoko obliczonych dochodach zamyka się deficytem w sumie 360 milionów, musi znać dokładnie stan i płynność rezerw skarbowych, mających służyć na pokrycie tego deficytu, tembardziej, że z tego źródła pokryty już został deficyt lat 1930/1 i 1931/2, wynoszący według oficjalnych zamknięć około 300 milionów oraz jest pokrywany deficyt tegoroczny, który sięgnie sumy 400 milionów.

Równocześnie ma Sejm ustalić sumy wpłat przedsiębiorstw państwowych do skarbu, względnie dopłat skarbu do budżetów tych przedsiębiorstw. Zadania tego nie może Sejm wypełnić bez dokładnej znajomości zobowiązań finansowych przedsiębiorstw zarówno skomercjalizowanych, jak i nieskomercjalizowanych, zwłaszcza, że przewidywany na rok 1933/34 dochód z przedsiębiorstw nie znajduje żadnego umotywowania w półrocznych wynikach roku bież.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa rząd, aby w terminie czterotygodniowym przedstawił Sejmowi całkowity i szczegółowy wykaz zamówień, dokonanych w administracji, przedsiębiorstwach państwowych, monopolach i specjalnych funduszach na poczet budżetu na rok 1932/33 oraz na lata następne, wraz z podaniem sum, które z tego tytułu obciążają skarb państwa w poszczególnych okresach budżetowych.

Uzasadnienie

P. prezes Rady Ministrów w przemówieniu z dnia 1 października 1931 r. oświadczył, że rząd celem przyścis-

z pomocą przemysłowi i zmniejszenia bezrobocia poczynił i ma zamiar czynić nadal zamówienia na poczet przyszłych budżetów. Sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli Państwa za okres 1931/32 potwierdza, że system ten był uprawiany w różnych działach administracji państwowej.

Sejm, przystępując do uchwalenia budżetu na rok 1933/34, musi wiedzieć jakie sumy w tym budżecie są przeznaczone na zamówienia już wykonane, a jakie wykonać się mające, gdyż tylko w ten sposób Sejm może ustalić rzeczywistą wysokość rocznych wydatków państwa.

Trzy statki padły pastwą żywiołów

Holenderski okręt pasażerski „P.C. Hooft” sponął doszczętnie w Amsterdamie pomimo wyjątkowej akcji ratowniczej — Pożar powstał prawdopodobnie z powodu nieostrożności

Amsterdam, 14. 11. (Tel. wł.) Niebywałych rozmiarów pożar wybuchł wczoraj na pokładzie holenderskiego statku pasażerskiego „P. C. Hooft” o pojemności 15 tys. tonn. „P. C. Hooft” powrócił właśnie z podróży do Indji holenderskich. Okręt należał do towarzystwa holenderskiego Nederland.

Pożar powstał nagle około północy, w chwili kiedy na szczęście na pokładzie znajdowało się niewiele ludzi. Przyczyną ognia było prawdopodobnie nieostrożne obchodzenie się z łatwopalnymi materiałami, jak kwas solny, siarczany i t. zw. pruski, płyny używane do remontu oraz czyszczenia statku. Płomień rozszerzył się z gwałtowną szybkością, obejmując cały pokład w mgnieniu oka tak, że mimo natychmiastowej i bardzo wyjątkowej akcji ratowniczej oraz zużycia ogrom-

nych mas wody, wylewanych na pokład oraz do wnętrza statku, nie zdołano opanować rozszalałego żywiołu. Ogarnął on coraz to nowe części okrętu, a kiedy płomień dostał się pod pokład, do niższych kondygnacji, oraz magazynów, poczęły raz po raz dochodzić odgłosy głuchych wybuchów butli z zawartością tlenu oraz innych kwasów i zgęszczonego powietrza.

Do godz. 4 nad ranem pożaru nie zdołano umiejscowić, mimo nadludzkich wysiłków. Wreszcie zrezygnowano z dalszych prób, widząc ich beznadziejność.

Ponieważ istniała obawa, że ogień może się przenieść na inne statki, względnie na urządzenia portowe — zdecydowano wyciągnąć „P. C. Hooft” na pełne morze, aby tam dopalił się do reszty i poszedł na dno.

Drugi okręt, również holenderski, a transportowiec angielski, „Rozenburg” poszedł do Liverpoolu

Paryż, 14. 11. (Tel. wł.) Na morzu Północnym niedaleko wybrzeża belgijskiego zderzył się holenderski parowiec „Rozenburg” z amerykańskim statkiem z Panamy „Mount Helikon”.

Pierwszy odniósł tak silne uszkodzenie, że wkrótce zatonął. Załoga opuściła pokład natychmiast, a później również kapitan i sternik, widząc beznadziejność wysiłków innych statków, które próbowały przyholować uszkodzony okręt.

11 ludzi załogi parowca holenderskiego przybyło dziś do portu Boulogne wraz z „Mount Helikon”, podczas gdy pozostała część na pokładzie inne-

go statku amerykańskiego wylądowała w Douvre w Normandji.

London, 14. 11. (Tel. wł.) Na jednym ze statków transportowych stojących w porcie w Liverpoolu wybuchł wczoraj pożar, który zdołano ugasić dopiero po 24 godzinnych wysiłkach.

W czasie akcji ratowniczej zginął pierwszy oficer statku, który uległ zaccadzeniu i zmarł w klinice.

Pożar rozszerzył się z tak wielką szybkością, że nim nadeszła pierwsza pomoc, część statku stała już w płomieniach. Okręt sponął niemal zupełnie. Straty wynoszą kilkadziesiąt tysięcy funtów angielskich.

Niemcy siewcami zarazy moralnej

Na Śląsku czeskim wykryto drukarnię niemiecką, która drukowała wydawnictwa pornograficzne i była centralą sprzedaży p. i. również na Polskę

Cieszyn, 14. 11. (PAT.) W sprawie wielkiej afery pornograficznej w Czeskim Cieszynie dowiadujemy się następujących szczegółów:

Już od dłuższego czasu wiadano, że całą Europę środkową zalewa literatura erotyczna i pornograficzna i że książki te były rozsyłane przeważnie z Niemiec do Danji, Szwecji, Polski, Czechosłowacji oraz Węgier.

Policji czeskiej w Mor. Ostrawie udało się w tych dniach przyłapać niejakiego Szalfelda z Hamburga, który jak się okazało był głównym kolporterem zakazanej literatury na terenie Ostrawy, oraz Polski.

W czasie przesłuchiwania Szalfelda wyszły na jaw rzeczy nieoczekiwane. Oto znana i poważna drukarnia Prohaski w Czeskim Cieszynie (obec-

nie przedsiębiorstwo to należy do akcjonariuszy niemieckich) nie tylko drukowała literaturę pornograficzną, ale przez wspomnianego komisjonera, Szalfelda, organizowała sprzedaż tej literatury w Czechosłowacji a głównie w Polsce, Szwecji, Danji itd.

Przeprowadzona w drukarni rewizja dała sensacyjne wyniki. Zapieczętowano 64 skrzyń, zawierających około milion gotowych książek pornograficznych oraz 25 000 egzemplarzy niedokończonych książek. Wartość skonfiskowanego materiału sięga kilku milionów koron czeskich. Władze czeskie prowadzą energiczne śledztwo celem ustalenia autorów literatury i dostawców klisz pornograficznych. Drukarni grozi oprócz milionowych kar pieniężnych zamknięcie.

Nota brytyjska w sprawie długów wojennych

London, 14. 11. (PAT.) Nota wręczona w Waszyngtonie amerykańskiemu sekretarzowi stanu przez ambasadora brytyjskiego dn. 10 listopada b. r. została zakomunikowana prasie dla opublikowania jej w dziennikach poniedziałkowych.

Nota rozpoczyna się od przypomnienia, że rząd brytyjski z największą radością i gotowością zaakceptował w swoim czasie propozycję prezydenta Hoovera w sprawie jednorocznego moratorium dla długów między państwowych. Celem tej propozycji było, jak to wówczas oświadczone, ulżenie trudności, wynikającym z powodu spadku cen i wobec braku zaufania do gospodarczej, oraz politycznej stabilizacji, co przyczyniło się do przywrócenia tego zaufania. Nadzieje, związane z inicjatywą Hoovera niestety nie sprawdzily się i trudności gospodarcze którym inicjatywa ta miała ulżyć nie skończyły się.

Nota przypomina, że już w październiku r. ub. komunikat, ogłoszony w Waszyngtonie z racji pobytu premiera Laval'a uznał, że zanim rok Hoo-

vera się skończy, niezbędnem będzie zawarcie w sprawie zobowiązań między państwowych stosownego porozumienia na okres przejściowej depresji handlowej oraz, że inicjatywa w tej sprawie powinna być zawczasu podjęta przez głównie zainteresowane mocarstwa europejskie w zakresie umów, egzystujących przed 15 lipca 1931 r. Dziś wielu myślących ludzi na całym świecie doszło do przekonania, że o ile depresja ma być przewycieczona, to dalsze środki zaradcze winny być podjęte.

Zgodnie z powyższem zaleceniem europejskie mocarstwa kredytorskie zebrały się w czerwcu w Lozannie i porozumiały się co do trwałego układu w sprawie reparacji. Układy te zmierzają do ostatecznego zakończenia spłat reparacyjnych. Wyobrażają one maksymalne współdziałanie, jakie w zakresie między państwowych finansów zainteresowane rządy mogły dotąd okazać, aby przyczynić się do przywrócenia powszechnego dobrobytu, co do którego St. Zjd. zainteresowane są niemniej od W. Brytanji i dla którego

współdziałania St. Zjd. jest tak konieczne.

Co do istoty tych środków zaradczych, które należałoby podjąć, rząd brytyjski nie zamierza obecnie powiedzieć więcej niż to, co już kilkakrotnie oświadczył tembardziej, że ani pod względem teoretycznym, ani też pod względem rzeczowym nie znajduje uzasadnienia do zmian swoich poglądów.

Rząd brytyjski uważa, że obecne układy między państwowe w sprawie zobowiązań finansowych winny być poddane rewizji. Rząd brytyjski posiada poważne przeświadczenie, że należy działać szybko i wierzy, że St. Zjd. znajdą sposób, aby jak najprędzej nawiązać wymianę poglądów.

Bezpośrednim celem niniejszej noty jest jednak sprawa o charakterze bardziej ograniczonym. 15 grudnia przy pada termin płatności następnej raty brytyjskiego długu wojennego. Nie można spodziewać się, że w ciągu 5 tygodni da się osiągnąć porozumienie w sprawach o tak szerokim zakresie. Znalazłszy się więc wobec podobnych trudności konferencja lozańska, aby przeprowadzić swoje prace bez przeszkód, uznała za konieczne wstrzymanie egzekwowania płatności, przypadających, biorącym udział w konferencji mocarstwom.

Rząd brytyjski ma nadzieję, że podobna procedura będzie zastosowana obecnie i zwraca się o odroczenie przypadającej od niego płatności na okres proponowany niniejszemi rozmowami, lub na jakikolwiek inny okres, co do którego nastąpiłoby porozumienie. Rząd brytyjski uważa, że proponowane rozmowy należałoby najlepiej za początkować w Waszyngtonie i o ile spotka się to z przychylnym przyjęciem, rząd brytyjski gotów jest udzielić odpowiednich instrukcji swojemu ambasadorowi.

Zarówno co do tego punktu, jak i co do innych, poruszonych w niniejszej notcie rząd brytyjski oczekuje wyrażenia poglądów przez St. Zjednoczone.

Wielkie zebranie

W niedzielę, 20 b. m. w sali kina „Metropolis” organizuje zarząd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Poznaniu wielkie zebranie, na którym przemawiać będzie słynny obrońca w procesie brzeskim poseł Jan Nowodworski. Ponadto w związku z uroczystością 25-lecia śmierci Stanisława Wyspiańskiego, poświęci tej wielkiej rocznicy szereg ciekawych uwag p. red. Czesław Kędziński.

Początek zebrania o godz. 12-tej.

Przepowiednia pogody na wtorek: Po mroźnej nocy zrana lekka mgła, w ciągu dnia w dalszym ciągu pogodnie i sucho, temperatura bez zmian, lekkie wiatry zmienne.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.45 zł. gotówką 210.00 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 173.16 zł. gotówką 172.82 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 14. 11. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana — również i kursy — przy obrotach ożywionych.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5 proc. pożycz. konwers. po 40.—, 4 proc. premjówki dol. po 49.—, oraz 3 proc. pożycz. bud. po 37.—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. nie doszło do transakcji 8 proc. listami dol. starymi oraz 8 proc. listami amortyz. natomiast handlowano i płacono za 4 proc. listy zast. konwert. 31.—, zaś 6 proc. listy żytnie obracano po 10.50.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 84.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredytowego, ostempl. 31% P.
(Kurs w złotych)
4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III 49.— P.
6% pożyczka żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 10.50 +
3% pożyczka budowlana, serja I 37.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 84.— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 14. 11. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parafet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft w hol), 2) żyta pomorskiego 69.85 kg (118.2 ft w hol), 3) pszenicy poznańskiej 72.95 kg (124 ft w hol) 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft w hol).

Ceny transakcyjne

Żyto 15 tonn par Poznań 15.20
Żyto 330 tonn par Poznań 15.00
Żyto 35 tonn par Poznań 14.95

Ceny orientacyjne

Żyto 14.80 — 14.80
Usposobienie słabe
Pszenica 22.75 — 23.75
Usposobienie spokojne
Jęczmień browarowy 16.00 — 17.50
Usposobienie spokojne
Jęczmień 68—69 kg 13.75 — 14.50
Jęczmień 64—66 kg 13.25 — 13.75
Usposobienie spokojne
Owies 13.50 — 13.75
Usposobienie słabe
Mąka żytnia 65% wł work. 23.00 — 24.00
Usposobienie spokojne
Mąka pszenna 65% wł work. 36.00 — 38.00
Usposobienie spokojne
Otręby żytnie 8.75 — 9.00
Otręby pszenne 9.00 — 10.00
Otręby pszenne (grube) 10.00 — 11.00
Rzepak 40.00 — 41.00
Rzepak 38.00 — 43.00
Gorczyca 39.00 — 45.00
Groch Victoria 21.00 — 24.00
Groch Folgera 31.00 — 34.00
Konieczyna czerwona 120.00 — 140.00
Konieczyna biała 120.00 — 160.00
Ziemniaki jadalne 2.20 — 2.50
Ziemniaki fabryczni za kilo % 0.00 — 0.12 1/2
Mak niebieski 100.00 — 110.00

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 200 tonn, pszenicy 30 tonn, otrąb pszenicznych 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 14. 11. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123.65	123.96	123.34
Holandja	354.15	359.05	357.25
London	29.79	29.94	29.64
Nowy Jork	8,918	8,938	8,893
Nowy Jork	8,922	8,942	8,902
kabel	8,922	8,942	8,902
Paryż	34.96	35.45	34.87
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcaria	171.65	172.08	171.22
Berlin	211.85	211.90	

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inw. 97.10 — 97.50
5% pożycz. konw. 41.50 — 42.00
5% pożycz. kolejowa 35.00
4% pożycz. dolarowa 50.00 — 50.50
6% pożycz. dol. 56.50 — 57.00
7% pożycz. stabil. 56.98 — 55.75
10% pożycz. kolejowa 101.00

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 86.50 — 87.00
Starachowice 8.50
Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 100 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 14. 11. 1932.

Pszenica marchwińska 199.00 — 201.00
później loco Berlin tr. 210.00 —
Tendencja spokojna.
Pszenica jara march 203.00 — 204.00
Tendencja spokojna.
Żyto march 157.00 — 159.00
Tendencja stała.
Jęczmień browarowy 170.00 — 179.00
Tendencja stała.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 161.00 — 168.00
Tendencja słabsza.
Owies march 133.00 — 137.00
Tendencja spokojna.
Mąka pszenna 24.50 — 27.50
Tendencja spokojna.
Mąka żytnia 20.40 — 22.50
Tendencja spokojna.
Otręby pszenne 9.30 — 9.65
Tendencja spokojna.
Otręby żytnie 8.50 — 8.80
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 21.00 — 26.00
Groch drobny jadalny 20.00 — 23.00
Groch pastewny 14.00 — 16.00
Kuchy lniane 10.10 — 10.20
Kuchy z orzecha ziemnego 10.80
Kuchy mielone (maczka) 11.10
Wytłoki suche 8.90
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 10.30
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 11.00
Ziemniaki jadalne białe 1.10 — 1.20
Ziemniaki jadalne czerwone 1.25 — 1.35
Ziemniaki odenwaldz. nieb. 1.10 — 1.20
Ziemniaki inne żółte 1.30 — 1.35
Ziemniaki fabryczne w fg za funt 8
Ogólna tendencja prawie utrzymana.

Wybory do samorządów na zachodzie Rzeszy

Przyrost głosów nar. socjalistów i komunistów — Słaba frekwencja głosujących

Berlin, 14. 11. (PAT). Ubiegłej niedzieli odbyły się wybory do władz samorządowych w Saksonji, Lubece i Zagl. Saary. Frekwencja głosujących wynosiła 70 do 80 proc.

Na ogół dał się zauważyć przyrost głosów nar. soc. i komunistów, oraz w niektórych okręgach przesunięcie się na lewo. Frekwencja głosujących w Zagl. Saary była słaba i nie dochodziła często do 70 proc.

Niezależna partja robotnicza i mieszczańska, która skupia sprzyjających Francji członków Związku Za-

głębia Saary, uzyskała na 4.301 mandatów do rad gminnych, 7 miejsc. Dotychczas brak jeszcze wyników z wielu okręgów.

Berlin, 14. 11. (Tel. wł.) Wybory do rad gminnych w Lubece przyniosły następujący podział mandatów: hitlerowcy 27 (przy wyborach 1929 r. — 6), socjaliści — 29 (34), komuniści 9 (7), związek hanzeatycki 5, niemiecko-narodowi 4, związek właścicieli nieruchomości 4, partja państwowa 1 (2), centrum 1 (1).

Echa strasznej katastrofy w Warszawie

Zpóśród mieszkańców zmiądzionego domku ocalało 14 osób — Prawdopodobnie gazy fermentacyjne rozsadzily ścianę browaru

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) — Podczas katastrofy przy ul. Krochmalnej ogółem ocalało 7 chrześcijan i 7 Żydów.

Dwie osoby cudem ocalały się wskutek tego, że dosłownie na parę minut przed katastrofą wyszły do pracy. Jest to szofer Cieśliński i córka

malarza inwalidy Daweya.

Zdaniem techników, po wczorajszym zbadaniu miejsca wypadku, gazy fermentacyjne nagromadzone masowo jęczmienia, którego złożono w magazynie 900 tonn, rozsadzily ścianę browaru. (w)

Raj Żydów w Polsce dzisiejszej

Pismo ambasady polskiej w Londynie

Żydowska Agencja Telegraficzna ogłosiła pismo ambasady polskiej w Londynie, wręczone bawiącemu w Londynie rabinowi Jeruchimowi Leinerowi z Polski z upoważnieniem do opublikowania go. Prosimy pismo to przeczytać uważnie:

Na stronę prawną obecnej sytuacji Żydów w Polsce składają się trzy czynniki: konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z marca 1921, traktat mniejszości z 1919 r., poręczający Żydom obok praw obywateli polskich również prawa mniejszościowe, oraz zasadniczy kierunek polityki rządu polskiego, który nie zna antysemityzmu i odnosi się przychylnie do rozwoju społeczno-gospodarczego i politycznego w kraju i za granicą.

Lecz polityka ta musi być odpowiednio podporządkowaną względem, wpływającym z interesów państwa polskiego. Przedewszystkiem więc Żydzi nie mogą korzystać z przywilejów większych, niż reszta obywateli polskich. Żydzi nie mogą stanowić państwa w państwie. Powtóre, Żydzi są traktowani narówni z Żydami w innych cywilizowanych krajach, nie mogą oni jednak korzystać z większych praw, niż gdzie indziej.

Przechodząc do ograniczeń, które dały się we znaki ludności żydowskiej w dzielnicach dawnych zaborów rosyjskiego i austriackiego, ambasada stwierdza, że ograniczenia te zostały przez rząd polski zniesione, m. in. też zakaz nabywania posiadłości większych oraz niedopuszczanie użytku języka żydowskiego w dokumentach o charakterze publicznym. Rząd nie dopuścił również do przeprowadzenia projektów ustawy w sprawie „numerus clausus” na uniwersytetach. Żydzi są nadto reprezentowani w armji, w ministerstwach, w przemyśle, w bankowości i zawodach wywołanych.

Specjalne komitety zostały powołane do życia celem wprowadzenia zmian do struktury gospodarczej lud-

ności żydowskiej. W stanie rozwoju znajdują się nowe gałęzie produkcji, które dają Żydom nowe widoki zarobkowania, jak rzemiosło, ogrodnictwo, żegluga handlowa, eksport i tranzyt. W okręgach Grodno, Brześć i Pińsk w ręku żydowskim znajduje się 25.000 posiadłości i Żydzi przechodzą do rolnictwa.

Wszystko jednak stać się może powoli i w oparciu o zasady naukowe, nie może się więc to stać przez jedną noc. Według ostatnich danych ludność żydowska dysponuje spółdzielnią w liczbie 458 o 174.000 członków. Spółdzielnie te mają depozyty na 30 milionów złotych, zaś roczny ich obrót sięga 132 milionów zł. Bank Zw. Rzemieślników - Żydów w Warszawie udziela kredytów rzemieślnikom. Żydowski Bank Ludowy ma 160.000 członków, wśród nich rzemieślnicy, drobni kupcy, rolnicy i przedstawiciele wolnych zawodów. Dzięki poparciu Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego, Spółdzielnie żydowskie otrzymały kredyty w wysokości 35 milionów złotych.

Przechodząc do sytuacji politycznej Żydów polskich, ambasada wskazuje, że Żydzi są obecnie członkami parlamentu polskiego i że polityczne ugrupowania żydowskie, miałyby możliwość działania więcej, gdyby się przyłączyły i popierały politykę rządu.

W Polsce — konkluduje ambasada w swym liście — niema antysemityzmu. Interesy ludności żydowskiej są w istocie swej zależne od dobrobytu państwa polskiego. Lojalność ze strony Żydów jest konieczna dla zastąpienia dobrej woli większości polskiej. Stosunki polsko-żydowskie są w dużej mierze wynikiem uczuć, na które zewnętrzne czynniki nie mogą wywierać decydującego wpływu. Między Polakami a Żydami rozwijać się muszą wzajemna dobra wola i zaufanie, zaś pod tym względem poczyniono już wielki postęp.

wybory do rady miejskiej w Sofji. Nie jest też wyłączone, że grupa ta zespoli się z rządową Partją Demokratyczną, na czele której stoi stary doświadczony polityk Malinow, przewodniczący so-branja.

Poważną siłę stanowią komuniści, występujący oficjalnie pod nazwą Niezależnej Partji Robotniczej. W starym parlamencie mieli tylko 4 posłów, w nowym parlamencie mają aż 31. W wyborach miejskich w Sofji okazali się najsilniejszą partją. Raptowny wzrost partji komunistycznej jest miernikiem sytuacji gospodarczej w Bułgarii. Większość ludzi, głosujących na listę komunistyczną oddawała swe głosy nie z przekonania, ale raczej na znak protestu. Komuniści rozwinięli gorącą propagandę, pozyskując masy. W Bułgarii obecnie wychodzi 35 pism perjodycznych o tendencjach skrajnie lewicowych. Oprócz tego wydaje się cały szereg nielegalnych ulotek i broszur. Rząd narazie nie czyni żadnych kroków w kierunku stłumienia ruchu komunistycznego, chociaż żywiły narodowe domagają się energicznych kroków przeciw Niezależnej Partji Robotniczej.

Rozwój wewnętrznej polityki bułgarskiej zależy od rozwoju sytuacji w obozie agrarnym. Obóz ten nie jest jednolity. Oficjalny Związek Rolniczy, który popiera rząd i który niedawno odbywał swój kongres, posiada około trzy tysiące organizacji miejscowych z 120.000 członków. W roku 1931 w wyborach czerwcowych na listę tego Związku oddano 400 000 głosów. Gdyby przywódcy rolników nie marnowali swego czasu i energii w wzajemnych walkach, Związek Rolniczy łatwo mógłby uzyskać przeszło milion głosów. Brak w ruchu rolniczym wada, któryby szeregi ujął w karb dyscypliny partyjnej. Na czele oficjalnego Związku stoi minister rolnictwa Giczew.

Część dawnych działaczy tego obozu, którzy reprezentowali kierunek skrajny i po upadku Stambolińskiego uciekli za granicę, oczekuje obecnie na amnestję. Prawdopodobnie nadejdzie ona wkrótce, lecz — być może — nie obejmie Obowa i Todorowa. Emigranci odnoszą się nieufnie do dzisiejszych przywódców Związku Rolniczego: Giczewa i Dimowa. Trzeba dalej zaznaczyć, że czterej posłowie rolniczy reprezentują grupę opozycyjną, która może się wkrótce bardzo łatwo powiększyć na 12 do 15 posłów, gdyby do niej przystąpili zwolennicy niezadowolonego byłego ministra Jordanowa i wiceprzewodniczącego so-branja Zacharjewa, prowadzących walkę z Giczewem w granicach partji. Dalej utworzony został opozycyjny związek rolniczy „Aleksander Stamboliński”. W parlamencie związek ten nie posiada swych przedstawicieli. Wymienić wreszcie należy małe grupy byłych posłów Tomowa, Stanji, Zlatewa i Markowa. Ci jednak przegrali walkę z zręcznym Giczewem.

Obraz bułgarskich stosunków politycznych byłby niepełny, gdyby się nie wspomniało o dwóch nadzwyczaj ważnych czynnikach zakulisowych, odgrywających większą rolę, niż jakakolwiek partja. Są to Macedończycy i Liga Oficerska. Oba obozy odegrały doniosłą rolę w przewrocie w r. 1923, kiedy zginął Stamboliński.

Macedończyków jest w Bułgarii przeszło pół miliona. Dzięki swej inteligencji i zręczności znaleźli się we wszystkich dziedzinach życia na kierowniczych stanowiskach. Administracja publiczna jest wobec nich bez-

Pulsa
mydła
fooletowe

FAMILIJNE
GLICERYNOWE
KOSMOS
KWIATOWE
JUBILEUSZOWE
PRZEZROCZYSTE

30
lat

Tr 428

silna. Na czele znaleźli się Michajłowcy, którzy zacięto zwalczają Protegerowców i zapowiadają nowe zamachy przeciw Jugosławji. Zwalczają również komunistów, a występowali także przeciwko rolnikom, dopóty nie udało im się poskromić oficjalnych wodzów Związku Rolniczego.

Drugi czynnik zakulisowy, „Liga Oficerska” działa również energicznie. Obie organizacje odbywały w ostatnim czasie swe zjazdy, na które pozdrowienia od króla przyniósł minister wojny generał Kisjow. J. P.

Szczerbiec

Ostatni 24/23 zeszyt poczytnego narodowego dwutygodnika „Szczerbca” uległ konfiskacie. Drugi nakład przynosi nam we wstępnym artykule zatytułowanym: „Prawa i obowiązki” — omówienie celów i zadań ruchu narodowego młodego pokolenia. P. St. Piętkowski w art.: „Poniewierka” zwraca uwagę na systematyczne szkalowanie Polski przez Żydów. Art.: „Czy koniec kapitalizmu?” p. W. Szarego oświetla istotny stan dzisiejszej gospodarki kapitalistycznej. Art. p. T. Kamińskiego p. t.: „O polskość wyższych uczelni” przetrzeźnia w związku z podwyżką opłat akademickich przed zalewem żydowskim inteligencji polskiej. P. K. H. Stolarzski w art.: „Droga powrotna”, omawiając obecną sytuację w Niemczech, wskazuje na błędy naszej polityki wewnętrznej. Dział: „Z życia młodych” przynosi sprawozdanie z rozwijającego się stale Ruchu Młodych. Wiadomości „Z kraju i ze świata” zawierające spis ostatnich aktualnych wydarzeń kończą ten interesujący numer „Szczerbca”.

„Szczerbiec” jest do nabycia we wszystkich kioskach „Ruchu” oraz u sprzedawców ulicznych. Prenumerata kwartalna wynosi 2 zł. Adres redakcji i administracji: Warszawa, Lwowska 15, m. 3, konto w P. K. O. 13975.

Narada prezydentów

Nowy Jork, 14. 11. (PAT). — Hoover zaprosił Roosevelta do odbycia z nim narady w sprawie długów wojennych.

Czy pijeś „Cherry Brandy”?
„Rektyfikacji Warszawskiej”?

nr 6 285

Sytuacja polityczna w Bułgarii

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Sofja, w listopadzie 1932.

Pod koniec października zagajona została jesienna sesja parlamentu bułgarskiego. Cara Borysa, który odczytywał mowę tronową, powitali postawie t. zw. Niezależnej Partji Robotniczej, która skupia zwolenników rozwiązanej Partji Komunistycznej, okrzykami „Precz z faszyzmem!”

W mowie tronowej przedstawiony został program so-branja na najbliższy okres. Pomiedzy 15 przedłożonymi projektami ustaw oczywiście pierwsze miejsce zajmują przedłożenia natury gospodarczej. W ugrupowaniach politycznych nastąpiły różne zmiany. Rząd nadal opiera się przedewszystkiem na rolnikach i demokratach, a opozycja ma i z prawej i lewej strony. Opozycja

składa się obecnie z 10 stronnictw i grup. Najpoważniejszym ugrupowaniem opozycyjnym jest „Demokraticzeskiej Sgovor”, który jednak po tegorocznym kongresie wiosennym uległ rozszczepieniu na dwa samodzielne obozy. Na czele większej grupy stoją Ljapczew i Burow; grupa ta liczy 42 posłów. Mniejszą grupę, na czele której stoi Aleksander Cankow i która jest bardziej agresywna, stanowi 19 posłów.

Cankowowcy otwarcie sympatyzują z Ligą Oficerską, która obok Macedończyków jest jedną z najwpływowszych sił zakulisowych. Jej celem jest rząd silnej ręki, któryby zgłosił pleniący się komunizm. Ljapczewowcy tracą swych zwolenników. Dowodzą tego

Stronnictwo Narodowe

Kolo Jezyce

We wtorek, 15 b. m., o godz. 20 odbędzie się zebranie w sali p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego nr. 18 z referatem p. red. Antoniego Koniecznego. Zebranie zarządu odbędzie się o godz. 19.30.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Kolo Wilda

Zebranie kola odbędzie się we wtorek, 15 b. m. o godz. 20 w sali p. Zawadki przy Górnej Wildzie Referat wygłosi p. Roman Kończal.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Kolo Lazaru

Miesięczne zebranie odbędzie się w środę, 16 b. m. o godz. 20 w sali p. Przybylskiego. Rynek Lazarski. Referat na temat „Preliminarz budżetowy państwa na rok 1933-34” wygłosi p. poseł Józef Kawecki.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Nowe prawo o stowarzyszeniach

V. Stowarzyszenia wyższej użyteczności

Jako zupełnie nową, do chwili obecnej nieznaną u nas instytucję wprowadza prawo o stowarzyszeniach t. zw. stowarzyszenia wyższej użyteczności, postanawiając, że stowarzyszenia, których rozwój jest szczególnie użyteczny dla interesu państwowego lub społecznego Rzeczypospolitej, mogą być uznane za stowarzyszenia wyższej użyteczności. A więc w rachubę wchodzi także interes społeczny Rzeczypospolitej. Tak np. nietylko L. O. P. P. albo „Polski Czerwony Krzyż” mogą być uznane jako stowarzyszenia wyższej użyteczności, lecz także Towarzystwo Czytelní Ludowych. Osobnym przepisem prawa o stowarzyszeniach ustalono, że Polski Czerwony Krzyż ma być uważany za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Uznanie stowarzyszenia za „stowarzyszenie wyższej użyteczności” następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. O ile stowarzyszenie to było poprzednio stowarzyszeniem zarejestrowanym, skreśla się je z rejestru. Zmiany statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności mogą być uskutecznione tylko w tym samym trybie, jak nadanie statutu.

Nadzór nad stowarzyszeniem wyższej użyteczności sprawuje minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, a dla wykonywania nadzoru powołuje on dla każdego takiego stowarzyszenia specjalnego delegata, uprawnionego do stałej kontroli stowarzyszenia.

Stowarzyszenie wyższej użyteczności posiada osobowość prawną i korzysta z następujących przywilejów:

1. Stowarzyszenie może przyjmować zapisy i darowizny oraz nabywać majątek ruchomy i nieruchomy bez ograniczeń i bez potrzeby uzyskiwania zezwoleń, przewidzianych w przepisach specjalnych, regulujących sprawy zapisów i darowizn oraz nabywania majątku przez osoby fizyczne i prawne.

2. Minister spraw wewnętrznych i minister skarbu władni są do udziela-

nia stowarzyszeniom wyższej użyteczności szczególnych ulg i zwolnień w podatkach i opłatach, tak państwowych jak komunalnych.

3. Ograniczenia co do udziału w stowarzyszeniach osób nieletnich nie dotyczą stowarzyszeń wyższej użyteczności o ile statut sprawę udziału tych osób reguluje inaczej. Młodzież szkolna uczestniczyć może w stowarzyszeniach wyższej użyteczności jedynie w oddziałach, zorganizowanych dla niej w obrębie szkół i znajdujących się pod dozorem władz szkolnych.

4. Stowarzyszeniu może być nadany przywilej wyłączności działania w określonym zakresie na obszarze całego państwa lub mniejszym, co pociągnie za sobą wyłączenie wszelkich innych stowarzyszeń od wkraczania w ten zakres na odpowiednim obszarze bez względu na ich dotychczasowe uprawnienia i brzmienie statutów.

Pozatem może jeszcze nastąpić upaństwowienie stowarzyszenia wyższej użyteczności, gdyż w warunkach szczególnych, przewidzianych w statutach stowarzyszeń, jak również w tych przypadkach, kiedy wymaga tego interes państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, stowarzyszenia wyższej użyteczności będą podporządkowane władzom państwowym, przewidzianym w ich statutach.

Ingerencja ministra spraw wewnętrznych co do działania stowarzyszenia wyższej użyteczności jest większa, aniżeli prawo władz nadzorczych w stosunku do innych stowarzyszeń, gdyż może on w razie stwierdzenia, że stowarzyszenie wyższej użyteczności nie wypełnia swych zadań lub wypełnia je nienależycie, zawiesić w działalności władze zarządzającego stowarzyszenia i ustanowić zarząd przymusowy na czas potrzebny do zwołania walnego zgromadzenia członków celem przeprowadzenia nowych wyborów władz zarządzających. Gdyby natomiast stowarzyszenie wyższej użyteczności straciło rację bytu, Rada Ministrów na wniosek ministra spraw wewnętrznych, postawiony w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, zadecyduje jego rozwiązanie.

równaniu z r. 1930 zmniejszyła się o 65,2 proc. (z 218.387 do 76.005 osób), a w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy r. b. spadła o dalszych 80 proc. (z 66.072 do 13.747 osób), a właściwie obecnie ustala prawie zupełnie gdyż wyjeżdża dzisiaj miesięcznie mniej niż 2 tys. osób, podczas gdy w latach ubiegłych cyfra ta sięgała 20 tys.

Okazuje się, że liczba reemigrantów jest obecnie nawet większa od liczby emigrantów. Wówczas gdy dawniej reemigranci stanowili 42,9 proc. (w roku 1929), 46,3 proc. (w r. 1930) w stosunku do emigrantów, to w r. 1931 cyfra ta podskoczyła do 115,4 proc., a w ciągu ośmiu miesięcy r. b. do 200,0 proc. czyli powraca do kraju dwa razy więcej wychodźców, aniżeli wyjeżdża zagranicę.

Ciekawym zjawiskiem jest to, że dawniej, pomimo ograniczeń, stosowanych przez kraje pozaeuropejskie, zwłaszcza przez Stany Zjednoczone, ruch powrotny stąd był nader słaby. Tak np. w r. 1929 reemigranci z krajów europejskich stanowili 42,9 proc., a z krajów pozaeuropejskich tylko 10,1 proc., a w r. 1928 nawet odpowiednio 63,8 i 9,5 proc. O ile zatem z krajów europejskich, zwłaszcza z Niemiec, emigranci powracali w dużej stosunkowo liczbie, to z krajów zamorskich nie powracali prawie zupełnie.

Obecnie stwierdzić należy duże różnice w porównaniu z latami ubiegłymi. W r. 1931 reemigranci z krajów europejskich stanowili 125,3 proc. emigrantów, z pozaeuropejskich 61,4 proc., a w r. 1932 — odpowiednio 275,8 i 76,8 proc. W ostatecznym zatem rezultacie nadmiar rąk roboczych w kraju nietylko się nie zmniejsza, ale stale wzrasta, skutkiem powrotu wychodźców.

Kryzys gospodarczy wychodźstwa w Ameryce

Otrzymałmy w ostatnich dniach z poważnego źródła artykuł o położeniu wychodźstwa polskiego w Ameryce. Treść artykułu odzwierciedla groźną sytuację materialną, w jaką popadło dzisiaj polskie wychodźstwo w Ameryce wskutek nadmiernych pożyczek, zaciągniętych w latach ubiegłych.

Ostoja polskości na obczyźnie są przede wszystkim kościoły i szkoły parafjalne. Przez długi czas parafje rozwijały się doskonale, budując równocześnie wspaniałe gmachy.

Uzyskać kredyt na hipotekę domów było rzeczą niezwykle łatwą. Toteż poszczególne parafje zwracały się do swojego księdza proboszcza z prośbą, aby zezwolił na zaciągnięcie pożyczki na budowę kościołów lub szkół, urządzonych niezwłocznie. Księża zazwyczaj się zgadzali. W rozwoju budowlanym panowała wprost rywalizacja, która w skutkach okazała się złą.

Przyszedł czas ciężkiego kryzysu — a tutaj trzeba było spłacać procenty i dłużne sumy. Niektóre parafje nie mają już na opłacanie nawet samych procentów. Małe, ale nie tak wysoko obciążone zobowiązaniami wobec banków, jeszcze tylko narzekają. — natomiast wielkie, które ponad swój stan się zadłużyły, w myśl polskiej maksymy: „zastaw się, a postaw się” — obecnie drżą o swoją egzystencję.

Także liczba dzieci polskich w szkołach parafjalnych zmniejszyła się w szybkim tempie. Robotnicy polscy teraz nie zarabiają tyle, co przedtem — tłumy zaś ich są wogóle zupełnie bez pracy. Więc niestety dzieje się, że dzieci swoje wolą posyłać do amerykańskich szkół publicznych, gdzie nawet książki dostają za darmo. — nie mówiąc o bezpłatności nauczania — podczas gdy polskie szkoły pobierają opłaty.

Z tych względów, wyżej wyliczonych, są takie następstwa, że sióstr nauczycielek nie może opłacić parafja, oddziały równoległe istniejące dla każdej z ośmiu klas kasuje się, a klasy wyższe noszą się w wielu miejscach z braku funduszy, lub z braku dzieci.

To wszystko dotyczy kościołów i szkół, — nie trzeba dodawać, że w jeszcze gorszych warunkach znalazły się polskie banki i realności. Zbankrutował taki olbrzym, jak North-Western Trust w Chicago. Z jednej strony przyczyniła się do jego upadku śmierć organizatora śp. Jana Smulskiego, który cieszył się ogromnym zaufaniem u finansjery amerykańskiej — ale z drugiej strony głównie zaszkodził mu kryzys. Właściciele realności nie byli w stanie pozapłacić sum, zaciągniętych bardzo łatwo na budowę domów — wobec czego musieli je powystawiać na licytację, no i oczywiście z uzyskanych kwot banki nie mogły ściągnąć w całości długów swoich klientów.

Tz 437

Większą część tych klientów stanowią dla banków robotnicy polscy, którzy dotąd posiadali książeczki oszczędnościowe, opiewające na okazałe sumy — dzisiaj w okresie bezrobocia skosumowali wszystkie te oszczędności i wycofali się z banków. Inteligencja polska, ludzie dotychczas bogaci, którym książeczki nie wystarczały — powierzali przez długie lata cały swój majątek bankom w bondach i akcjach. Ostatnie krachy giełdowe doprowadziły inteligencję do zupełnej ruiny, co w następstwie znowu nadwyrężyło banki polskie.

Tak więc z powyższego widać, że fundusze wychodźstwa naszego w Ameryce poważnie stopniały i struktura polskości grozi załamaniem. Trzeba ją jak najprędzej ratować.

Transakcja Z. U. P. U. z hr. Potockim nie zatwierdzona

Jak donosi warszawskie „A. B. C.” władze odmówiły zatwierdzenia głośnej transakcji Związku Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych z hr. Jarosławem Potockim. Nastąpiło to wskutek decyzji ministerstwa skarbu w porozumieniu z ministerstwem pracy i opieki społecznej, a pochop ku temu dało niewątpliwie stanowcze wystąpienie całej nieomal prasy.

Z Stronnictwa Narodowego Konstytucyjne zebranie Kola Kobiet w Poznaniu

W sobotę, dnia 12 listopada o godz. 20,30 odbyło się w sali Stronnictwa Narodowego zebranie konstytucyjne Kola Kobiet Stronnictwa Narodowego w Poznaniu.

Zebranie zagała p. Halina Adamczewska. Z kolei p. red. Harniczek przemówił do nowych członkiń, podkreślając, że zarząd powiatowy rozłoży specjalną opiekę nad nowym kołem. Na przewodniczącą zebrania powołano przez akklamację członka zarządu powiatowego Stron. Nar. p. A. Rydlęwską, poczem przystąpiono do wyboru zarządu, którego skład proponowany przez przewodniczącą, jednogłośnie zatwierdzono. W dalszym ciągu zebrania p. A. Rydlęwska wygłosiła referat przedstawiając szczegółowo „Program Stronnictwa Narodowego”.

Po ogłoszeniu komunikatów organizacyjnych podziękowano przedstawicielom zarządu powiatowego w osobach pp. Jeskego i red. Śliwińskiego za wzięcie udziału w zebraniu i obrady zakończono.

Legitymacje Stron. Nar. mogą członkinie odbierać codziennie od godz. 19 do 20 (za wyjątkiem soboty) w lokalu koła kobiecego Stron. Nar. św. Marcin 65 II ptr. front.

Wycieczka do Maroka

Gdynia, 14. 11. (Tel. wł.) Polskie Transatlantyczne Tow. Okrętowe urządziło na wiosnę roku przyszłego 24-dniową wycieczkę morską statkiem „Polonia” do Casablanka i Sewilli.

Wyjazd z Gdyni nastąpi w dniu 3 kwietnia. S. B.

„Pułaski” walczy z burzą

Gdynia, 14. 11. (Tel. wł.) Statek „Pułaski”, płynący z Nowego Jorku i spodziewany w Gdyni 16 bm., dostał się na środku Atlantyku w potężny sztorm i z tego powodu opóźnił swój przyjazd.

Blizszych szczegółów brak. S. B.

Walne zgromadzenie izby adwokackiej w Poznaniu

Wczoraj odbyło się na podstawie nowej ordynacji adwokackiej walne zgromadzenie izby adwokackiej apelacji poznańskiej w Poznaniu na sali Bazaru. W walnym zgromadzeniu wziął udział w charakterze gościa prezes sądu apelacyjnego p. Belżyński. Obrady otworzył dotychczasowy prezes izby adwokackiej p. dr. Piechocki, poczem walne zgromadzenie wybrało prezydium z dr. Piechockim jako przewodniczącym i dr. Stanisławem Celichowskim jako zastępcą przewodniczącego.

Po uchwaleniu regulaminu dla walnego zgromadzenia i sprawozdaniu ustepującego wydziału walne zgromadzenie zatwierdziło budżet na następny rok, który z powodu nowych zadań i obowiązków nałożonych Izbie adwokackiej przez nową ordynację, w wydatkach i dochodach został trzykrotnie powiększony do kwoty ca 75 tys. zł. Roczna składka dla adwokatów ustalono na 80 zł, wpisowe zaś dla adwokatów nowo się zapisujących na listę adwokacką na 500 zł. Walne zgromadzenie uchwali-

ło także na cele funduszu zapomogowego pobierać specjalną opłatę od adwokatów, zatrudniających aplikantów.

W głosowaniu do nowych władz izby adwokackiej wybrano do rady adwokackiej pp. dr. Jeszkego, dr. St. Celichowskiego, Dembińskiego, Komorowskiego, Koszewskiego, Korbońskiego, dr. Kreglewskiego, Kwiatkowskiego, Mielcarka, Rosadę, Sawickiego, M. Chmielewskiego, Osmólskiego, dr. Witolda Prądzyńskiego, dr. Jana Ślawskiego. Do sądu dyscyplinarnego: dr. Jaglarza, dr. Jagielskiego, Gutschego, Konwerskiego, Zygmunta Nowosielskiego, Nykiela, Pniewskiego, Zygmunta Siodę, Wawrowskiego, Wierusa, Wysomirskiego. Do komisji rewizyjnej: dr. Rosnera, dr. Stefana Opielńskiego i Machcińskiego.

Po wyczerpaniu porządku obrad we wolnych wnioskach uchwalono na wniosek adwokatów z Bydgoszczy zalecić przyszłej radzie adwokackiej staranie się o zamknięcie listy adwokatów w obwodzie sądu okręgowego w Bydgoszczy.

zaś emigranci nasi zachowywali łączność z krajem, bądź nawet częściej doń powracali, przywoząc lub przesyłając rodzinom zaoszczędzone pieniądze, przeto naogół kraj na ruchu wychodźców zyskiwał corocznie dość poważną sumę. Dowodzą tego nasze bilanse płatnicze, gdzie za rok np. 1930 w pozycji emigracji figuruje po stronie dochodu suma 292 milj. zł, w rozchodzie tylko 45 milj. Ze stanowiska naszego bilansu płatniczego, stałe ujemnego od szeregu lat, suma 200 przeszło milj. zł nie była do pogardzenia.

Tak było jednak tylko do r. 1930, dopóki przesilenie gospodarcze i wzrastające w niesłychany sposób bezrobocie nie wywróciło na nice stosunków w tej mierze. Cały szereg krajów, nie mając pracy dla własnych robotników, nie tylko zamknął granice dla obcych, ale zaczął usuwać dawniej już osiadłych i-migrantów, z których niejedną prawdopodobnie zamierzał pozostać tam na stałe. W r. 1931 emigracja z Polski w po-

Emigracja z Polski

Jakkolwiek Polska w międzynarodowym handlu bierze bardzo mały udział, nie przekraczający 1 proc. ogólnych obrotów światowych, mieliśmy jednak zawsze na eksport jeden towar. mianowicie ręce robocze. Jak wielki był nasz udział w tej mierze, dowodzą cyfry, w ogólnej bowiem emigracji np. do Francji Polacy stanowili prawie trzecią część, a udział nasz w emigracji sezonowej do Niemiec był jeszcze większy, wynosząc 85,7 proc. (w r. 1929) i nawet 87,2 proc. (w r. 1927).

Miało to swoje złe i dobre strony. Duża część emigrantów, zwłaszcza przemieszczających się do obcych krajów na stałe, była w dalszej lub bliższej przyszłości skazana na wynarodowienie, z drugiej wszakże strony, wobec słabo rozwiniętego przemysłu krajowego, nadmiar rąk roboczych, zwiększających się corocznie skutkiem naturalnego przyrostu ludności rolniczej, znajdował pracę i zarobek w obcych krajach. Ponieważ

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pod sztandarem S. M. P.

Imponujący przebieg „święta młodzieży” — Pochód ulicami miasta — Pod pałacem Prymasowskim

Jak już pisaliśmy, w rannem wydaniu „Kurj. Pozn.”, wczorajsze doroczne „święto młodzieży” miało przebieg bardzo uroczysty. Młodzież w wspaniałym pochodzie przeszła ulicami miasta, udając się przed pałac prymasowski, by tu J. Em. Ks. Prymasowi złożyć hołd i ślubowania. Po defiladzie, której z zaciekawieniem przyglądał się J. Em. Ks. Prymas, odbyła się o godz. 16,25 akademja w Radjo Poznańskim. Zainaugurował ją gen. sekretarz Zw. Młodzieży Polskiej ks. dyr. Michalski, który podkreślił, iż 13 listopada w Polsce to święto młodzieży polskiej, która w niebieskim hetmanie św. Stanisława Kostki widzi wzór dla swych młodzieńczych ideałów. Pod sztandarem potężnej organizacji jaką jest S. M. P., stoi dzisiaj około 225.000 członków.

Niech dzisiejsza manifestacja — mówi ks. dyr. Michalski — odbywająca się po tysiącach miast i wioskach polskich w ogniskach S. M. P. zwróci uwagę wszystkich, którzy kochają młodzież, na młode pokolenia a one niech uświadomią sobie swoje postępowanie, niech tłumnie garną się pod sztandary, które prowadzą na bój dla wielkiej sprawy.

Osobny referat wygłosił komendant S. M. P. p. Gościński, streszczając żądania i hasła młodzieży polskiej.

Poza akademją radjową, odbywały się wszędzie, gdzie istnieje S. M. P., uroczyste obchody. W Poznaniu uroczystości odbywały się w wszystkich parafjach; szczególnie pięknie wypadł obchód w parafji Święto Marcińskiej, gdzie S. M. P. obchodziło równocześnie 15-lecie swego istnienia. S. M. P. Jeżycę urządziło o godz. 19,30 akademję w sali amarantowej domu P. K. E. Bardzo ładnie wypadło m. i. przedstawienie p. t. „Do większych rzeczy ją urodzony...”. Piękny przebieg miała też uroczystość w parafji św. Wojciecha, w parafji ks. ks. Zmartwychwstańców i w parafji farnej, gdzie odegrano sztukę z życia św. Stanisława Kostki, niemniej wspaniale wypadła akademja w parafji łazarzkiej, w Główniej, w parafji św. Michała i t. d. Wszędzie wygłaszano odpow. przemówienia, odczyty, deklamacje, występowały też chóry, orkiestry i urządzano przedstawienia. (z)

15-lecie S. M. P. przy parafji św. Marcina

W niedzielę, 13 b. m. obchodziło Stow. Młodzieży Polskiej przy parafji św. Marcina 15-lecie swego istnienia, połączone z dorocznym „Świętem Młodzieży”. Po uroczystościach ogólnych, członkowie S. M. P. zgromadzili się o godz. 15 w kościele św. Marcina, gdzie uroczyste nabożeństwo odprawił ks. prał. Taczak. Następnie młodzi, delegacje oraz zaproszeni goście udali się na nową salę parafjalną, która tonęła w powodzi zieleni i kwiatów.

Słowo wstępne wygłosił patron ks. Kut. Przewodnictwo oddano w ręce ks. prał. Taczaka, który wygłosił na wstępie gorące przemówienie. Następnie chór Stowarzyszenia odśpiewał Hymn do św. Stanisława Kostki, poczem sekretarz scharakteryzował działalność i rozkwit S. M. P. od chwili założenia. Założycielem S. M. P. był ks. prał. Mayer. Stowarzyszenie rozwijało żywą działalność, a w czasie powstania wielu z młodzieży wystąpiło czynnie z bronią w ręku — za to 15 z nich zostało odznaczonych krzyżami zasług obywatelskich. P. Kurasz wygłosił deklamację p. t. „Manifest młodzieży”, a p. Kulczyński odśpiewał piosenki żołnierskie. Referat, ilustrujący życie św.

Karygodny wybryk

Jednej z ostatnich nocy, strzelił nieznanymi złoćcyńca podczas zabawy Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wintentego a Paulo w Grodzisku do sali strzelniczej. Strzał padł od strony ulicy, a kula ugodziła w sufit nie wyrządzając żadnej szkody.

Jest przypuszczenie, że usiłował on strzelić do lampy wiszącej na suficie, aby w ten sposób przeszkodzić w zabawie. (kl)

Stanisława Kostki wygłosił prof. Bochenek, poczem ks. prał. Taczak poświęcił kilka gorących słów pamięci ks. prał. Mayera. Deklamację p. t. „Do św. Stanisława Kostki” wygłosił p. Kołpak; wkońcu popisywał się zespół mandolinistów. Dalej deklamację

Srebrny jubileusz prof. dr. Jurasza

Wczorajszy obchód dwudziestopięcioletnia pracy naukowej znakomitego chirurga prof. dr. Antoniego Jurasza był piękną manifestacją i hołdem dla sławnego uczonego. Podniosła uroczystość zgromadziła senat Uniwersytetu Poznańskiego, licznych przedstawicieli świata lekarskiego, młodzież akademicką, asystentów i wielu pacjentów, którzy w chorobie szukali ratunku u znakomitego lekarza. Protektorat nad obchodem przyjął J. M. rektor Uniw. Poznańskiego prof. dr. St. Pawłowski, dziekan wydziału lekarskiego U. P. prof. dr. Padlewski i duszpasterz uniwersytecki ks. prałat Prądyński.

Na intencję jubilata odbyło się najpierw nabożeństwo w kaplicy Nowego Domu Akademickiego, na którym obecni byli członkowie senatu akademickiego, lekarze poznańscy, obywatelstwo i młodzież akademicka. Mszę św. odprawił ks. prałat Prądyński. Podczas nabożeństwa śpiewy solowe wykonał dwaj członkowie Koła Medyków U. P. pp.: Sokół i Kopp. W podniosłych słowach zwrócił się do jubilata ks. prałat Prądyński, wygłaszając okolicznościowe przemówienie od ołtarza.

Po nabożeństwie w wypełnionej sali 18 Collegium Minus odbyła się uroczystość jubileuszowa. Zagaił ją śpiew „Gaude Mater” chóru „Hasło” pod batutą p. prof. Kwaśnika. Przemówienie powitalne wygłosił prezes Poznańskiego Komitetu Akademickiego p. Feliks Kończal. Mówca podkreślił, że poznańska młodzież uniwersytecka składa z radością p. prof. dr. Juraszowi hołd, jako uczonemu o światowej sławie i wielkiemu przyjacielowi młodzieży akademickiej. Na zakończenie mówca powitał przybyłych gości i wśród aplauzu zebrania wręczył prof. Juraszowi złotą odznakę Koła Przyjaciół Akademika. Z kolei J. M. rektor Uniwersytetu Poznańskiego prof. dr.

„Nasz sztandar” wygłosił p. Janowski, poczem składano życzenia pomyślnego rozwoju organizacji S. M. P. Po śpiewie chóru, składali uroczyste przyrzeczenie członkowie Stowarzyszenia Wspólnym śpiewem zakończono podniosłą uroczystość. (z)

Pawłowski, w treściwym przemówieniu wskazał na znaczenie poparcia nauki lekarskiej praktyką i łącząc hołd senatu akademickiego z hołdem młodzieży akademickiej dla zasług prof. dr. Jurasza, podkreślił jego znakomitą służbę dla nauki polskiej na licznych zjazdach i kongresach naukowych zagranicą. W imieniu wydziału lekarskiego U. P. składał życzenia w dłuższym przemówieniu dziekan wydziału p. prof. dr. Padlewski, w imieniu izby lekarskiej poznańsko-pomorskiej, Czerwonego Krzyża i archidiecezjalnej Ligi Katolickiej przemawiał p. prof. dr. Gantkowski. Z kolei p. prof. dr. Piasecki wskazał w dłuższym referacie na warunki, w jakich jubilat dochodził do sławy, przypominając środowisko sławnego Heidebergu i wpływ wychowawczy śp. ojca, znakomitego laryngologa, po którym jubilat odziedziczył rękę znakomitego klinicysty. W imieniu asystentów prof. dr. Jurasza p. dr. Skubiszewski omówił zdobycze naukowe swego szefa na polu chirurgji; w imieniu Związku Lekarzy Ziemi Zachodnich Polski składał życzenia docent U. P. p. dr. Bajonowski, a w im. Korporacji „Aesculapia” p. Kruppiak; wreszcie prezes A. Z. S., który wręczył prof. Juraszowi dyplom członka honorowego.

Na zakończenie przemówił p. prof. dr. Jurasz, ze wzruszeniem dziękując wszystkim organizatorom uroczystości — i podkreślając ofiarność Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Szpitalu Przemienienia Pańskiego, dzięki której stworzyć można było wzorową klinikę chirurgiczną uniwersytetu. — Szczególnie podkreślił prof. dr. Jurasz swą życzliwość dla młodzieży akademickiej, której pragnie być starszym kolegą i dobrym wzorem.

Na zakończenie podniosłej i serdecznej uroczystości chór odśpiewał hymn studencki „Gaudeamus igitur”. (kl)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 14 listopada 1932.
Słońce: wschód 7,12; — zachód 16,02; — długość dnia 8 godz. 50 min.
Księżyc: wschód 15,54; — zachód 8,52; — po pełni.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Stacji Meteorologicznej przy U. P.:
Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr wschodni, ciśnienia atmosferyczne wysokie 772 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 5 st. C., najniższa 0 st. C.
Kal. rzk.: Serapion M.; jutro Leopold.
Kal. słow.: Włodzimierz; jutro Przebysław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Władomości urzędowe kościelne.** Archidiecezja gnieźnieńska: Instytucja kanoniczna otrzymała: Ks. Sylwester Gralik, dotychczasowy administrator, na beneficjum w Powidzu; ks. Leon Sroka, dotychczasowy administrator, na beneficjum w Hynarzewie — Na wikariat powołano: ks. Cezarego Lorkiewicza, dotychczasowego wikarę w Trzemesznie, do Lekna.

Archidiecezja poznańska: Ks. Bolesław Wośko ze Zgromadzenia ks. ks. Zmartwychwstańców został zamianowany proboszczem parafji Zmartwychwstania Pańskiego w Poznaniu na Wildzie na okres od 17 października 1932 do 17 października 1935. — Instytucja kanoniczna otrzymała: ks. Józef Starzewski, dotychczasowy administrator, na beneficjum w Michorzewie w dekanacie grodziskim; ks. Alfons Stanek, dotychczasowy administrator, na beneficjum Golaszyn w dekanacie kroboskim i ks. Jan Bak, dotychczasowy administrator, na beneficjum Lubosz w dekanacie lwóweckim — Na wikariat powołano ks. Medarda Rosta dotychczasowego wikariusza w Dolsku, na wikariat w Sarnowie; ks. Marjana Szczerkowskiego, dotychczasowego wikariusza w Pilca, na wikariat do Zbąszynia. (rf.)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie rady miejskiej** odbędzie się 16 bm. o godz. 18,30. Na porządku obrad m. in. redukcja budżetu na rok 1932-33.

— **Koło Katechetyczne w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, 15 bm. o godz. 17 w seminarjum nauczycielskim przy ul. Fr. Ratajczaka 30.

— **Komitet Obchodu 20-lecia II żeńskiej druż. im. Królowej Jadwigi.** Zebranie odbędzie się w środę, 16 bm. u p. Fangrata (dawniej „Warszawianka”), Al. Marcinkowskiego.

— **Sodalność Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich — sekcja religijno-społeczna** zwołuje na wtorek, 15 bm. o godz. 20 zebranie w biurze Poznańskiego Okręgu „Caritas”, Nowy Rynek 13.

— **Zebranie Związku Pań Domu.** Dziś, w poniedziałek, 14 bm. o godz. 17 odbędzie się w sali Śniadeckich w Collegium Medicum przy ul. Fredry 10, zebranie poznańskiego oddziału Związku Pań Domu. Odczyt n. t. „Wskazówki lekarskie dla pań domu” wygłosi p. dr. Parczewska. Ta jedna dziedziną, będąca bezsprzecznie sprawą pań domu, była dotąd zaniedbywana. Odczyt p. dr. Parczewskiej wykaże nam, jak postępować należy jakich błę-

KRATKI SĄDOWE

Nieuczciwi sołtysi

Sądy okręgowe na Pomorzu rozpatrywały w ostatnich dniach kilka wypadków defraudacyjnej grosza publicznego przez sołtysów. We Wąbrzeźnie skazany został b. sołtys Marasiński z Czystochleba za sprzeniewierzenie pieniędzy urzędowych w kwocie ponad 1000 zł. na półtora roku więzienia. Karę zawieszono mu na przeciąg 4 lat. Przed tym samym sądem odpowiadał b. sołtys Pawlikowski z Rychnowa, który oskarżony był za sprzeniewie-

Dla oczyszczenia krwi pójcie rano przez kilka dni z rządu szklanek naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. ng 6382

dów unikać, w jaki sposób zachowywać się w różnych okolicznościach życia

— **Tow. Pedjatryczne.** W piątek, 18 bm. o godz. 20,15 odbędzie się posiedzenie Towarzystwa Pedjatrycznego w Klinice Chorób Dziecięcych przy ul. Marji Magdaleny 3. W programie referat dr. J. Zeylanda i dr. E. Piaseckiej-Zeylandowej n. t. „O zaraźliwości gruźlicy dziecięcej na podstawie badania przepłuczyny żołądkowej”.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— **Skład prezydium Korporacji „Surma”** na rok akademicki 1932-33 przedstawia się następująco: prezes — kom. Ludwik Koczynski, v.-prezes — kom. Alfons Bussa, sekretarz — kom. Kazimierz Czajkowski, olderman — kom. Alfred Wloch.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokół” — Jeżyca.** Zebranie planarne odbędzie się we wtorek, 15 bm. o godz. 20 na sali p. Jasyka, ul. Kraszewskiego. Odczyt o powstaniu listopadowem.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **W związku z 20-leciem drużyny im. Leszka Białego** uprasza się wszystkich był. członków drużyny i hufca „Zorzy” o podanie swych adresów, oraz posiadanego materiału, związanego z historią drużyny. Wszelką korespondencję uprasza się przesyłać na ręce p. R. Chmielewskiego, Poznań, ul. Bergera 2.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Ceny detaliczne nabiału,** notowane w mieście Poznaniu w dniu 9 listopada: mleko niezbierane 1 litr 0,24 zł, jaja 1 szt. 0,15 zł, twarog 1 kg 0,80 zł, masło solone 1 kg. 3,60 zł, mleczarskie 1 kg. 3,80—4,00 zł.

— **Z targu.** Dnia 14 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3,60—4,00 zł; 1 kg. twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,40—2,00 zł; mleka pełnego 22—24 gr; mendel jaj 2,10—2,50 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świętej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cielęciny 1,40—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalec 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3,00 zł; para kurcząt 2,40—3,60 zł; kaczkę 2,00—4,00 zł; gęś 4,00—6,50 zł; para gołębi 1,00—1,10 zł; para kuropatę 2,60 do 3,00 zł; indyk 4,00—6,50 zł; zając 5,00 do 5,50 zł; perlica 2,60—3,00 zł; bażant 3,00—4,50 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,00—2,20 zł; okonia 1,20—1,40 zł; lina 2,20—2,40 zł; karasia 1,80—2,00 zł; sandacza 4,40—4,80 zł; suma 2,60—3,20 zł; miętusa 2,40—3,00 zł; leszcza 1,80 zł; 1 kilogram białych ryb 0,60—1,20 zł; 1 kg. karpia 2,10—2,40 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0,50—1,50 zł. 1 kg. świeżych śledzi 1,40 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pepek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg. szpinaku 20 gr; szczawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pepek pietruszki 10 gr; 1 kg. jarmużu 20—30 gr; 1 kg. cebuli 15 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę sałaty 10—15 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; pepek rzodkiewek 20 gr; 1 kg. brukselki 50—60 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0,80—2,00 zł; za 1 kilogr. jabłek 0,40—1,60 zł; 1 kg. gruszek 0,60—1,20 zł; 1 kg. borówek 1,60—2,00 zł; 1 kg. winogron 2,00—2,80 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4,00—6,40 zł; rydzów 2,40—3,00 zł; podpiepek 40—50 gr; pieczarek hodowanych 1,60 zł; zielonek 40 gr; maślaków 0,60—1,00 zł; innych grzybów 50—80 gr.

Targ niezbyt ożywiony. Dowozy niewielkie. Ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Podrzucone niemowlę.** W bramie przytułku dla niemowląt przy ulicy Patrona Jackowskiego 31 podrzucono około dwumiesięczne niemowlę płci żeńskiej. — Przywołane pogotowie ratunkowe przewiozło podrzucone maleństwo do miejskiego schroniska dla niemowląt przy ulicy św. Wojciecha. (kl.)

— **Uderzona błotnikiem samochodu.** Kierowca samochodu Kazimierz Praczyk (ul. Marszałka Focha 79) usiłował wjechać do bramy domu przy ul. Dąbrowskiego 29 Przechodząca chodnikiem p. Jadwiga Charkiewicz (ul. Dąbrowskiego 12) cofnęła się i padła na chodnik, uderzona błotnikiem samochodu. P. Praczyk przewiózł p. Charkiewicz do szpitala miejskiego, gdzie opatrzoną ją z powodu zderzenia na skórkę na policzku. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kosztowna gra w „3 blaszki”.** — Mieszkaniec Bąblina w powiecie obornickim Stanisław Ryga i Regina Chmielewska (z Poznania Nad Wierzbakiem 18) dali się namówić do gry w „trzy blaszki” w parku na Solaczu. Rezultatem krótkiej gry była przegrana 200 złotych. Na doniesienie poszkodowanych policja udała się na miejsce i aresztowała: Stanisława Przybylskiego (Piotrowo 3), Marijana Silskiego (ul. Jeżycka 2) i Romana Wildę (ul. św. Wawrzyńca 16). Wszystkich odstawiono do sądu. (kl.)

Z Poznańskiego

— **Obrzycko.** (Wenta na rzecz biednych.) Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo urządza 20 bm na sali p. Króla wentę na rzecz biednych a o godzinie 8 wieczorem przedstawienie „Kra-kowiaków i Górali”. Zarząd Stow. zwraca się z gorącą prośbą do Szan. Obywatelstwa miasta o poparcie imprezy, oraz o jaknajliczniejszy udział w zabawie. Dochód z tej wenty jest jednym większym funduszem Stowarzyszenia, z którego czerpie w ciągu zimy środki na ulżenie najbiedniejszym.

— **Pniewy.** (Wieczornica.) W dniu 8 bm. Stow. Pań Miłosierdzia wspólnie z Tow. Czerwonego Krzyża urządza wieczornicę, na której program złożyła się komedyjka p. t. „Tatusz pozwolił”, mazur, popisy orkiestry tuł Kółka Muzycznego, oraz pieśni w wykonaniu Kółka Śpiewackiego. Całość wypadła bardzo dobrze, publiczność darzyła wykonawców hucznymi oklaskami. Na zakończenie odbyła się zabawa taneczna.

— (Kradzież.) W nocy 10 bm. dobrali się nieznanymi złodziejami do stogu żyta, należącego do dzierżawcy folwarku p. Franciszka Adamczewskiego w Pniewach. Złodzieje wymiścili znaczną ilość snopów i wyrządzili straty dość poważne.

— **Wągrowiec.** (Kradzież koni.) W Kopaszynie w powiecie wągrowieckim jednej z ubiegłych nocy skradziono konia ze stajni rolnika p. Chałacińskiego. Tej samej nocy u rolnika Jana Falka skradziono konia i półszorki robocze. (kl.)

— **Śmigiel.** (Święto Młodzieży.) W dniu 13 bm. obchodziła młodzież tutejszej parafji swe doroczne święto młodzieży,

które poprzedzone było rekolekcjami. — Przedpołudniem odbyło się uroczyste nabożeństwo, wieczorem zaś akademja na sali strzelnicy. Na program akademji złożyły się śpiewy, deklamacje, referat oraz przedstawienie sceniczne na tle życia św. Stanisława Kostki p. t. „Na drodze”. Amatorzy wywiązały się ze swego zadania do brza.

Strzał do rywalki

Żona hamulczego kolejowego w Zaborowie Helena Drobińska, podejrzewała swego męża o zbyt zażyłą znajomość z służącą kawiarni Centralnej w Lesznie, Magdaleną Kowalską. W tych dniach Drobińska postanowiła się na nie zemścić i zaczęła się w sieni domu przy ul. Dworcowej 9 w Lesznie. Drobińska strzeliła dwukrotnie do napotkanej Kowalskiej z rewolweru, raniąc ją jednym strzałem w lewe ramię. Rewolwer zaciął się i druga kula utkwiała w lufie. Rana postrzałowa nie jest groźna na szczęście. Drobińską ujęto i odstawiono do więzienia sądowego w Lesznie. (kl.)

Napad na dwór Karczyn

Z Kruszwicy donosi (nk.): Zuchwałego napadu dokonali zamaskowani i uzbrojeni bandyci u nas z czwartku na piątek na dwór majątności Karczyn koło Kruszwicy; bandyci włamali się do mieszkania kasjera w nadziei znalezienia większej sumy pieniędzy, którą kasjer w dn. tym przywiózł na wypłatę dla robotników. Na szczęście nocą kasjer wyjechał z majątku, zabierając ze sobą pieniądze, wobec czego bandyci splądrowali całe mieszkanie, lecz poszukiwania ich za pieniędzmi były daremne.

Bandyci, steroryzowawszy domowników, z zemsty podpalili stodołę i zbiegli w ciemnościach nocy. Władze policyjne prowadzą energiczne dochodzenia, jednak narazie bez rezultatu.

Co na to władze?

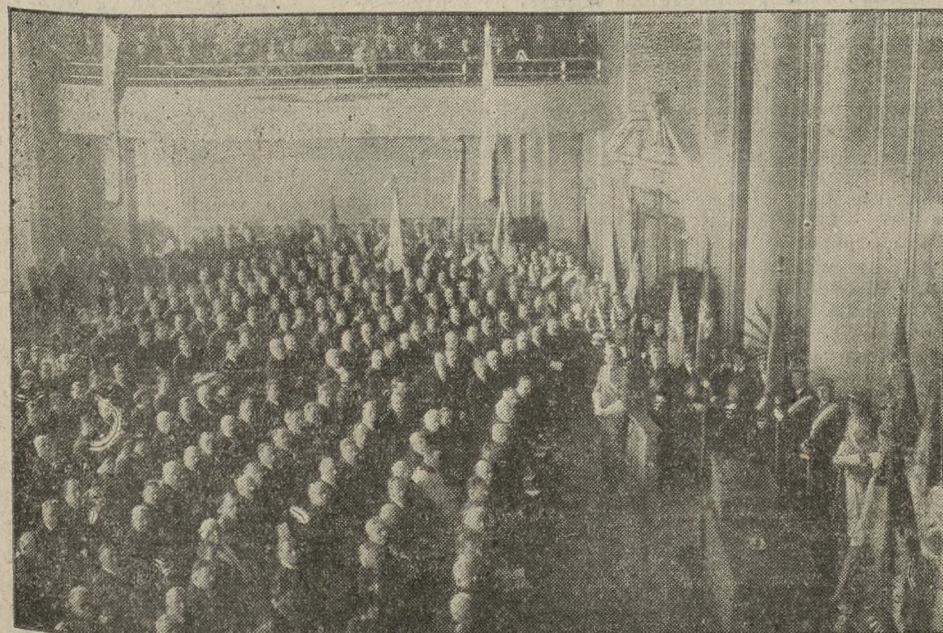
Z Rawicza donoszą nam:

W tut. więzieniu karnem już przed kilku tygodniami przy raporcie zalecano dozorcóm więziennym zaabonowanie tut. „sanacyjnego” „Ogrodnika Powiatowego”. Ponieważ wezwanie to nie poskutkowało, powtórzono na listopad to samo wezwanie jako rozkaz. Równocześnie wzięto do zorców na listę i potrącono im zaraz

Z poświęcenia gmachu W. S. H.

Zarząd Izby Przemysłowo - Handlowej z prezesem dyr. Samulskim na czele, oczekuje w otoczeniu korporacyjnych pocztów sztandarowych, przyjazdu J. Em. Ks. Kardynała — Prymasa Hłonda.

Uczestnicy poświęcenia w pięknej auli nowej uczelni.

Młodzież poznańska w dzień swego święta

Doskonałe wrażenie wywierały w czasie niedzielnego święta proporzyczki zastępowe Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej parafji Bożego Ciała.

Młodzież poznańska składa w dniu święta swego patrona hołd J. Em. Ks. Kardynałowi — Prymasowi.

z poborów za jeden miesiąc abonament zgóry, przyczem polecono im odbierać gazetę codziennie u odzwiernego przy bramie więziennej!

Pytamy, od kiedy zajmuje się kierownictwo więzienia karnego kolportażem gazet i na jakiej podst. wolno potrącać urzędnikom abonament z ich i tak już głodowych poborów.

Pierwszy polski kabel w morzu

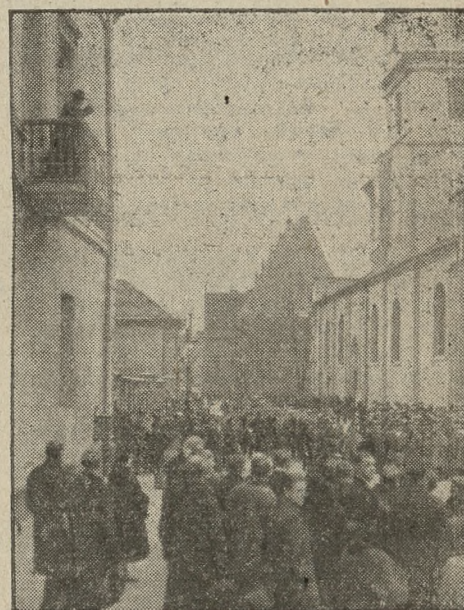
Z Gdyni donoszą: W związku z odbudową tutejszej centrali telefonów w celu powiększenia jej zasięgu zarzucono w morze pierwszy polski kabel telefoniczny. — Kabel ten będzie łączyć nadbrzeże pilotowe z Oksywem.

W dalszej rozbudowie kabli morskich przewidziane są połączenia Polski z zagranicą, a mianowicie Jastrzębiej Góry z wyspą Bornholm (Danja).

Ofiary epidemii w powiecie śremskim

Ze Śremu donosi (ek): Donosiliśmy już o śmierci dwóch mieszkańców wsi Zaborowo w pow. śremskim na dur brzuszny i o izolacji tejże wsi z powodu groźnej epidemii. Obecnie dowiadujemy się, że w tych dniach zmarły na dur brzuszny mimo wszelkich możliwych zabiegów i ciągłej opieki lekarskiej dalsze dwie osoby, a mianowicie: Ignacy Roszyk lat 19 i Karol Ganc lat 29 ze Zaborowa.

Reszta ofiar epidemii, przebywających pod obserw. lekarską w szpitalu powiatowym w Śremie liczy około 10 osób. Miejsce wypadku epidemii, wieś Zaborowo pozostaje nadal izolowane.

J. Em. Ks. Kardynał — Prymas odbiera z balkonu palacu, defiladę oddziałów S. M. P.

Kradzież w pociągu

Leszno, 13. 11. (PAT.) W piątek w godzinach porannych p. Majer z Bk. dla Przemysłu i Handlu (niemieckiego) w Rawiczu udała się do Bk. Polskiego w Lesznie celem podjęcia większej gotówki.

W drodze powrotnej w pociągu na szlaku Leszno—Rawicz jacyś złoczyńcy uspiłi ją i skradli około 7 000 zł.

Kradzież zauważono dopiero w Rawiczu, ponieważ drzwi przedziału były otwarte. Rabunek popełniono prawdopodobnie za Bojanowem, a złodzieje wyskoczyli z pociągu podczas biegu.

Rewizja w gospodarce kolei w Ostrowie

Zawieszenie w czynnościach naczelnika stacji i dwóch urzędników

Z Ostrowa donosi (zo): Gospodarka kolejowa w Ostrowie już oddawna zwracała na siebie uwagę. Głośno było swego czasu m. in. z okazji wybudowania świetlicy kol. Przystosowania Wojskowego. O sfinansowaniu tej budowy i urządzeniu świetlicy opowiadano sobie różne dziwy. W tych warunkach nie zaskoczyła tutaj nikogo wiadomość o rewizji, przeprowadzonej przez władze kolejowe w gospodarce kolejowej w Ostrowie.

niki rewizji były następujące: zawieszono w czynnościach naczelnika stacji p. Tarzewskiego, oraz podległych mu urzędników pp. Michalaka i Nadolskiego. Jako wmięsanego w różne sprawy, które wyszły na jaw w trakcie rewizji, wymieniano się również emeryt. urzędnika kolejowego p. Kubczyka.

Szczegóły całej sprawy podamy później.

Jako zastępcę naczelnika stacji przysłano do Ostrowa p. Paryża z Jarocina.

Jak się dowiadujemy, doraźne wy-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przed rozpoczęciem dzieła rewizji umów handlowych

W najbliższym czasie należy spodziewać się ukonstytuowania Rady Traktatowej, t. j. tego ciała, którego zadaniem będzie wypowiedzenie opinii gospodarstwa narodowego odnośnie rewizji umów handlowych. Fakt ten zapoczątkuje okres niebywałego ożywienia negocjacyjnego, jakie zawdzięczać będziemy ogłoszeniu nowej taryfy celnej.

Dzieli nas 11 miesięcy od daty, w której jedzie w życie wspomniana taryfa. Jest to czasokres stosunkowo krótki, jak na znaczną ilość umów handlowych, dojrzałych do rewizji. — Już dzisiaj można przewidzieć, że miarodajne czynniki będą musiały podać ogromowi prac negocjacyjnych z Austrią, W. Brytanią, Czechosłowacją, Francją, Szwecją i Włochami. Zapewne lista państw, pragnących zrewidować umowy handlowe z Polską, nie skończy się na wymienionych powyżej...

Rzeczpospolita przez ogłoszenie taryfy celnej, całkowicie niepodobnej do swej poprzedniczki otworzyła dyskusję nad kwestją stosunku obcych państw do naszego gospodarstwa narodowego. Uczyniła to w chwili niebywale trudnej. Niepewność panująca na rynkach światowych znajduje swe odbicie w płynnym charakterze międzynarodowej polityki handlowej. Wprawdzie powszechnie daje się zauważyć pęd ku samostarczalności, ale ta dążność nie wytworzyła dotychczas żadnego skryształowanego systemu w polityce handlowej. Zarządzenia protekcyjnistyczne są rodzaju mniej lub więcej przejściowego. Zjemy w ciągłej płynności, z dnia na dzień...

Wprawdzie wylaniają się na widnokręgu nowe tworywa takie, jak umowy preferencyjne i układy regionalne (Ouchy, Ottawa), ale są to formy niezarte. Nad klauzulą największego uprzywilejowania, tym — niedawna — kamieniem węgielnym światowej polityki handlowej, zawisł znak zapytania; lecz nikt nie może pokusić się na udzielenie odpowiedzi: jakie będą dalsze losy czcigodnej „k. n. u.”

Tak więc polscy negocjatorzy będą musieli dać dowód niezwykłej zdolności orjentowania się w świecie gospodarczym, w którym obecnie chadza się po omacku. Rzecz jasna, że nowe traktaty, siłą faktów, zostaną zawarte na stosunkowo krótkie czasokresy.

Ow, jak Niemcy mówią, „Finger-spitzengefuehl” przyda się naszym przedstawicielom również przy szukaniu złotego środka między: z jednej strony — koniecznością stwarzania jak największych udogodnień traktatowych dla wywozu z Polski i — z drugiej strony — koniecznością należytego chronienia przemysłu krajowego. Innymi słowy: nie można będzie skupić ulg dla eksportu zbytnią ustępliwością wobec żądań zagranicy, idących w kierunku zmniejszenia importu do Polski; naodwrot jednak nie będzie można poświęcić interesów eksportu zbyt daleko posuniętej ochronie rynku wewnętrznego. Sztuka dyplomaty ekonomicznego polega właśnie na wyśrodkowaniu właściwej linii między temi dwoma celami.

Kończąc, wyrażamy przekonanie, że słuszność mają ci ekonomiści polscy, którzy obawiają się, iż trudności przy rokowaniach będą o wiele większe, niż ułatwienia, wynikające z nowej taryfy celnej.

Krótkie informacje gospodarcze

— W ciągu października ilość bezrobotnych w Gdańsku wzrosła o blisko 1.400 osób, osiągając liczbę 31.806.

— W Paryżu otwarto międzynarodową wystawę samochodową, która obelana została przez wszystkie prawie europejskie i amerykańskie firmy automobilowe. Wystawa stoi pod znakiem wozów małych, a przystem iak najbardziej wygodnych.

— Rząd rumuński bada możliwość wartości krótkoterminowej pożyczki w wysokości 50 milionów fr szwajc., zaofiarowanej przez konsorcjum banków szwajcarskich.

— General Motors Corporation zamyka pierwsze półrocze bieżącego roku czystym zyskiem w wysokości 15.019.404 dol., podczas gdy czysty zysk za pierwsze półrocze 1931 wyniósł 84.122.176 dol.

— Rząd Federalny Brazylii obniżył o 50 proc. taksę celną na cement z powodu braku dostawy cementu z San Paulo, na skutek panującego tam powstania.

Profesor Krzyżanowski o kryzysie

Czy nie zasługuje na żywą uwagę fakt, że w ciągu niespełna jednego miesiąca mieliśmy w Poznaniu cztery poważne odczyty, albo raczej przemówienia, których przedmiotem był kryzys gospodarczy? — Czy ta mobilizacja uczonych ekonomistów, dociekających przyczyn, rozmiarów i skutków przesilenia gospodarczego i poszukujących środków zaradczych na tę klęskę społeczną, nie świadczy chlubnie o aspiracjach naszego miasta do odegrania roli przodowniczego ośrodka ruchu umysłowego w świecie zjawisk ekonomicznych?

Prof. Lipiński, b. min. Matuszewski, prof. Taylor (który nb. w przyszły czwartek wygłosi w Związku Ekonomistów w sali Izby Przemysłowo-Handlowej z napięciem oczekiwany referat n. t. zagadnienia przyszłego ustroju społecznego i gospodarczego), a wreszcie prof. Krzyżanowski z Krakowa — oto korowód wybitnych umysłów, z których poglądami n. t. kryzysu Poznań miał możność zapoznać się w ciągu ostatniego miesiąca.

Głosu polskiej nauki ekonomicznej słuchali liczne rzesze w skupieniu. — Skład słuchaczy był różnorodny, jak różne były instytucje, które odczyty te organizowały. Podkreśla to tembardziej powszechność i nasilenie zainteresowania tem najkapitałniejszym zagadnieniem naszych czasów.

Prof. Adam Krzyżanowski, który mówił w ubiegłą sobotę w ramach uroczystości poświęcenia i otwarcia nowego gmachu Wyższej Szkoły Handlowej n. t. „Kiedy kryzys się skończy?”, nakreślił może najbardziej pogodny obraz naszej sytuacji, dopuścił do głosu te czynniki naszego życia zbiorowego, które świadczą o jego odporności i o zdolności wybrnięcia z trudności obecnie przeżywanych. Może udzielił mu się radosny mimo wszelkich kłopotów nastrój uczestników uroczystości — radosny z powodu osiągnięcia wysokiego celu wbrew licznym przeszkodom — chociaż raczej przypuszczać należy, że to, co powiedział, było wynikiem głębokiego przekonania, bo podobne poglądy wypowiedział niedawno temu w Warszawie.

Profesor Krzyżanowski jest przywódcą najbardziej zdecydowanej w swym liberalizmie szkoły krakowskiej. Zwalcza z wielką siłą przekonania i uzbrojony w głęboką wiedzę ekonomiczną, obóz interwencjonalistów polskich. Wierzy, że gdyby życiu gospodarczemu pozostawiono większą swobodę, rychlej wróciłoby do zdrowia i równowagi, niż przy obecnym systemie mieszania się państwa we wszystkie kółka i kółka skomplikowanego mechanizmu gospodarczego. Wprawdzie nie ludzi się, by interwencjonizm państwowy zechciał usunąć się z drogi, więc domaga się tylko „ustatkowania się” tego systemu.

Tyle o ogólnej fizjognomji prof. Krzyżanowskiego.

W sobotnim swoim referacie prof. Krzyżanowski nawiązując do faktu, że Polska jest dzisiaj w stanie kształcić więcej młodzieży, niż przed wojną, widzi w tem zjawisku, jak i w fakcie, że liczne masy bezrobotnych przecież nie giną z głodu, jak dawniej ginąć by musiały, dowód postępu. Tyle się dzisiaj słyszy żalów i skarg na ciężkie położenie, ale póki ludzie sarkają — nie jest jeszcze najgorzej. Gdy zacinają zęby i poddają się rezygnacji — wtedy można być pewnym, że sytuacja jest tragiczna i bez wyjścia. Mimo ciężkiego kryzysu cyfra śmiertelności jest w Polsce obecnie mniejsza, niż przed wojną, co dowodzi, że społeczeństwo znalazło środki przeciwdziałania skutkom kryzysu.

Kryzys przyjąć musiał i wbrew zarzutom z pewnych stron pod adresem zdolności przewidywania ekonomistów, był przez najpoważniejszych przedstawicieli nauki ekonomicznej przepowiedziany. Kryzys ten był dobrze zaśluzony i, zdaniem prelegenta, potrzebny jako pewnego rodzaju kurs dokształcający. Ekonomia nie zawiodła; ci, co twierdzą co innego, widocznie ekonomji nie znają, albo popierają swoje twierdzenia zamówionymi i dobrze zapłaconymi artykułami, pełnymi nieuzasadnionego optymizmu, różnych autorów, które ukazywały się w prasie amerykańskiej na krótko przed przesileniem.

Prof. Krzyżanowski sam już w 1928

roku zwracał uwagę na nadciągający kryzys i domagał się zastosowania środków zaradczych.

Łatwiej jednak jest przewidzieć kryzys, niż powrót dobrej konjunktury. To też mówca obecnie nie jest pewien przyszłości, ponieważ ten czynnik który może doprowadzić do likwidacji przerosłów inwestycyjnych i do ograniczenia w porę rozmachu życia gospodarczego, t. j. stopa dyskontowa, w okresie kryzysu nie odgrywa tej samej roli w regulowaniu życia gospodarczego.

Istnieją dwie teorie kryzysu: jedna optymistyczna, która główną uwagę poświęca zjawiskom konjunkturalnym, druga pesymistyczna — widząca źródło kryzysu w przemianach strukturalnych.

Pierwsza teoria podkreśla, że zamieniliśmy zależność od przyrody na współzależność międzynarodową. Przez cały świat przechodzą fale wzwyż i w dół. Obecnie konjunktura doszła do samego dna kryzysu i są pewne oznaki poprawy. Przedewszystkiem na rynku pieniężnym obserwujemy dużą ulgę i płynność. Stopa procentowa spadła bardzo nisko. Papiery wartościowe, zwłaszcza o stałym oprocentowaniu, wykazują wyższe kursy. Zaczęto już zarabian na haussie. U nas zjawiska te również występują. Wszak akcje Banku Polskiego stoją dzisiaj na poziomie o 14—16 punktów wyższym, niż w okresie największej depresji. Jeżeli w ostatnich tygodniach nastąpiła pewna reakcja, nie zdolała ona przecież zepchnąć nas z powrotem do poziomu najniższego.

Na rynku towarowym również ceny nieco zwyżkują, zapasy się wyczerpują, zatem przy ponownej tendencji zwyżko-

wej konsumenci ruszą lawą do zaopatrywania się w towary.

Tymczasem wyznawcy teorii pesymistycznej twierdzą, że zaszły tak głębokie zmiany, iż powrót do normalnych, dawnych stosunków będzie bardzo trudny albo wręcz niemożliwy. Zwracają uwagę na olbrzymi wzrost budżetów państwowych i ciężarów podatkowych; zniżkę stopy procentowej uważają za przejściową; zaburzenia walutowe — ich zdaniem — nie skończą się rychło. Państwa nie odwrócą się od niesłuchania ruchliwego i wszędzie wnikaającego interwencjonalizmu i od realizowania zasady samostarczalności, z czem idą w parze coraz to nowe kryzysy.

Prof. Krzyżanowski nie deklaruje się wyraźnie ani za jedną ani za drugą teorią, choć sympatjami jest bliższy teorii optymistów. Stwierdza, że w systemie antyliberalnym nie może być poprawy. Ale czy należy przypuszczać, że nie nastąpi czasem reakcja, czyż już obecnie spodziewane zniesienie prohibicji w Stanach Zjednoczonych nie jest zwycięstwem światopoglądu liberalnego? Ciąg wypadków nie musi być zawsze antyliberalny.

Nie można zatem wykluczać możliwości chwilowej choćby poprawy. Jeżeli chodzi o dalszą metę, to prof. Krzyżanowski wierzy, iż istnieją wszelkie warunki, wobec niesłuchanego postępu techniki, aby ludzkość w najbliższych 25 latach przeżyła epokę najwyższego rozkwitu materialnego. O ile oczywiście nie będzie wojen lub innych powikłań politycznych lub społecznych, które udaremnią ten rozwój wypadków.

Wprawdzie prof. Krzyżanowski nie odpowiedział na pytanie: „Kiedy kryzys się skończy?”, stanowiące temat jego przemówienia, jednak tyle rozwinął przed słuchaczami ciekawych myśli i trafnych spostrzeżeń, że dziękowano mu za nie bardzo serdecznie.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Program doraźnych zarządzeń gospodarczych. Poza porządkiem obrad zjazdu Izby Przemysłowo-Handlowej R. P. w dniu 9 bm., warszawska Izba przedstawiła zgromadzonemu dotychczasowe wyniki prac nad konstrukcją programu doraźnych zarządzeń gospodarczych, którego opracowanie zapowiedział prezes C. Klarner na plenarnym zebraniu Izby warszawskiej w dn 6 października b. r. Sprawa ta ma być kolejnym przedmiotem szybkich prac na terenie poszczególnych Izb, poczem w najbliższym czasie ustalone zostanie jednolite w tej kwestji stanowisko Związku Izb.

(k) O sprawiedliwe ustalenie zryczałtowanego podatku obrotowego. W związku z wprowadzeniem scalonej formy poboru podatku obrotowego od wyrobów spirytusowych tytoniowych, soli i cukru drobne przedsiębiorstwa opłacające zryczałtowany podatek obrotowy podlegają podwójnemu opodatkowaniu, ponieważ rozporządzenie ministra skarbu z 4 lutego r. o zryczałtowaniu nie przewiduje wyłączenia od ogólnego obrotu tych kwot obrotowych od towarów podlegających scaleniu podatku obrotowego w jednej fazie obrotowej. Ponieważ stan taki, na tle ogólnego zmniejszenia się obrotów sprawia że podwójne opodatkowanie obrotów drobnych przedsiębiorstw jest szczególnie dotkliwym zwraca się Izba P. H. w Warszawie do ministerstwa skarbu z wnioskiem aby podatek od artykułów, podlegających scaleniu został wyłączony z kwot zryczałtowanego podatku obrotowego. (l)

(k) Widmo dzięki konkurencji w przemyśle gumowym. W lutym r. 1933 upływa termin porozumienia, zawartego przez 5 fabryk produkujących obuwie gumowe w Polsce. W związku z tem podjęte zostały pertraktacje zainteresowanych fabryk o odnowienie porozumienia i przedłużenie działalności istniejącego centralnego biura sprzedaży. Pertraktacje natrafiają na poważne trudności, gdyż jedna z istniejących w Polsce 6-ciu fabryk W. Schweikert w Łodzi, nie przyłączyła się dotąd do tego porozumienia, wysuwając cały szereg zastrzeżeń. Wobec tego wylania się możliwość powstania groźnej walki konkurencyjnej, która już w swoim czasie przyniosła fabrykom obuwia olbrzymie straty. Akcja podjęta na terenie rządu w sprawie przyspieszenia konsolidacji tego przemysłu nie dała narazie pozytywnych wyników.

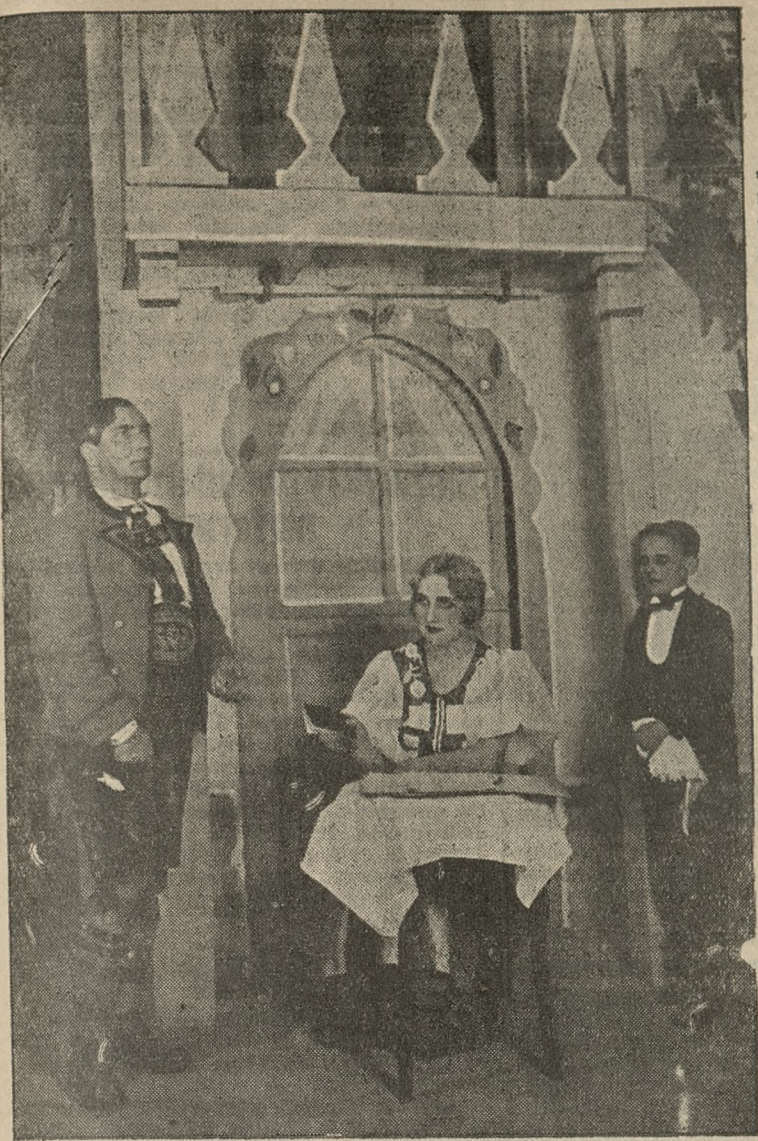
(k) Wysokie taryfy pocztowe przyczyną ubytku abonentów telefonicznych. Związek Gospodarczy przemysłu przetwórczego woj. śląskiego w Katowicach w odpowiedzi na ankietę, dotyczącą przyczyn zmniejszenia się liczby abonentów telefonicznych, stwierdził, że najlepszym środkiem zapobiegającym szerszemu korzystaniu z usług telefonu byłaby obniżka opłat tele-

fonicznych i to tak abonementu, jak i opłat za rozmowy międzymiastowe. Jedną z fabryk na podstawie porównania obecnie płaconych opłat telefonicznych z opłatami przedwojennymi stwierdziła, że przed wojną płaćcia przy tej samej ilości aparatów miesięcznie 100 do 150 mk niemieckich, podczas gdy obecnie płać miesięcznie około 400 zł i to przy silnie ograniczonym ruchu. Poszczególne firmy wskazują specjalnie na wygórowane ceny za rozmowy międzymiastowe wskutek czego fabryki coraz mniej korzystają z rozmów międzymiastowych i wogóle ograniczają w miarę możliwości rozmowy telefoniczne.

Z ZAGRANICY

(z) Wybór prezydenta Roosevelta a rynek pieniężny Stanów Zjednoczonych. Po niezdecydowanej tendencji na tutejszym rynku pieniężnym i akcyjnym która ujawniła się w pierwszym dniu po wyborach Roosevelta, w ostatnich dniach zaznaczyła się zdecydowana poprawa. Na rynku akcyjnym oraz obligacyjnym ujawniła się tendencja mocna przy nastroju zwyżkowym. Wśród banków wzrasta wyraźnie nastrój zaufania. Kredyty pod zastaw akcji wzrosły w ostatnich dniach o 22 milj. dolarów, portfele obligacji o 31 milj. z czego obligacji rządowych o 22 milj. Sfery finansowe oczekują wzrastania aktywów w drodze nabywania prywatnych papierów, z chwilą, kiedy rząd zaprzestanie emisji własnych obligacji. Wobec tego, iż znakomita większość demokratyczna obu izb gwarantuje solidarną współpracę z nowym prezydentem, rynek oczekuje uruchomienia handlu zagranicznego, odzyskania utraconych rytków oraz współpracy z resztą świata. Sfery finansowe i gospodarcze stanowisko swe opierają na nadziei zerwania w przyszłości z polityką izolacyjną Stanów, na zniesieniu prohibicji oraz na zmianie polityki celnej, opartej obecnie na systemie cel prohibicyjnych oraz gospolaryzmie nacjonalistycznym. Na podkreślenie zasługuje dezawuacja przez wyborców autorów obecnej taryfy, a mianowicie cen Smoota oraz kongresmana Hawleya, którzy przepadli przy wyborach. (PAT)

(z) Amerykański przemysł automobilowy. Amerykański przemysł automobilowy szczególnie silnie ucierpiał pod wpływem przesilenia w ciągu 7 pierwszych miesięcy b. r. Ogólna produkcja wyniosła miljon samochodów wobec 1,3 milj. w analogicznym okresie r. ub. Tegoroczny poziom produkcji jest najniższy od czasu wojny. Po raz pierwszy w historii przemysłu samochodowego liczba samochodów niezainstalowanych do dalszego ruchu przewyższyła liczbę nowych zakupów tak iż w ciągu r. ub. i 7 pierwszych miesięcy b. r. wystąpiło znaczne zmniejszenie cyfry samochodów, będących w ruchu. Przedsiębiorcy samochodowi spodziewają się zwiększenia zakupów w miesiącach jesiennych.

„Komedja Muzyczna” wystawia obecnie przepiękną, niesłychanie barwną rewjo-komedję muzyczną „...pod błasnym koniem”, cieszącą się olbrzymim powodzeniem dzięki swej barwności, przemilej pogodzie i słonecznemu humorowi. Melodyjna muzyka, niezwykle efektowne dekoracje i znakomita obsada zapewniają tej głośnej rewjo-komedji zasłużone powodzenie. Zdjęcie nasze przedstawia pełną scenę z III aktu, piękna oberżystka (M. Nochowicz) rozstaje się z zakochanym w niej kelnerem Leopoldem (K. Czarnecki). Fot. St. Markiewicz.

Z dziedziny mody

Sukces rękawów

Rękawy stały się najważniejszą, podstawową sprawą w modzie obecnej. Po nich można poznać, czy suknia jest zeszlóroczna, czy świeżo sprawiona. Nawet wieczorowe suknie, które zawsze obywateli się bez rękawów, a nawet legitymowały poniekąd swą wieczorowością ich brakiem, dziś muszą je mieć, choćby tylko przypinane. Ale nie należy się martwić, tem że suknie sprawione w zeszłym roku za drogie pieniądze (dziś nabyły za to samo sprawić dwie) — jest niemożna. Bardzo łatwo można na to poradzić.

Przypuścimy więc, że posiadamy wieczorową suknię z czarnej żorżety, co w zeszłym roku było niemal konieczne. Żorżeta jest dziś niemożna, ale modny jest za to aksamit. Sprawiamy więc sobie pelerynkę z czarnego aksamitu, z długimi kołkami, które skrzyżowujemy na pierśiach i zawiązujemy z tyłu na kokardę, której końce spływają aż do samego dołu. Suknia od razu odmłodnieje i nabierze wyglądu modelowego. Druga odmiana — to czarna koronkowa peleryna, spięta z przodu na klamrę ze strassów. No, i różne kolorowe bolerka, z przodu wyglądające jak dwie klapki, związane na kokardę, z tyłu zato dłuższe i obcisłe.

Wszelkie azyury są bardzo modne. W sukniach welnianych, popołudniowych cały karczek i rękawy są mierzkwone albo misternie powycinane w kratkę i desenie, tak, żeby ciało prześwietlające i jasny spód na jaki włożona jest suknia, tworzyły naturalny ornament. Grube, miękkie welny angora w zestawieniu z tym azyurem, który przywykliśmy łączyć w pojęciu z delikatnymi tkaninami, są nową i pikantną kombinacją mody. W sukniach jedwabnych też mamy azyury — mierzki i aplikacje na tylnym No, i pozatem połączenie dwóch materiałów i dwóch kolorów. Pozwala to na ożywienie ciemnej sukni białym lub innym jasnym kolorem, „robiącym do twarzy”.

Do płaszczów jesiennych, które wobec łagodnej pogody jeszcze dość długo zapewne nosi będziemy, nosi się pelerynki futrzane, z długimi kołkami skrzyżowanymi z przodu i zapiętymi z tyłu na guziki. Do tego muflaczka. W takim ubraniu można chodzić jeszcze długo, nawet w lekkie mrozy.

Moda obecna jest dziwaczna. Ale o którejże modzie tego nie mówiono? Wszelkiego, do czego się jeszcze nie przyzwyczailiśmy, wydaje się nam dziwne. Ale jednemu nie można jej odmówić: jest pomysłowa. ANITA.

Bez Iluzji

— Czemu zostaniesz, gdy skończysz swe studia?
— Starym człowiekiem. (Judge).

RADJO

Wtorek, dnia 15 listopada 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 13.05 koncert gramofon; godz. 14.00 giełda; godz. 16.40 (W); godz. 17.55 „Faciesy przyrodnicze” — wygl. dr. J. Rzóška; godzina 18.00 muzyka lekka z Warszawy; godzina 19.10 „Świat księżek”; godz. 19.25 sygnał czasu; godz. 19.30 (W); godz. 20.00 koncert wieczorny;

wygl.: Ork. 57 p. p. pod bat. por. A. Szałkowskiego, E. Andrzejewska (sopran), K. Kaulfusówna (skrzypce); godz. 21.40 interludjum muzyczne; godz. 22.00 kwadrans literacki z Warszawy; godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 15.50 chwila lotnicza i przeciwgazowa; godz. 15.55 kom P. U. W. F i P. Z. S.; godz. 16.00 „Wśród księżek”; godz. 16.15 odczyt dla nauczycieli pt. „Psychologiczne podstawy nowych programów” — wygl. dr. Jan Kuchta; godz. 16.30 płyty gramof.; godz. 16.40 „Czarodziejska moc księżki” — wygl. dr. Stefan Rygiel; godz. 17.00 popołudniowy koncert symfon w wykonaniu ork. Filharm. Warsz. pod dyr. G. Fitelberga; godz. 18.00 muzyka lekka; godzina 19.20 „Bieżące wiadomości rolnicze”; godz. 19.30 feljton muzyczny pt. „Humor wielkich muzyków (J. Haydn)” — wygl. prof. Stanisław Niewiadomski; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 koncert popularny ork. P. R. pod dyr. J. Ozimnińskiego, W. Kochański (skrzypce); godz. 22.00 kwadrans literacki — „Największe kłopoty” opowiad. J. Wojciechowskiego; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 słuchowisko, 22.30 koncert nocny; Budapeszt (550 m) 21.00 gramofon, 22.45 muzyka cygańska; Wiedeń (516 m) 20.00 koncert symf., 22.05 muzyka taneczna; Praga (489 m) 19.20 muzyka deklamacyjna, 20.20 pieśni ludowe, 20.45 wykład, 21.00 koncert; Sottens (404 m) 20.00 koncert; Rzym (441 m) 20.45 „Bal maskowy” op. Verdiego; Medjolan (501 m) 20.30 operetka; Langenberg (472 m) 21.20 muzyka lekka.

Kwadrans literacki

Dziś od 17.00 do 17.15 odbędzie się kwadrans literacki p. Elżbiety Marwegowej, który niewątpliwie zainteresuje wielbiciele talentu poznańskiej poetki.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— ABC. Naraził się Pan na bardzo przykłą sprawę, gdyż z chwilą zawiadomienia o otwarciu upadłości nie wolno było Panu już ani umniejszać masy, ani likwidować inne zobowiązania, gdyż zapłacenie długów masy w tej chwili mogło spowodować niezaspokojenie innych wierzycieli w toku postępowania upadłościowego. Wynagrodzenie mógł Pan pobrać tylko takie, jakie wyznaczył Panu sąd a zawiadywanie masą obejmuje równocześnie zarząd majątkiem, więc osobno do tego liczyć Pan sobie nie może, jak również za żadne dalsze świadczenia. Co do żądanego zwrotu radzilibyśmy zgłosić do sądu przedstawienie, z dokładnym wykazem pobranych naturalij i z zaznaczeniem, że zużycie ich było spowodowane tem, iż musiał Pan w interesie zarządu być na miejscu, skutkiem czego koszty te przedstawiają się jako koszty zarządu. Nie radzimy się upierać jednak, bo sprawa karna może być groźna (aOK)

— C. K. Można mieć oczywiście w sprawie kursu poinformuje Tow. Czyt. Lud. Poznań, św. Marcin 37. — Erel — tajemnica redakcji. (K)

— F. Przesław. Dawny lokator ma szereg praw i może umowę najmu bezterminowo wypowiedzieć, 2. Może żądać

obniżenia czynszu najmu drogą skargi. (aK)

— J. D. stały abonent. Nie radzimy tak postąpić, gdyż byłoby jeszcze gorzej. (K)

— T. P. podatek wojskowy. Odwołanie się nie ma celu, bo podatek nalożono słusznie, ściśle według przepisów ustawy. (aK)

— P. Morz. Zachodziła umowa spółki z kodeksu cywilnego. Spółkę tę można było rozwiązać na koniec roku obrachunkowego, a więc prawdopodobnie na koniec roku bieżącego. Jeżeli więc koncesjonariusz rozwiązał ją niezgodnie z postanowieniem kodeksu cywilnego (par. 721, to może Pan żądać od niego odszkodowania w wysokości prawdopodobnego zysku z obrotu za czas pozostały do końca roku obrachunkowego. (aK)

Prof. Karol Flesch

solista czwartkowego wieczoru symfonicznego

Na czwartkowym koncercie symfonicznym dnia 17 bm. w Teatrze Wielkim usłyszemy jednego z największych współczesnych skrzypków prof. Karola Flescha, na rodowości węgierskiej. Nazwisko tego wielkiego mistrza jest każdemu, — który choć w przybliżeniu interesuje się muzyką — dostatecznie znane, to też zbędna jest wszelka reklama, gdy mowa o Fleschu.

Koncert czwartkowy poświęcony jest twórczości J. Brahmsa, którego 100-ą rocznicą urodzin przypada w tym roku. Chcąc należycie uczcić tę rocznicę, którą cały kulturalny świat muzyczny obchodzi, organizacja naszych koncertów symfonicznych dołożyła wszelkich starań, by jako wykonawcę koncertu skrzypcowego Brahmsa, pozyskać jego najświetniejszego interpretatora prof. Karola Flescha. Koncert czwartkowy mieć będzie charakter uroczysty tak ze względu na przypadającą 100-ą rocznicę urodzin J. Brahmsa, jak i udziału solisty K. Flescha oraz wybitnego kapelmistrza Br. Wolfstala, który koncertem tym dyrygować będzie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Koło Absolwentek II szkoły wydz. Schadzka Kółka Literackiego odbędzie się w poniedziałek, 14 bm o godz. 19 w szkole przy ul. Krętej. Wieczór poświęcony Sienkiewiczowi i Wyspiańskiemu.

— Oddział pływacki K. S. „Warta”. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 14 bm o godz. 13.30, lecz o godz. 19.30 w sekretarjacie Klubu.

— Tow. Młodych Przemysłowców — wydział szewski. Zebranie odbędzie się we wtorek, 15 bm o godz. 20 w lokalu p. Świtalskiego przy ul. Podgórznej 13. W dniu tym rozpoczyna się kurs wyrobienia letnich bucików t. zw. „opanków” pod kierownictwem dzielnego fachowca.

— Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu odbędzie swe zebranie plenarne we wtorek, 15 bm o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym, wejście z ul. Waly Zygmunta Augusta na salce 26 — I ptr.

— Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”. Zebranie odbędzie się w środę, 16 bm w lokalu zebrań. Wykład p. Janicza n. t. „Kolonizacja Niemców w Polsce”.

Wielki Turniej Pianistów Czwerej uczniowie Mistrza Paderewskiego SZTOMPKA, SZPINALSKI, BRACHOCKI, DYGAT

koncertować będą niebawem w Poznaniu w Auli Uniwersytetu.

Przed kilkunastu dniami zjechali do kraju czterej uczniowie Mistrza Paderewskiego, jedyni, którzy bez przerwy przez szereg długich lat pracowali przy wielkim „citarzu” pianistycznej sztuki Paderewskiego są to Henryk Sztompka, Stanisław Szpinalski, Aleksander Brachocki i Zygmunt Dygat.

Przed kilku laty tylko uczniowie — dziś dojrzały artyści, którzy niejednemu wielki sukces zapisali w swych artystycznych memoirach, stanęli oni, kontynuatorzy wielkiej sztuki swego Mistrza przed nowym zgoła niecodziennym zaudaniem, jakie nie było dotąd udziałem żadnego pianisty. Postanowili bowiem wszyscy czterej razem, wystąpić równocześnie na estradzie koncertowej, jako żywy pomnik artystycznej pracy Mistrza w czterech kolejnych wieczorach, na których wykonają gigantyczny program, złożony z utworów wszystkich epok muzycznych. Ten wielki turniej pianistyczny, w którym nietye walczyć, ile współzawodniczyć będą najsłabsze talenty, oszlifowane w mistycznej kuźni w Morges, — odbędzie się w Poznaniu w **środe, 16., w czwartek 17., w piątek 18. i w sobotę 19. listopada br., w Auli Uniwersytetu** i stanie się niewątpliwie dla Poznania wielką artystyczną sensacją.

Zainteresowanie Wielkim Turniejem Pianistów — już dziś bardzo wielkie! Bilety po cenach najniższych od 49 gr — 3 zł są już do nabycia w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel 56-38, zg 16-739

— Tow. Przemysłowców — Rataje. — Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, 19 bm o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Przybeckiego.

Składki i pokwitowania

Na pomnik eSera Jezusowego: N. N. z prośbą o ratunek w ciężkim położeniu finansowym i rozstrzygnięciu pewnej ważnej sprawy, 5 zł. — Wincenty Jarzyński, Czarnków, 3 zł. — W. R., Poznań, 2 zł. — N. N. Jeżyce, 20 zł. — Uczniowie gimn. im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 140 zł. — Tadeusz Wachowski 3 zł. — L. I 5 zł. — Walenty Dostatni, Zakrzew, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 297,36 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Wal Matuszakowa (Palacika 112) 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 19 zł.

Na dom sierót na Śródcie: Ks. Skotnicki 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 25 zł.

Na Komitet Tanich Kuchen: Ks. Skotnicki 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 60 zł.

Na tablicę pamiątkową śp. Anieli Tułodziekiej: Dnia 3 bm. mylnie pokwitowano Janowska zamiast Mianowska 5 zł.

Dnia 12 bm. wyplaciłszy złożoną w naszej administracji składkę na rodzinę uczelniczego bezrobotnego 5 zł. p. Tomaszkiej.

Na pozłocenie Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

dożyli ofiary w złocie do dnia 25 października 1932 w biurze Komitetu

189 I 80

- 264) Kl. Strojny, Poznań.
- Tekla Mińska, Poznań.
- N. N. Poznań.
- K. Stabłowski, Zalesie.
- Z. Stabłowska, Zalesie.
- X. Prof. J. Janicki, Poznań.
- X. Prob. Kurpiusz, Chodzież.
- od p. Z. Lenkiewiczowej, Gutowska, Poznań.
- St. M. i H. Kaczmarskie, Poznań.
- Cygańska, Poznań.
- Fr. i Anna Górcy, Poznań.
- N. N., Poznań.
- N. N.
- Karce, Poznań.
- Julia Fikpowska, Solacz.
- Hel. Halcowa, Poznań.
- Fr. Piotrowski, Katowica.
- N. N. Kobylin.
- Barbara, Ozajka, Poznań.
- Dabizki, Wągrowiec.
- J. P. Kościan za spokój duszy dla zmarł. sp. jej b. wiaś.
- Białobłoka, Poznań.
- Wojciech, Sodołski, Gostrzy.
- Napoleon, mał. Nieborze.
- Z. Zawodna, Poznań.
- Wincenty Wiński, Poznań.
- Fr. Denorska i H. Szufnarowa.
- K. Amüllerówna, Poznań.
- Aleks. Mańczak, Sosnowiec.
- Każ. Paulowa, Poznań.
- N. N.
- Stan. Maczuszewicz, Pniewy.
- Zosia i Maryla Czarczyńska, Gniewno.
- Rodz. Piszczyskich, Poznań.
- Al. i Józ. Dabrowscy, Poznań.
- Aniela Twardowska, Poznań.
- Maria Ślawicka, Poznań.
- Br. Teizlaff, Poznań.
- Jan. Bieniarzewska, Poznań.
- Wac. Falkiewicz, Poznań.
- Woźnicka, Poznań.
- Fr. i Em. Kinzhuberowie, Pozn z prośbą o laske.
- Krzyszyna Wojciechowska, A. R. Poznań.
- Dr. Borowiak, Poznań.
- Hel. Rozalska, Poznań.
- J. Kędzińska, Poznań.
- K. S.
- L. Zietek, Poznań.
- Czesław Szafranek, C. G.
- Wik. Długolecka, Poznań.
- Stan. Jezuska, Poznań.
- Fr. Dolczewska, Poznań.
- Maria Dzwakowa, Poznań.
- Leitgeber, Poznań.
- Ksenia, Tamara, Kalinowska.
- za spokój duszy za zmarł. ojca oraz prośb. o zdrowie dla bliższych krewn. i znajomych.
- L. Zielińska, Poznań.
- Boł. Debowski.
- J. Frasniewicz, Granowo.
- L. i An. z Gerszewskich Lewandowscy
- Prof. Fr. Gantkowski, Poznań.
- St. Garstecka, Poznań.
- Jeżewska, Poznań.
- Maryka, Janek Kruszka, Janówiec.
- Wikł. Furmanek, Kościan.
- Ant. Grzegorzczak.
- Józ. Arndt, Wielkawyś.
- Barb. Plucinska, Wielkawyś.
- Hel. Bros. Gniewkowo.
- Hel. Jagodzińska, Gniewkowo z prośb. o opiekę S. Jez.
- W. Z. Szczepanowa.
- Z. Brzostowska, Poznań.
- Roz. Wojciechowska, Poznań.
- Jadw. Adamska, Poznań.
- War. Jankowska, Poznań.
- M. Rychłowska, Poznań.
- Stan. Żelaska, Poznań.
- Felicja Dembińska, Poznań.
- Br. i Hel. Jabłocka i Cecylja Kalisz.
- A. W. z podz. za złoż. egzaminów z prośbą o dalsze blog. w nauce.
- St. A. Sch. prośba o blog.
- X. G.
- Piotr Papież, M. Goślina.
- Teofil Małewski, Poznań.
- Fr. Sciesiński, Wilkowo.
- Zbigniew z prośb. o blog. dla rod.
- Ant. Ludwie. Ostrow.
- M. i W. Hoffmannowie, Wągrowiec z prośb. o zdrowie.
- Parafia Jeżycka, Poznań.
- Drowa Mukulowska, Poznań.
- An. Maserowa Nowawieś.
- Antrudówna, Poznań.
- Sab. Sarnowska, Poznań.
- Jadw. Wiśniewska, Poznań.
- Trojanowska, Poznań.
- Józef Kotlarek, Solacz.
- Rodzeństwo Feremowie, Pozn.
- Maria Drozdowska, Pozn.
- J. K. Kościan.
- K. S., Poznań.
- Prak. Kaszub. Zabikowo.
- Prof. Dr. St. Dabrowski i Zofia z Żółtowskich Dabrowska.
- A. Skubalska, Poznań.
- Maria Halunkowa.
- K. Dymkowie, Jarocin.
- Zygmunt Zimny, Poznań.
- Hel. Reszełska, Poznań.
- N. N. Poznań.
- M. D. Poznań.
- K. L. D. Poznań.
- Ant. Jankowska, Poznań.
- Walkowiakowa, Wolsztyn.
- Mikolajowski, Dobrzyca.
- Stan. Plucinska, Przemet.
- Z. Osiecka, Poznań.
- Zofia Piechowska, Poznań.
- Józ. Pischachowa, Poznań.
- M. Z. Czacz.
- U. P. Czacz.
- Stan. Bednarkówna, Czacz.
- Stan. Formanowicz, Poznań.
- W. Groszkiewiczowie, Poznań.
- Józ. Nowicka, Poznań.
- Linika, Czarnków.
- Jadw. Idaszewska, Śrem.
- St. H. Poznań.
- Smolarek, Główna.
- Fr. Janiczak, Poznań.
- P. S., Poznań.
- Inka Zydorowicz, Pozn.
- P. S., Poznań.
- T. Zwierzęcki, Piastki.
- Helena Plecińska, N. Wies.
- Walczyski, Poznań.
- St. Szczęrkowska, Poznań.
- Jan. Graffowa, Brodnica.
- Ir. hr. Micielska Wolsztyn.
- Andrzejczak, Poznań.
- St. Kwintkiewicz, Pozn.
- N. N. Wrnki.
- Ant. Janicka.
- Stef. Ossowska, Poznań.
- Dobiecka, Poznań.
- P. Cegielska, Poznań.
- N. N.
- Dyr. Zaleszowie, Poznań.
- Jadw. Lipińska, Września.
- Teod. Szanowska, Poznań.
- Z. Jasińska, Bruczków.
- Stan. Kozłowska, Poznań.
- E. Jaskulka, Poznań.
- Szaruska Kresow.
- Hel. Małewska, Poznań.
- M. Soldenhoff, Poznań.
- M. Kurhazewska, Poznań.
- Adela Modlińska, Poznań.
- Jan. Zofia Kiedrowscy.
- S. W. Śliwitscy, Poznań.
- Kl. Szawelska, Poznań.
- Hen. Kornobis, Poznań.
- Cec. Marciak, Podzamcze za odebrano laski.
- N. N. Nekla z prośb. o zdrowie.
- Torzecki, Poznań.
- Ewa Senkierowa, Poznań.
- M. Malczewska, Poznań.
- St. Kąpcievska, Poznań.
- M. Kasprzyk, Poznań.

Konto P. K. O. nr. 207470. — Sekretarjat św. Marcin 69.

Iluminacja nieba

Czas od 10 do 17 listopada jest okresem pięknych zjawisk świetlnych na nocnym nieboskłonie. Corocznie, w tych samych dniach, zapalają się i spadają na ziemię roje żarzących się ciałek niebieskich.

Meteory te, których wielkość, w większości wypadków nie przekracza wielkości naszej monety jednogroszowej, pochodzą z gwiazdozbiorów Perseusza i Lwa i, w związku z tem, nazwane są: Perseidami i Leonidami. W roku bieżącym należy się spodziewać nader obfitego „deszczu gwiazdowego”, gdyż, zdaniem astronomów, co 33 lat, Leonidy pojawiają się w szczególności gęstych rojach. „Gwiazdy spadające” — jak się u nas popularnie mówi — są okruchami rozbitych ciał niebieskich przybywające do nas z otchłani kosmicznej, po przebyciu drogi, której długość liczyć należy na miliony lat świetlnych. Biorąc pod uwagę, że jedna sekunda świetlna równa jest przestrzeni 300 000 kilometrów, więc, kto ma czas i ochotę, nie-

chaj wyliczy, ilu kilometrom odpowiada — milion lat świetlnych!..

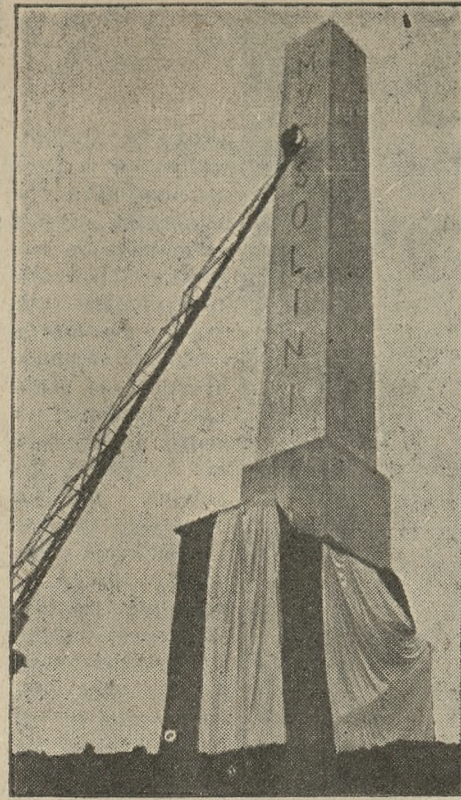
Ow „puch wszechświata” — jak się wyraża wielki fizyk Cladni — w zetknięciu się z atmosferą ziemi, rozgrzewa się skutkiem tarcia, rozpala i świeci. Jarząc nas przepięknym zjawiskiem „spadających gwiazd”. Niekiedy jednak „okruchy kosmiczne” spadają na nasz glob ziemski w postaci dużych brył kamiennych lub żelaznych. Takim pociskiem z wszechświata jest słynny „kamień święty” (Kaaba) w Mece. Nieraz spadały istne deszcze kamienne, z których najgroźniejszy w nowszych czasach nawiedził przed trzydziestu sześciu laty stolicę hiszpańską, Madryt, burząc całą dzielnicę miasta oraz raniąc i zabijając dziesiątki osób.

Najlepszą porą dla obserwowania Leonid jest czas od północy do brzasku dziennego.

Jest stare wierzenie ludowe, że życzenie, wyrażone w chwili „spadania” gwiazdy, spełni się niechybnie.

Warto spróbować!..

Kr.

Na nowym „Forum Mussoliniego” nastąpiło odsłonięcie pomnika „zwycięstwa faszyzmu”; jest to olbrzymia kolumna marmurowa, w którą wmurowano pergamin z podpisem Mussoliniego.

Rzeczpospolita „ludzi bez grosza”

Pomysłowe organizacje samopomocy wśród bezrobotnych w Ameryce

Amerykanie posiadają rzeczywiście nadzwyczajny zmysł organizacyjny. oparty przytem na swojego rodzaju wrodzonym instynkcie solidarności. Ostatni kryzys bezrobocie, które w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej dosięgły niebywałych rozmiarów, wytworzyły nowe a niezmiernie pomysłowe organizacje. Powstały one mianowicie ligi obywateli bez pracy, inaczej ligi bezrobotnych.

Te tak zwane popularnie „republiki ludzi bez grosza” nie postawiły sobie za zadanie organizowanie manifestacji bezrobotnych lub atakowanie rządów w imię o zasiłki dla bezrobotnych pozostawiając to organizacjom politycznym. Mają one cele samopomocowe, postanawiając ułatwić bezrobotnym przetrwanie najgorszych czasów. Stworzone one zostały przez samych bezrobotnych, nie mają więc nic wspólnego z biurami dobroczynności, są jakgdyby syndykatem zawodowym tych, co są bez pracy.

Brak pracy zapewne nie jest żadnym zawodem, przynajmniej nie w Ameryce, gdzie niema zasiłków dla bezrobotnych, ale zato stwarza potężną wspólność interesów. Głód łączy tych ludzi we wspólne organizacje.

Typowym przykładem mogą być mieszkańcy miasta Seattle. Członkowie tamtejszej ligi bezrobotnych starają sobie radzić jak mogą. Miasto Seattle i okolice żyje z trzech źródeł: z rolnictwa, z drzewa i rybołówstwa. Liga zwróciła się więc do rolników okolicznych z prośbą o podarowanie jej niesprzedanych z powodu kryzysu produktów rolnych. Uzyskała zadarmo kartofle, owoce i t. d., które bezrobotni sami zwożą do miasta. Jakiś przedsiębiorca użył zadarmo automobili do transportu, inny znów dał benzynę. Liga postarała się pozatem o prawo ścinania drzewa w lasach. Bezrobotni sami je transportują do swych składów, a nawet potem dostarczają do domów prywatnych zupełnie bezpłatnie. Uzyskali również bezrobotni statki, które z powodu kryzysu stały bezczynne. Bezrobotni rybacy, członkowie ligi, łowią ryby dla innych członków.

Liga ma w mieście kilkanaście punktów rozdzielczych, przeważnie w starych magazynach narazie niewynajętych. W składach tych rozdziela się środki żywności i drzewo; lecz się dalej chorzy przez bezrobotnych lekarzy, szewcy robią tam buty, bezrobotni zaś krawcy reparaują ubrania lub przerabiają stare. Nawet nie

brakuje tam fryzjerów, którzy strzygą bezrobotnych członków ligi.

Słowem, każdy daje Lidze swoją pracę, a otrzymuje zato pracę innych, przyczem wymiana ta odbywa się bez pośrednictwa pieniędzy, albowiem członek ligi nie posiada zazwyczaj ani jednego dolara. Wartością wymienną jest praca. Przy wymianie utrzymuje się pewną proporcję, a mianowicie każdy członek ligi ma prawo do towarów na łączną sumę 2,16 dolara na rodzinę, składającą się z czterech osób, tygodniowo.

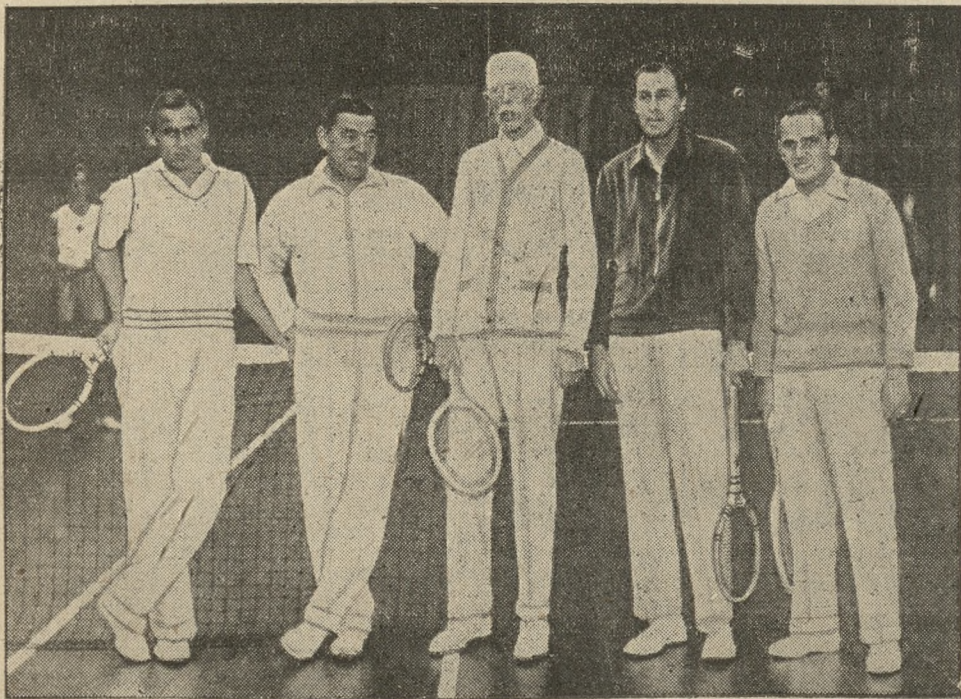
Członkowie ligi organizują także od czasu do czasu bale i koncerty. Muzyków i artystów bezrobotnych przecież nie brakuje. Widowiska te stoją często na bardzo wysokim poziomie artystycznym, choć odbywają się w starych szopach lub magazynach.

Liga interwenjuje również we wszelkich wypadkach nędzy wyjątkowej, czy np. w wypadkach eksmisji z mieszkań. Zgłosiła się raz do Ligi w Seattle kobieta ze skargą, że w czasie jej choroby i pobytu w szpitalu wyrzucono jej czworo dzieci wraz z meblami na ulicę. Dwudziestu członków ligi udało się natychmiast na miejsce i siłą wprowadziło biedną kobietę wraz z dziećmi do dawnego mieszkania. Właściciel udał się do policji, na jednak odmówiła interwencji. Był to gwałt, akcja bezpośredniej pomocy niezgodna trochę z prawem. Są to jednak rzadkie wypadki; naogół liga trzyma się ściśle ram prawnych.

Organizacje tego rodzaju rozszerzają się w Ameryce nadzwyczaj szybko. Za przykładem jednego miasta idą inne. Razem organizacje te tworzą związek lig bezrobotnych. 29 maja b. r. odbył się pierwszy kongres związku w Waszyngtonie.

Kongres ten powziął dwie niezmiernie charakterystyczne i ciekawe uchwały. Po pierwsze wymianę między wsią i miastem. Miasto daje buty, ubrania i t. d., a wieś produkty rolne i żywnościowe, przyczem wymiana ta odbywa się już i odbywać się będzie bez pośrednictwa pieniędzy. Towar za towar.

Druga uchwała, powzięta jednogłośnie, dotyczy stanowiska Lig wobec członków. Cóż! Federacja lig nie należy do żadnego obozu politycznego czy partii, a przy wyborach członkowie jej głosują za tym kandydatem, który okaże największe zrozumienie dla nędzy bezrobotnych.

„Mister G.” Pod tym pseudonimem król Szwecji Gustaw (w środku), mimo swych 74 lat, uczestniczy w wszelkich zawodach tenisowych na Riwierze. Obecnie zaś przebywa stale na korcie tenisowym w Sztokholmie, w charakterze trenera podczas walki o mistrzostwo Szwecji. Na zdjęciu widzimy także 4 znanych tenisistów (stoją od lewej ku prawej): Tilden, Najuch, Nüsslein i Barns.

Karol, szczerze skruszony, przyrzekł czekać, każdego roku — w dniu rocznicy ich ślubu — w kościółku w Holmfirth, w którym pobrali się poraz pierwszy. Gdy Marja zadzwoni do mieszkania wikarego, miało to oznaczać, że jest gotowa przebaczyć i zapomnieć. Przez 5 lat Karol daremnie oczekiwał zbawionego znaku. W szóstym — odgłos szczęścia zabrzmiał dla zrozpaczonego. Obecnie pobrali się ponownie i posiadają trochę mniej złudzeń i więcej doświadczenia, napewno będą szczęśliwi.

Oto najnowsza moda londyńska. W bieżącym roku około 800 par poszło za przykładem Marji i Karola, być może „bez dzwonka”, gdyż nie wszyscy posiadają zdolności muzyczne i prawdopodobnie nie czekały aż 5 lat. S. F.

Niezwykły nanad dzikich gęsi na fermę

Niezwykłe dziwne wypadki zdarzył się pewnemu fermerowi francuskiemu zamieszkałemu niedaleko miasta Uzerche w środkowej Francji.

Ogromne stado dzikich gęsi zaatakowało jego fermę. Ptaki widocznie były tak zgłodniałe że postanowiły zdobyć jedzenie za wszelką cenę. Rzuciły się one na dom i zabudowania gospodarskie i przysiężły kompletnie zniszczeniu nagromadzonych tam zbiorów. Wieśniak bronili zacieście swego dobytku i tylko z wielkim trudem zmusił do odwrotu zgłodniałe stado. Jednakże całą noc przebył pod grozą nowego najazdu, gęsi bowiem dopiero rano „wystartowały” do dalszego lotu na południe.

„Bridge”

Nr 20 dwutygodnika „Bridge” posiada wiele materiału interesującego, nie tylko dla brzydystów zaawansowanych, ale i dla początkujących.

Artykuł wstępny poświęcony jest krytyce konwencji w brzydzu, następnie znajdujemy dwie partie praktyczne, zajmujące dział brzyd. brzyd... lekcje brzydza dla początkujących, felieton, kronikę międzyrodową, kartę humoru, bogaty dział zadań i w. in.

Całość przedstawia się bardzo ciekawie i niewątpliwie numer 20 dwutygodnika „Bridge” będzie przyjęty z zadowoleniem przez szerokie koło brzydystów.

Jedyny w swoim rodzaju testament marynarza

Dzienniki angielskie zamieściły oryginalny testament weterana floty brytyjskiej Johna Hard'nga, zmarłego niedawno w Melbourne, w Australji.

Zmarły nie pozostawił żadnej rodziny i swym ostatecznym mocodawcą ustanowił „Victoria China Naval Contingent” — organizację marynarską, której był członkiem przez całe życie.

Pisze on w te słowa: „Nie pozwólcie zabrać przedsiębiorcy pogrzebowemu ostatnich moich pieniędzy. Trumnę zastąpcie najwykleszą skrzynią, owińcie ją we flagę morską, na samochód ciężarowy i jazda na cmentarz. Sami weźcie sobie takówkę, a nie zapomnijcie wstąpić do pierwszego z brzegu baru, jaki napotkacie. Pieniądze wam na to wyznaczam w testamencie — 5 funtów szterlingów; wypicie więc sobie dowoli. Ja będę czekał na dw. rze. Na cmentarzu niech pilot niebieski (pastor) poprosi Pana nad pany żeby mnie przyjął takim, jakim jestem. Jeżeli znajdziecie trębacza, kaźcie mu zatracić ostatnie pożegnanie, przeznaczam na to jeden funt szterlingów.

Następnie wracajcie do klubu i wypijcie na cześć waszego starego towarzysza i na nasze przyszłe spotkanie na tamym świecie, które napewno będzie wesołe i serdeczne.”

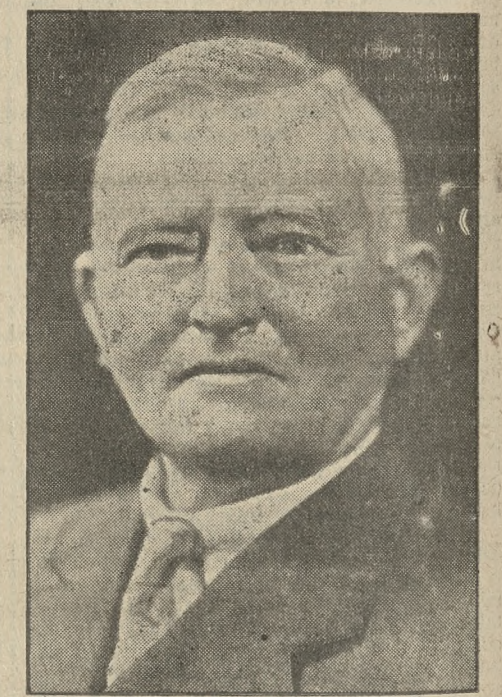
Pojednanie skruszonych rozwodników

Nowa moda londyńska

W zacisznym kościółku wiejskim, w pobliżu Londynu, w Holmfirth, o godzinie drugiej popołudniu, Wikary odpoczywał czytając gazetę, gdy usłyszał dzwonek od drzwi wejściowych. Wikary wgląda przez okno i nie widzi nikogo. Wówczas czempredziej śpieszy wewnątrz schodami i wchodzi do Domu Bożego, pograżonego w mrok. Tutaj spostrzega kłęczącą kobietę przed ołtarzem. Chce do niej podejść, gdy uwagę jego odwraca zbliżający się po cichu mężczyzna, który podchodząc do kłęczącej szepce: „Marijo” „Karolu” — odpowiada kłęczący cięż. Człowiek pada na kolana, kładzie kapelusz na posadce kościelnej i ukrwa oblicze w dłoniach. Sługa Boży podkaszluje — co jest wymową osób delikatnych. Para się nie porusza. Cisza. Wikary wciąga chusteczkę i hałaśliwie wciera sobie nos. Kobieta podnosi się i zhliza do księdza. „Wielebn ojcze...” „Pani...” „Pragniem się pohrać. Ja jestem Marja Meyce, a on... on jest moim mężem.”

Wikary ściąga brwi. Nie lubi żartów. Mężczyzna również się zhliza — i w krakstli następuje wyjaśnienie.

Karol i Marja byli małżeństwem. Pewnego dnia rozwiedli się — gdyż Karol się „zapomniał”, a Marja nie chciała przebaczyć. Nie było to pierwsze sprzeniewierzenie — ale stało się dla niego ostatniem, gdyż mąż nie mógł nigdy porzucić się po utracie takiego skarbu jakim była Marja.

John N. Garner, nowo wybrany wiceprezydent Stanów Zjednoczonych

Za ogłoszenia i reklamę odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

WOSK PŁYNNY

**BEZ TRUDU
CZYŚCI I POLERUJE
PODŁOGI, MEBLE
SAMOCHODY, LINOLEUM**
I T. D.

CENTRALNE LABORATORIUM CHEMICZNE
W WARSZAWIE

Dr. med. Bolesław Krysiwicz

dlugoletni naczelny lekarz Szpitala św. Józefa

po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu w dniu 13 listopada 1932 r.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kaplicy św. Józefa w środę, 16 bm., o godz. 10,30 rano, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz św. Marciński.

O smutnych tych obrzędach zawiadamiają krewnych, przyjaciół i życzliwych

pozostali w głębokim smutku

żona, dzieci i wnuk.

Poznań, ul. Ogrodowa 16.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

dg 17045

W sobotę, dnia 12 listopada 1932 r., o godz. 9-tej wieczorem zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, ś. p.

Stanisław Wojciech Paikert

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 16. b. m., o godz. 3, z kościoła cmentarnej w Górczynie. Msza św. w czwartek, o godz. 8-ej w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Za okazane nam współczucie, za liczne wieńce i kwiaty oraz za oddanie ostatniej przysługi naszej drogiej zmarłej, ś. p.

Maryli
dziękujemy wszystkim jaknajserdeczniej.

Pr 6 839-58.3 Juliuszostwo Jeskowie z córkami.

Za liczne dowody współczucia, składane wieńce i udział w pogrzebie najdroższego męża i ojca naszego, ś. p.

Hieronima Starczewskiego

składamy wszystkim Krewnym i Znajomym, Szanownym Kolegom Zmarłego, panu Inżynierowi Suszkiewiczowi za mowę pożegnalną przy trumnie, Bratniej Pomocy i Absolwentom Szkoły Mierniczej za piękny śpiew nad grobem najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona z córkami.

zg 16 735

PODRÓŻUJĄCY

branży cukrowo - czekoladowej, dobrze zaprowadzony, zdolny i energiczny potrzebny zaraz na Poznań. Pierwszeństwo mają panowie obeznani ponadto z branżą wódczaną. Oferty z świadectwami referencjami i własnoręcznym życiorysem do Kurjera Poznańskiego pod zg 16 737

Plac z bocznica

szopami 3 500 m² w centrum miasta do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zg 16 680

W piątek, dnia 11 listopada 1932 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Stanisław Jasielski

Sodalis Marianus

prefekt Sodalicji Nauczycieli, członek Zarządu Związku Sodalicyjnego Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 15. b. m. o godz. 3-ciej po południu z Szpitala Przemienienia Pańskiego, ul. Długa na cmentarz w Dębcu.

Matka Boża, której wiernie służył, niech duszy Jego wyjedna szczęśliwość wieczną. Upraszamy o liczny udział członków wszystkich Sodalicji.

Pg 6 853-46.17

Zarząd Związku Sodalicyjnego.

w szczęśliwej kolekturze

JULJANA LANGERA

POZNAŃ: Wielka 5

Tg 438

Sew. Mielżyńskiego 21

w Hotelu „Monopol”.

Warszawa, Marszałkowska 121.

POJUTRZE CIĄNIENIE.

Na prowincję wysyłamy niezwłocznie po otrzymaniu zamówienia. Konto w P. K. O. 212 475.

GŁÓWNA WYGRANA 1.000.000 ZŁ

CHORA WĄTROBA — kolebką innych chorób

Zaburzenia w funkcjonowaniu wątroby i żółci powodu ją zatrucia organizmu, a na tem tle szereg najróżniejszych chorób

Przywrócenie prawidłowego działania wątrobie odczuwa natychmiast cały organizm

Tylko zioła Magistra Wolskiego „Biliosa”, złożone z niezawodnych znanych roślin egzotycznych jak Combretum i Boldo, dają w krótkim czasie skuteczne wyniki we wszelkich cierpieniach wątroby, kamicy żółciowej i żółtaczce. ng 5 925

Zioła ze znak ochr „BILIOSA” cena zł 4.— do nabycia w aptekach drogerjach (skład apt.) lub w wytwórni Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Objasniające broszury wysyłamy bezpłatnie.

WYSZYŃK

i sprzedaż butelkowa wyrobów wódczanych, położony w ruchliwym miejscu dobrze prosperujący, z powodu choroby natychmiast do sprzedania. Gotówka potrzebna około 10 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 16 736

Instytut fizykalnego leczenia
ASTMY
Poznań — Plac Świętokrzyski 3
Pr 6838-45.125

TAPETY

Ceraty
Linoleum

sprzedaje bardzo korzystnie

Zb. Waligórski

Focztowa 31 naprzeciw poczty
P 4 1767 85 83/4

DZIURKI

skretke, mierzka, piewanie, de kazywanie obciaganie guzików nadrobian, stóp podnożenie o czek hafty monogramy wytnie term:nowo najtaniej

„HAFTOPLIS”
St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga bok firmy Ozenczynek: Kruk)
Ella Romana Szymańskiego 1
Plac Świętokrzyski.
Pw 3 104 17 42

Matową i delikatną cerę zachowuje się przez cały dzień

dzięki stosowaniu nowego Pudru Simon o subtelnym zapachu. Przylega on doskonale, nie drażni nigdy skóry. Jest drobny i chemicznie czysty. Nie ma Pani wyboru: trzeba stosować

ng 6 384

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie suchą z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza

Reprezentant na Poznań
E. Kampe
Strzelecka 19.

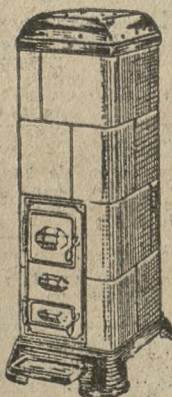
Fabryka parkietu
Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p.
Reda, Pomorze

Oszczędność opału 50%!

Piece Szrajbera z kafli stalowych

stałe, przenośne i kuchenne, niezniszczalne, estetyczne, tanie, higieniczne, i z eksploatacji najekonomiczniejsze

poleca dz 1 696

St. Kowalski - Poznań

Przedstawiciel na Wol. Poznańskie
pl. Wolności 17. Tel. 29-76

KREM ALOMA radioaktywny udelikatnia nadaje twarzy młodzieńczy wygląd **LIBERTI**
ng 6 331

Na Kujawach

czytają wszyscy zg 16 1776

DZIENNIK KUJAWSKI

CENTRALNY ORGAN ZIEMI KUJAWSKIEJ

PIECE - OKUCIA BUDOWLANE

teraz najtaniej Piece przenośne, iryjskie kwintowe już od zł 6.80. Kuchenki od zł 9.80. Kuchnie westfalskie Części piecownicze i drut garnarski Narzędzia metale gwoździe hurtownie i detalicznie Pg 6599 43.130

„PRZE WODNIK“, św. Marcin 30. Tel. 15-71.

Magazyny wszelkich towarów żelaznych i technicznych.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

SPRZEDAŻ SPADKOWA.
W środę dnia 16 listopada 1932 r. o godzinie 10-tej przed południem odbędzie się licytacja sprzętów pokojowych i kuchennych, przy ulicy Marszałka Focha 15. W razie wielkiej niepogody odbędzie się licytacja dnia następnego o tej samej godzinie.
Magistrat VIII/1.

OGŁOSZENIE
Osiągnięta nadwyżkę
ze zlicytowanych zastawów do nr 100 000 i od nr 1 do 180 i ze zlicytowanych prologat do nr 141 260 wypłacać będziemy w Lombardzie Miejskim za przedłożeniem Dowodu zastawu w czasie
od 15 listopada do 15 grudnia 1932 r.
Po upływie powyższego terminu upadają wszelkie pretenzje do nadwyżek.
Lombard Miejski
ul. Sieroca nar. Nowej.
ng 6390/91

1 SPRZEDAŻE

Losy
I. klasy najszczęśliwszego poleca kolektura Kędziory Poznań Sieroca 5/6 narożnik Nowej. zdg 32 065

Serwis
obiadowy z filiżankami, 16żko dziecięce, umywalnie, lampy tania. Wyspiańskiego 15, skład sprzętów. zdg 46 054

Skład
z mieszkaniem Marsz. Focha na każda branżę sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 46 978.

Pianino
czarne zagraniczne sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 46 979

Piece
szamotowe większe sprzedam — Kościelna 42-2. Pg 6780-51.493

Frak
nowy na jedwabiu korzystnie. — Cieszkowskiego 6, m. 6. zdg 47 110

Sprzedam
sobiółki 15 szafy 30 szafy mniejsza 20 6 krzesła fustro duże. Dąbrowskiego 69, mieszkanie 7. zdg 47 103

Sypialnie
sprzedaje okazynie tania. Stolarnia. Rybaki 15 zdg 46 854

Pianino
„Ecke“, koncertowe. Jaskółski Woźna 10. zdg 46 797

Futro, seal
za bezcen sprzedam. Rzeczypospolitej 3 w podwórzu prawo. I pr. lewo. zdg 46 798

Meble W. Paetz
Wrocławska 15 Poznań telefon 19-04. Przyjmuje zamówienia — Upominki inkrustowane na gwiazdke. zdg 42 749

Pokoje męskie
własnego wyrobu, akuratywnie i z dobrego materiału wykonane kuchnie jadalnie, sypialnie nadzwyczaj korzystnie poleca Magazyn Mebli, Pr. Andrzejewskiej ul. Wrocławska 4, przy Starym Rynku. Pg 6 608 45.77

Meble
tania wprost z składnicy poleca K. Bakos ul. Wenecjańska 1 Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 45 902

„Blüthnera“
skrzydło koncertowe bardzo dobrze utrzymane sprzedam za gotówkę. Adres Kurjer Poznański zdg 46 154

Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje Koniński Piaskowa 3. Wytwórnia mebli kuchennych zdg 46 488

Suknie
mało noszone modne tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 015

Dog
sliczny okaz tylko dla amatora sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 46 479

Piec majolikowy
sprzedam niedrogo. Mickiewicza 36, m. 11 zdg 46 815

Kolonjalkę
mieszkaniem maglem, centrum, tania odda. Rutkowski. Grobla nr. 29 zdg 46 986

Piekarnia - cukiernia
w powiatowym mieście całokształtem urządzeniem, 3 pokoje i kuchnia, dobrze prosperująca w pełnym biegu z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz do nabycia. Oferty Kurjer Poznański zdg 1702.

Ciężki złoty zegarek
męski, kryty „M. Moser“ okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 819-45.104

Skład
spółwyczy przy Starym Rynku, towarem bez tania. Adres Kurjer Poznański zdg 46 909.

Dom
z ogrodem i dużym podwórkiem w pow. mieście, cena 4 500 na dające się na każde przedsiębiorstwo sprzedam. Agencji wklepieni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 067.

Sprzedam
skład odpowiadający do branży państwowej i zahawarskiej przy ul. Gwarskiej. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 46 954

Rower
tania. Słowackiego 48, m. 6. zdg 47 082

Skład
piekarsko - cukierniczy
nowoczesnie urządzone z pokojem natychmiast bardzo tania do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 46 955

Sprzedam
fabrykę konfekcji elektrycznym zapędem, urządzenie na 30 pracowników lub przyjmuje wspólnika z kapitałem do 15 tys. zł. Fachowość niekonieczna lecz współpraca. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 46 949

Westfalska
sprzedam. Górczewska 52. zdg 47 034

Sypialnia
nowoczesna, bołerowana kompletna. lustrami 480.—, Stolarnia Kwiatowa 6. zdg 47 175

Regal
stół składowy. Langiewicza 2, I. rg 4 177

Meble
powodu wyjazdu tania Wielkie Garbary 18, m. 11. rg 4 166

Skład
przy ul. Klasztornej 2 mieszkania, 2 pokoje kuchnia przy Marszałka Focha gospodarz Wodna 26. rg 4 167

Skład
cukierniów kawy korzystnie 1 700 trzymiesięczna dzierżawa Chwałiszewo 3/4. rg 4 164

Sypialnia
używana, maszynowa, okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 842 46.11

Biblioteka dębowa
2 mtr. ładne rzeźby, dobre wykonanie, okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. telef. 24 42. Pg 6 843 46.5

Garnitur gobelinowy
ładny fason, solidna praca, bardzo tania. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 844 46.7

Espresso
aparatus parzenia kawy 30 ltr. jak nowy okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 845 46.8

2 fotole skórzane
używane dobrze utrzymane, najlepsze wykonanie, okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 846 46.6

Kasa National
6 obrotów dobrym stanie, okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pg 6 847 46.3

Salonik brzoza Biedermayera
bardzo ładny, okazynie. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. telef. 24 42. Pg 6 848 46.10

Pianino
„Ecke Berlin“ czarne w dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 004

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Porcelanę — Alnake
najtaniej tylko wprost Wroniecka 24 podwórzu Hurt Porcelany zdg 47 053

Biurko, lustro
stojące. Józefa 9, m. 8. zdg 47 043

Sztańce
„Ecke Berlin“ czarne w dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 035

Gospodarczko przy Poznaniu
6 morg. pierwszorzędnym ogrodem, zabudowanie maszynowe 8 000, wplaty 5 000 sprzedam Nowak. Poznań Kramarska 15, telefon 16 89 zdg 47 062

Tanio
sprzedam używane meble koszykowa leżanka biurko nocne stoliki. Adres Kurjer Poznański zdg 46 141

Piec
kafłowy przenośny, wyrób niemiecki tania. Matejki 68, m. 4. I. zdg 46 561

Restaurację
z koncesją mieszkaniem sprzedam w Gnieźnie ewentualnie zamienie na mieszkanie w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 419

Kamienica
Łazarz, przy Parku Wilsona, cena 56 000 wplaty 30 000, reszta amortyzacja. Kamienica czynsz 3 200 obszerne podwórze, ogród, cena 22 000 wplaty 15 000 złotych; parcella Marszałka Focha 12 000 złotych sprzedam „Pawilon“, Poznań, Marszałka Focha 15. zdg 46 433

Wilka
tania sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 46 140

Fotele
gobelin 45.— biblioteka 40.— kanapa 30.— umywalka 35.— regulator 25.—, Staszica 14 pravo, suterena. zdg 46 321

Parasole
męskie i damskie zł 5.50, 4.75 i 6.—, laski, torebrki damskie teki, paski portmonetki manycury i walizy. Ceny krzyżowe 50% niższe. Własna pracownia. W. Czyst Szkolna 11 naprzeciw szpitala. Pg 6 894-43.44

Piece
kafłowe i żelazne rury i kolana armatury do pieców piekarni, sprzęty ku-henne w wielkim wyborze po cenach korzystnych. M. Matuszewski i S ka skład żelaza św. Marcin 27 telefon 40-45 dg 1 523

„Antyki“
meble używane wielki wybór ceny najniższe. Klasztornej Woźna 9. Pg 6 609-57.497

W. Groszkiewicz
Stary Rynek 59 tel 2255 — hurt letal. Magazyn olawatów dywanów i firan poleca w wielkim wyborze po cenach niższych. Dywana 180 x 300 od 31.50, 175 x 250 od 46.80, 200 x 300 od 67.50, Bouclé 200 x 300 od 140.—, plusz 200 x 300 od 198. Dywaniki od 2.75 Chodniki z metra od 175. Pg 4 796-41.3

Futra
posiadam wielkim wyborze karakulowe całych skór 1 400 oraz futra piżmowe, tchórze sełowe, popielice nutria, zrebce różnego rodzaju począwszy od 200 także skóry każdego ratunku wydry, bobry blamy lisy srebrne. Sprzedaje po cenach najniższych. Łajewski Fredry 1. Pg 6 667-45.53

Dom
z piekarnią w Poznaniu przedmieście czynsz 3 300 rocznie, ogród i parcella cena 80 000 wplaty połowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 771

Piec
żelazno - szamotowy emalowany tania sprzedam. Maleckiego 31, m. 4. zdg 46 775

Parcela
4 1/2 morgi dobrej ziemi położona przy lesie i wodzie za 5 500 zł, nadające się na ogrodnictwo. — Zgłoszenia Władysław Kleiber, Mosina. zdg 46 776

Dostarczamy w dom
make oszenna 41 kase jeczyn 27, groch Wiktorja 26 fasole 30 — perłowke 46-50, kartofle 4 zł — wezystko 100 kg. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 783

Bernardyn
młode tania sprzedam. Rybaki 20 a, m. 2. zdg 46 367

Skład cukierków
korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 46 896

Skład
dobrem urządzeniem, nadający na każdą branżę korzystnie odstapie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 897

Futro
sełowe nowe korzystnie. Półwiejska 37, m. 4. zdg 47 023

Króliki
rasy niebiesko - wiedeńskiej i bronzowe Havana sprzedam tania. Henryk Tabiński Poznań, Dąbrowskiego 163 od 12-2. zdg 47 026

Urządzenie
fryzjerskie nowe częściowo lub w całości sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 952

Maszyny do pisania
oraz wszelkie aparaty i maszyny biurowe naprawia najtaniej „Mechanika“, 27 Grudnia 20 telefon 41-52 zdg 47 000

Palto
zimowe ubranie sprzedam tania. Zielona 2, m. 6 zdg 46 994

Plaszcze zimowe nowe
pozostale z licytacji wyprzedaje po każdej możliwej cenie Wojciechowski licytator. Stawna 13 zdg 47 003

Singera
damska, Wielkie Garbary 53, mieszkanie 22. zdg 46 845

Bernardyn
bardzo ostry tania. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 908

Maszynę
Singera sprzedam. Dąbrowskiego 56, skład 2 zdg 46 981

Gramofon
szafkowy tania. Focha 29 — 6. zdg 46 764

Jadalki
okazyjnie tania sprzedaje Zakład stolarski. Grobla 6. zdg 47 012

Piekarnia
w centrum miasta w biegu z urządzeniem mechanicznym od zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 014

Skład spożywczy
dobrze zaprowadzony dobra okolka sprzedam, cena 3 800. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 961.

Wózek
dziecięcy cena 15 zł. Św. Józefa 6, m. 24. zdg 46 963

Kolonjalkę
mieszkaniem towarem maglem korzystnie sprzedam. Jewasński Długa 8 zdg 46 971

Aparat
fotograficzny, ornetka prismo-wa „Busch“, wiatrowka, tania. Waly Jana III 10 suterena, pravo zdg 46 972

5 KUPNA
Wilkę
5-7 pokoi w Poznaniu lub na prowincji albo dworek na ws kupte. Zadam nowoczesnych wzd balkon lub werandę, lazienke, orród chlewki. — Nadesiać szkie sytuacynie pokoi moze wie także fotografie wilki. Wplade rotówka 8 000 reszte ceny kup na splace w kwartalnych ratach po 1 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 366

Salon
kupie używany za gotówkę. — Oferty z opisem i podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdg 46 730

Kupię
kuchenkę westfalska używana w dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 940

Kupię
używana lalkę możliwie krakowiankę i pajaca w dobrym stanie utrzymać. Zgłoszenia 10-11 Ogrodowa 18, m. 4. zdg 46 889

Piec do kawy
palenia kupie. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdg 46 510

Poszukuję
składu do gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 958

100 morgowe
gospodarstwo kupie pod Poznaniem, cena gotówce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 931

Kowadło
80-100 kg stół stolarski, dobry stan kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 010.

Kupię
kuchnie, sypialne stołowe używane lub nowe na splate 100 zł. miesięcznie. Cena Kurjer Poznański zdg 46 855

Pianino
kupie Oferty cena Kurjer Poznański zdg 46 910

Maszyny
do prasowania konerzy (Rut-scher) kupie. Zgłoszenia pod „Maszyną“ do Bura ogłoszeń Stattera Kraków Rynek 8. ng 6 389

Skład
spożywczy z mieszkaniem kupie lub wydzierżawie, odpowiednie ubikacje. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 46 922

Kupię
używana majel. Zgłoszenia podaniem cen Kurjer Poznański zdg 46 984.

6 KAMIENICE
Zredukowany urzędnik bankowy
przejmie jeszcze kilka domow w administracji. Jest obeznany we wszelkich sprawach podatkowych sądowych, meldunkowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 764

Dom
2 piętrowy z 2 składami w mieście powiatowym przy ulicy przynajmniej zaraz korzystnie sprzedam. Zgłoszenia W. Adamczewski Granowo pow Nowy Tomysł zdg 46 132

Willę
Puszczykowsko 7 pokoi, kuchnia 1 1/2 morgi ogrodu, chlew 52 000 sprzedam Władysław Kleiber, Mosina. zdg 46 780

Administrację
domu przyjmie rutynowany długoletni administrator i sam właściciel. Wierzbicice 11, m. 6 tel. 73-76. zdg 43 988

Kamienica trzypiętrowa
Poznaniu maszynowa, światłem elektrycznym wodociągi dochód 3 600, sličním ogrodem opłotwane, bez ciezarów, cena 29 000 wplaty 15 000 spieszenie sprzedam. Nowak Poznań Krainarska 15, tel 16-89 zdg 46 927

Dom
piętrowy, nowowbudowany Poznaniu, pół morgi ogrodu dochód 2 000. Cena 16 000 sprzedam Dułek, Wielkie Garbary 34. rg 4 176

7 PIENIADZ
3-4 tysięcy
na I. hipoteke gruntu w Poznaniu poszukuje zaraz. Oferty Oredownik Wielkopolski zdg 44 693

15-20 000 zł
po 8-9% poszukuje na I hipoteke kamienicy, centrum Poznania, wartości 150 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 45 183

Najpewniejsza
zapowiedzja szczeniaka los kolektury Radomskiego Aleje Marcińskiego 14. zdg 44 610

Poszukuję
solidnego wspólnika w spółce, pożądana gotówka 3 000 zł. Gwarantuje 500 zł miesięcznie pensji. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 768

Hipotekę
zabezpieczającą 21 000 na kamienicy pensyjnej w centrum korzystnie sprzedam lub zamienie na dom w powiatowym mieście. Zgłoszenia „Pawilon“ Poznań, Marszałka Focha 15 zdg 46 900

Bank
Właściciel Nieruchomości Poznań Piekary 1 reguluje hipoteke i udziela pożyczek hipotecznych ng 6020

List hipoteczny
na 10 000 zł 15% rocznie na większej kamienicy oddam korzystnie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 973

Dam
10-15 000 zł pożyczki względnie koncesje szukam odpowiedzialnej osoby lub zastępstwa Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 102

Poszukuję
pożyczki 3 000-4 000 na I. hipoteke na gospodarstwo, procent dam pół roku zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 044

4 000
zł pożyczki oddam w zamian posiadania administratora domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 041

30 tysięcy
poszukuje na I hipoteke domu śródmieściu Poznania zaraz. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 040

Dostawę państwową
odstapie lub przyjmie wspólnika z 3 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 039

Wypożyczę
na I hipoteke zł 15 000 ewtl pół, niej więcej, warunek oddane 5 pok. mieszkanie od lipca lub października. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 043

8 DO WYNAJĘCIA

6 lub 4
pokoi komfortowych przy Matejki, od grudnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 43 427

Pokój
kuchnia w Junakowie, Dworcowa 20. zdg 46 781

Dwupokojowe
kuchnia lazienka 90.— za pięćmiesięcznym. Wiadomość Matejki 58, mieszkanie 2. zdg 46 894

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę poleca Metelski Szewska 11, m. 9. zdg 47 007

2
pokoje i kuchnia, łazienka Łazarz, miesięcznie 80 zł. Zgłoszenia Św. Marcin 14, m. 4. zdg 46 016

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe II. piętro ulica Rzeczypospolitej od I. 12 od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 43 138

Dwupokojowe
kuchnia niski parter przyległemu trzema ubikacjami na waresiat w wynajmie gospodarz razem lub osobno. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 112

200
wolnych mieszkań do wynajęcia. „Centrala“, Wierzbicice 27 parter. Pośrednicy bezpłatnie. zdg 47 107

2
pokoje i kuchnia wprost od gospodarza do wynajęcia. Blizsze informacje udzieli Portier ul. Wierzbicice 31 zdg 46 987

6 pok.
konf. można składow przedsiębiorstwo urządzić Matejki 6, gospodarz zdg 47 066

Pokój
kuchnia, miesięczna dzierżawa, jeden pokój 180 pół roku od gospodarza Informacje Aleje Hetmańska 18, m. 1 Łazarz. zdg 46 915

Pokój
próżny 1-2 na pracownię krakowianka śródmieście. Półwiejska 5, m. 6. zdg 46 905

Trzypokojowe
dwupokojowe pokój kuchnia — czynsz, miesięczny wskaże Łukaszewicz 6, m. 14 zdg 47 042

Pokój
frontowy, czysty zaraz. Piekary 20 21, m. 4. zdg 47 048

9 SZUKA MIESZK.

Starsze
bezdzielne spokojne małżeństwo szuka zaraz lub później wprost od gospodarza mieszkanie 3-pokojowe. Poblizie św. Marcin, nie wyżej drugiego pietra. Pewność placenia czynszu gwarantowana przez b. poważną instytucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4 pokojowe zamienie na 2 pokojowe Oferty Kurjer Poznański zdg 46 923

11 POKOJE UMEBL

Pokój osobnym wejsciem czysty słoneczny inteligentnemu panu na stałym stanowisku Plac Działawy 10 mieszkanie 9 zdg 46 852

Dwuosobowy pokój do wynajęcia z pierwszoplanowym utrzymaniem. Wąły Wązów 24 willa zdg 46 145

Pokój frontowy niekrepujący elektryczność i piętrowy Szwajcarska 12 a Wądomosze portier. zdg 46 045

Gwarna 10 m. 6. jedno dwuosobowy. zdg 46 467

Centrum niekrepujący utrzymaniem bez. Murza 3. I. prawo. zdg 46 782

Pokoje studentom studentkom. Matejki 65 a Piewkowa. zdg 46 788

Frontowy utrzymaniem bez zaraz. Marcina 6 II. m. 11. zdg 46 860

Za lekcje szkolne dam pokój. Ratajczaka 17. m. 13. zdg 46 862

Próżny pokój śródmięściu samotnej osobie odstąpię. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 46 943

Pokój śniadekch 9 mieszkanie 1. zdg 46 846

25. — panu dwuosobowy. ogrzewany. elektryczność. Karwowskiego 24. mieszkanie 11. zdg 46 868

Umeblowany dwuosobowy utrzymaniem lub bez. Wrocławska 80 m. 21. zdg 46 871

Pokój frontowy od zaraz. Piekary 30/21. mieszkanie 5. zdg 46 872

Pokój tano. Strzelecka 6. m. 11. zdg 46 875

Zaraz Różana 10. Górny. zdg 46 877

Dwuosobowy Plac Nowomiejski 5 m. 13. zdg 46 880

Solidn. ogrzewaniem 40 złotych. Piana. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdg 46 882

Jednoosobowy lenszemu panu, pani. Plac Działawy 6. m. 8. zdg 46 890

Pokój panom. Ostrodowa 15. m. 16. zdg 46 891

Dwuosobowy frontowy. Kopernika 8. m. 5. zdg 46 899

Dwa pokoje z meblami lub bez do wynajęcia. Matejki 4. m. 9. zdg 47 021

Panom pokój niekrepujący ewtl utrzymaniem. Piekary 12. m. 5. zdg 46 818

Jedno dwuosobowy. Zielona 3. m. 25. zdg 46 810

Centrum inteligentny — dobre umeblowany. elektryczność. Szkołna 11. m. 8. zdg 46 821

Centrum pokój umeblowany dwuosobowy. Kreta 22. m. 10. zdg 46 823

Wspólny panienkom. Wąły Jama III m. 18. podwórce. zdg 46 842

Panom obiadami. Wrocławska 18. 11. zdg 46 937

Pokój do wynajęcia Pocha 27. m. 24. zdg 46 938

Pokoju panience. zaraz. Św. Wojciech 21. m. 24. zdg 46 933

2 niekrepujące frontowe. elektryczność (kuchnia). Bukowska 7. II mieszkanie 9. zdg 46 932

Pianino pokoju. Jezycza 20. mieszk. 10. zdg 46 877

Pokój tani niekrepujący. elegancki. elektryczność centralne ogrzewanie ewentl utrzymanie. Stroma 27. mieszkanie 5. przy pl. Drzewskiego. zdg 46 433

Wspólny Łakowa 14. III zdg 46 318

Elegancki obiad bez zaraz. Aleje Marcinkowskiego 8a. m. 9. zdg 46 936

Centrum elegancki jedno dwuosobowy pokój. Mielżyńskiego 22 — I. zdg 47 022

Pokoik skromny. Półwiejska 37. m. 4. zdg 47 024

Dwuosobowy lub jednemu wynajme. Łakowa 19. mieszkanie 3. zdg 47 025

Wspólny utrzymaniem Św. Marcina 11. m. 2. zdg 47 027

Matejki 60. mieszkanie 1 dwuosobowy. wygodami. zdg 46 991

Pokój z utrzymaniem dla jednego lub dwóch panów Siemiradzkiego 2. m. 2. zdg 46 992

Słoneczny czysty duży pokój umeblowany do wynajęcia. Różana 6 mieszkanie 5. zdg 46 993

Frontowy wolny. Grobla 29 mieszkanie 3. zdg 46 996

Wspólny niekrepujący dla inteligenta — Kanałowa 7 II. prawo zdg 46 998

Pokój do wynajęcia. Działuńskich 8. III. lewo. zdg 47 001

Pokój dwom panom lub paniom. Pocztowa 1. II. m. 5. zdg 47 002

Plac Wolności 10 m. 13. frontowy elegancki dla 1 lub 2 osoby. II. elektryka. łazienka zdg 47 017

Pokój ładny. tano. Chwałczewo 63. mieszk. 4. zdg 46 964

Pokój utrzymaniem 1-2 osoby. Kantata 5. m. 9. zdg 46 969

Pokój Jezycza 45. m. 9. zdg 47 970

Jedno dwuosobowy. Kreta 6. m. 2. zdg 46 974

Przyjmę pana na wspólny pokój. Dołna 3 m. 7. zdg 46 977

Słoneczny czysty światło elektryczne. dobrze umeblowany zaraz lub 1. 12. Skryta 2 m. 8. zdg 47 117

Słoneczny łazienka. Rynek Łazarzski 2 m. 4 zdg 47 109

Pokój Strzelecka 5. m. 8. zdg 47 104

Pania wspólny. Półwiejska 6. m. 13. zdg 47 100

Pokój wynajme. Półwiejska 8 m. 6. zdg 46 827

Kraszewskiego 19. m. 7. zdg 47 081

Słowackiego 34 I lewo. Pokoje. zdg 47 079

Pokój elektryczność centralne łazienka Wyspiańskiego 12 m. 7. zdg 47 077

Pokój panu. Cieszkowskiego 7. m. 5. zdg 47 073

Umeblowany jednoosobowy zaraz. Działuńskich 10 m. 2. zdg 47 069

Niekrepujący sympatyczny elektryczność Górna Włda 15 m. 6. zdg 46 828

Panu wspólny. Mickiewicza 32. m. 5. zdg 46 829

Półwiejska 5 m. 9. solidnemu zdg 46 830

Dwuosobowy dobrym utrzymaniem Fr. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 46 831

Umeblowany 15. 11. lub późniei. Pocztowa 27. m. 3. zdg 46 832

Zielona 1. I. m. 3 frontowy zdg 46 833

Miły dwuosobowy. Łakowa 19. m. 4. zdg 46 836

Pokój panom. Matejki 59. Nowak. zdg 46 795

Pokój, pokoik umebl. Poznańska 27 a I. prawo. zdg 46 794

Pokój umeblowany. Szamarzewskiego 27. m. 17. zdg 46 796

Grunwaldzka 15. III lewo salonik tano. zdg 46 800

3 nanie z pościela. Wrocławska 30 m. 15. zdg 46 802

Pokój Długa 9 m. 10. zdg 46 804

Jedno dwuosobowy Podgórna 18. m. 3. zdg 46 806

Czysty Ratajczaka 33 m. 15. zdg 46 808

Frontowy wolny utrzymaniem bez. Dominikańska 7. m. 8. zdg 46 810

Pokoje now. Woźna 9 m 6 zdg 46 812

Pokój elektryczność w łazie klaski schodowej. Górna Włda 12. m. 9. zdg 46 803

Dwuosobowy dla solidnych inteligentnych pał. Łakowa 16 m 3 zdg 46 813

5 minut od uniwersytetu. Pokój 2-osobowy wynajme studentkom z dobrem utrzymaniem całkowitem lub częściowym. Mickiewicza 36. m. 11. zdg 46 816

Dwuosobowy tano. Górna Włda 17 I lewo. zdg 46 985

Frontowy utrzymaniem inteligentn. Kreta 22 — 5. Pg 6750 57.468

Pokój wolny Dąbrowskiego 36-7. zdg 47 084

Pokój biurko. Szamarzewskiego 18. III zdg 47 083

Umeblowany pokój. Kilińskiego 9. m. 21. zdg 46 930

2 pokoje klaski. używaniem kuchni. Szewska 12 m. 11 zdg 46 926

Pokój ładny wynajme. Plac Nowomiejski 9 mieszcz. 13. Dróżdzewska. zdg 46 919

Niekrepujący Św. Wojciech 3 mieszkanie 7. zdg 46 916

Front niekrepujący dla inteligenta Romana Szymańskiego 3 m. 5. zdg 46 914

Klaski 2 komfortowe gabinety. wypiłnia panom Wysoka 4 m. 3. zdg 46 913

Pokój używaniem kuchni łazienki. niekrepujący wynajme. Śniadekch 6 a m. 10. zdg 46 911

Pokoik przy dworcu. Pocha 27 II front. Sypniańska. zdg 46 907

Pokój na dwie osoby zaraz. Św. Marcina 56 m 6 zdg 46 902

Pokój Półwiejska 5. m. 6 zdg 46 953

Pokój elegancki czysty jasny korzystnie. Mickiewicza 29. parter. lewo. zdg 46 951

Pokój św. Józefa 3. m. 10. zdg 46 950

Pokój wspólny. 20 zł. Dąbrowskiego nr. 76 m. 13 zdg 46 946

Gabinet z wypiłnią wynajme lub oddzielnie panu na stanowisku. Słowackiego 31/33 m. 8. zdg 47 032

Pokój słoneczny ewentl. dla 2 panów z utrzymaniem lub bez. Grunwaldzka 5. m. 7. zdg 47 005

Pokój słoneczny panienkom. Szwajcarska 19 m. 6. zdg 47 093

Pokój elektryczność Woźna 14 b. m. 19 zdg 47 091

Ładny dwuosobowy lub jedno utrzymaniem. Rybaki 21. m. 9. zdg 47 052

Jezycza 41. m. 2. cieniwy elektryczność. zdg 47 055

Klaski Grobla 19 I prawo. zdg 47 056

Elegancki Cieszkowskiego 8. m. 9. zdg 47 059

Jedno dwuosobowy pokój cieniwy słoneczny względnie z utrzymaniem Wyspiańskiego Złozoszenia tel. 10-65 od 10-14 i od 18-20. zdg 47 060

Wspólny student utrzymaniem bez. Pocztowa 15. m. 3. 1-4 zdg 47 047

12 SZUKA POKOJU niekrepującego na Jezycach lub w pobliżu Nowego Domu Akademickiego poszukuje zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 46 784

Niekrepujący zupełnie z klaski śródmięściu. — Złozoszenia z ceną Kurjer Pozn. zdg 46 785

Nauczycielka pokoju niekrepującego śródmięściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 873

Pokoju szuka osoba z dzieckiem. Złozoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 878

Panienska poszukuje taniego pokoju. Złozoszenia Kurjer Poznański zdg 47 006

Na biuro 1-2 pokoje umeblowanych śródmięściu zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 114

Próżnego szuka małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 803

Pokoju ciepłego z pościela. panna 20-25 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 059

13 LOKALE

Ubikacji nadającej się na restaurację — względnie kawiarnię poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 181

Piekarnię - cukiernię wydzierżawia gospodarz. Półwiejska 2. zdg 46 856

2 pokoje telefon. centrum dla lekarza. adwokata lub inne cele. Informacje telefon 36-44. zdg 46 817

Duże ubikacje na składnicy w centrum Informacje: Walendowski Plac Sapieżyński 11. zdg 46 997

Pokój próżny duży frontowy balkonowy na biuro. klub. lub zebrania. Aleje Marcinkowskiego 3 a m. 8 zdg 46 965

Wydzierżawie 3 ubikacje w tem skład kolonialno-deliakatosy bez urządzenia. 2 piwnice. dzielnica (Debiec). — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 115

Pokój krawcowej na pracownię. Św. Marcina 69 m 8. zdg 46 924

4 ubikacje handlowe 1 piętrowe Podgórna wolne. dzierżawa korzystna. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 064

14 DZIERŻAWY

Zaraz do wynajęcia 3 pokoje kuchnia skład nadający się do wszystkiego szczególnie do rzemiołwa oraz ogród. Informacje udziela administrator ulica Chociszewskiego 27 m. 2 (Lazarz). zdg 45 730

Warsztat slusarski z kuźnią i ładownie akumulatorów tano wydzierżawie. Garaż. Drużbicki 2. zdg 46 653

Warsztaty garaż do wydzierżawienia. Globisz Kwiatowa 4 zdg 46 1

Wydzierżawie sad i ogród warzywny dosadne warunki 2 1/2 km miasto Oferty Kurjer Poznański zdg 46 777

Składnice wieksze. Skarbowska z/ 50 mieszczalnie do wynajęcia. Złozoszenia św. Marcina 34 m. 9. zdg 46 934

Koncesja wódczana zaraz do nabycia. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 621-2

Interes fryzjerski wydzierżawie. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 944

16. OSOBISTE

Rzuconą obelga na p. Marię Skowrońska z Pobiedzisk odwołuje za słowa bezmyślnie mówione żaluje bardzo przetrzasnął. Czajkowski — Pobiedziska zdg 46 774

Spółdzielnia Mieszkanio-wa Państwowych w Poznaniu Osiedle" ogłasza że na walnym zgromadzeniu w dniu 18. 5 1932 r. zmieniono § 26 statutu zmniejszając udział z 1000 zł na 100 zł Spółdzielnia gotowa jest na zadanie zaspokoić wszystkich wierzytelności których wierzytelność istnieje będa w dniu ostatniego ogłoszenia wzgl. złożyć do depozytu sądowego kwoty. potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności. niepłatnych lub spornych. Wierzyteli którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w prze ciągu trzech miesięcy od tego dnia uważać się będzie za zrzadających się na zamieszczoną zmianę. zdg 46 787

En passant Po drodze wstap do śniadalni Złotkiewicza. Aleje Marcinkowskiego 21 zdg 1700

Świadków który widzieli. jak samochód ciężarowy przejechał pania sobota 12 listopada południe ul. Dąbrowskiego na chodniku przed zarazem firmy „Brzeskiauto" uprasza ogłoszenia „Galeria" Dąbrowskiego 12. zdg 47 055

21 ZGUBY

Wczoraj zgubione w drodze Strzeleckiej do Józefa w książkę do nabożeństwa „Bądź wola Twoja" pa miłkie. Uczynego znalazze serdecznie o oddanie prosze Strzelecka 5. I. lewo. zdg 47 050

22 ROZMAITE

Włosów wypadanie lubież tyśnienie. ugw. wa „Esencja chinowocchłelowa" i „Mydło chinowocchłelowe" (s. Korutkiem) Sprzedają apteki i składki apteczne nr 6 247

Pracownia sukien Szuszekowej Romana Szymańskiego i poleca najnowsze najpiękniejsze modele po cenach przystępnych również na raty. zdg 46 204

Współniczkę lub dyrektorz szuka pierwszoplanowa pracownia sukien damskich Oferty szczegółowa do Kurjera Poznańskiego zdg 45 801

Koldry puchowe wełniane watawone tano wykonuje Smoczyńska Kwiatowa 2. zdg 46 114

Kapelusze damskie

na zamówienie oraz wszelkie przeróbki najkorzystniej Poznań Św. Marcina 69 m. 8 podw. parter. zdg 38 124

Plótna, Inletry

Adamaszkę pościelowe batyzy białe kolorowe. Nansuki. Lino. Soie. surowka oksfordy plótna czysto białe. białe. półbiałe i kolorowe. surowe. pościelowe w kraty Koepel. spokowy. szel. ry. panany Popeliny jedwabne. Marguissety jedwabne na koszule wierzchnie. barczany koszulowe. flanely. firliżniane flanely piżamowe. fartuchowe alpski i satyny becki poleca w wszystkich w szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Plócen i Fabryka Bieliny J. Schubert ul. Wrocławska 3 Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie i z metra. Pg 4 179-36.12

Akuszerka

Blaszczakowa Debiec. Malinowa 3 przyjmuję panie udziela porady pomocy położniczej. zdg 45 865-6

Masaże — kosmetyka

Rutynowana dypl. absolwentka Ecole de Massage Prof. H. Durville'a w Paryżu wykonuje wszelkie masaże kosmetyczne i lecznicze w schorzeniach reumatyzm. artretyz. nerwobólach. jelit. żołądka i t. p. oraz usuwa wszelkie wady cery. Dorazne upiększanie. Skarbowska 22. m. 1. parter. Z. Marczewska. zdg 46 680

2. — z/

pończochy angielski jedwab Bemburga 2 40 275: 325: 375: obrzym. m. asortyment kół. rów. Rekawicz. kremowe kolorowe i niekrem. mankietami tano 160: 185: 225: 275 — A Szymański. Poznań Św. Marcina 1 przy placu Św. Krzyskim Specjalny magazyn pończoch. rekawiczek Pg 4 467-8-33.66/7

Futra

gotowe i na miarę spody pod futra skóry wszelkiego rodzaju poleca najtanie Józef Dawid Poznań ul. Nowa 11 — Firma chłodziarska Przyjmuję asortnaty Tow. Kredyt. Pg 4 172-36 88

Swędenie

ciała. oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z Korutkiem). Jest idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka tak u dorosłych jak i u dzieci nr 6 206

Kto haftuje toledo? Oferty Kurjer Poznański zdg 46 766

Teatr

miejscowy zaangażuje wykwalifikowanych aktorów i aktorek. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 1

Akuszerka

Kleinwächterowa Poznań. centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Światokrzyskiego. zdg 34 897

Od 1,90

powierzona z me. reżka od 2,90 z klocka od 3,90 z falbana od 3,90 z falbana i klocka od 5,90 jasiek z mierzka od 1,90 podbiecie gładkie od 7,90 z mierzka od 8,90 z klocka od 10,90 Prześcierała od 2,90 reczniki od 45 gr. damaszkowe od 1,20 frotte od 75 gr. Garnitur pościelowy i pościel. I poduszka gładka i poduszka strojna z jedwabnem wyszytym razem 11,50 Inletry do najwyższych salunków gotowe i z metra poleca w bardzo wielkim wyborze po cenach najniższych Dom Plócen i Fabryka Bieliny J. Schubert ul. Wrocławska 3 Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie i z metra Trykoty zimowe Pg 4458-37.76

23 OZENKI

Posledziciel ziemski 1400 mórg 30 lat szuka żony majątkiem 100 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 46 726

Panna młoda. mająca 500 mórg. szuka męża gotówka 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 727

Handlowiec

lat 23 szuka znajomości pań w celu matrymonialnym Oferty Kurjer Poznański zdg 46 760

Dwie

panie mają znajomość z dwoma poważnymi. prztem wesolymi paniami Cel matrymonialny. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 790

Pani

prawnie przyjaźni starszego pana cel matrymonialny Oferty Kurjer Poznański zdg 47 111

Dla

Nauczyciel
szukam nauczyciela celujaca maturo czteroletnia praktyka polski niemiecki, lacina poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 384

Aptekarska
asystentka, dobrze polecona, 4 lata w szpitalu praktyki - poszukuje posady lub zastępstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 380

Panienska
inteligentna, która pracowała kilka lat u lekarza poszukuje posady podobnej, biurowej lub wychowawczy u dzieci korepetycji jako przychodząca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 46 516

Młody detektyw
zdolny rachmistrz, ksiązkowy, zna prace tak biurowe, gospodarcze jak i handlowe szuka posady. Łaskawe oferty uraszam do Kurjera Pozn. zdg 46 756

Ksiązkowy bilansista
dlugoletnia w szpitalu praktyka obznajomiona sprawami podatkowymi, poszukuje odpowiedniego zajęcia, zestawia bilanse organizacje, prowadzi ksiązkowosc, także abonamenty, przyjmuje prace na prowincji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 45 330

Sierota
uczniwa, porządna, dlugoletnie świadectwa poszukuje posady do wszystkiego najchętniej do parafii z Królestwa lub Małopolski. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 020

Sierota
skromnych wymagań pomoc w składzie i dzieciom w nauce poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 858

Inteligentna
uczniwa lat 18 biegała w ekspedycji z praktyka skromnych wymagań poszukuje jakiegokolwiek posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 864

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Made-moiselle, Devala.

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Tannhäuser”
Wtorek, 15. 11. o godz. 17.45 po. pol. „Quo Vadis”, ceny znizone.

Środa, 16. 11. „Dolly”, o godz. 8.

Piatek, 18. 11. „Dolly”, o godz. 8. (Przedst. wykupione).

Sobota, 19. 11. o godz. 3 po. pol. „Dzieje Frycka” (młodość Chopina). Widowisko dla młodzieży. Ceny znizone.

Sobota, 19. 11. o godz. 8 „Opowieści Hoffmana”.

Niedziela, 20. 11. o godz. 3 „Dolly”, ceny znizone.

Teatr Nowy: Dziś „Poprostu truteń”.

Wtorek, 15. 11. wiecz. o godz. 8: „Poprostu truteń”.

Środa, 16. 11. wiecz. o godzinie 8: „Poprostu truteń”.

Komedja Muzyczna: Dziś, wiecz. o godz. 8: „Pod białym koniem”.

Wtorek, 15. 11. wiecz. o godzinie 8: „Pod białym koniem”.

Środa, 16. 11. wiecz. o godzinie 8: „Pod białym koniem”.

„Cyrk Olympia.” Dziś i codziennie wielki program światowych atrakcyj.

Kina Apollo i Metropolis
to rekord taniości i dobrych programów.
dz 1510

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dawid Golder”.
Aurora: „W matni szpiegów” i „Pięć dni strachu”.

Corso: „Księżna Tarakanowa”.

Colosseum: „Pająk”, Edmund Lowe.

Metropolis: „Legjon ulicy”, „Konic święta”.

Orzeł: „Bohaterski Patrol” oraz „W krainie złota i śmierci”.

Odeon: „W szponach grzechu”.

Roxy: „Romantyczne Panny i Praktyczne Mamy”.

Renaissance: „Sensacja Cyrku Roxy”.

Słońce: „Frankenstein”.

Sfinks: „Serce na bruku” - Camilla Horn.

Tecza: „Władczyni Miłości”.

Wilsona: „Uroda Zycia”.

Bilansistka - ksiązkowa
z stenografja polska niem. poszukuje zajęcia. - Zgłoszenia Kromczyńska Ogrodowa 16 II. zdg 46 702

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 863

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 865

Dziewczyna
młoda szuka posady do wszystkiego bez gotowania za najniższym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 884

Dziewczyna
poszukuje posady na cały dzień. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 900

Samodzielną
gospodyni - kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 002

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer Poznański zdg 47 004

Sierota
uczniwa pracowita, umiejąca gotować zna wszelkie prace domowe poszukuje posady do dwóch panstw lub samotnej osoby. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 005

Sierota
uczniwa, sumienna, dobrej rodziny do prac domowych i dzieci zna robotki cerowanie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 841

Posługi
uczniwa 2-3 razy w tygodniu okolica Łazarza - Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdg 46 844

Leśnik
żonaty, w młodszym wieku z dobrymi poleceniami, przyjmie posade każdego czasu na bardzo skromnych warunkach. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 930.

Urządnik gospodarczy
7 lat w jednej posadzie, w młodszym wieku szuka każdego czasu posady jako żonaty. Wymagania bardzo skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 46 938.

Posługaczka
z dobrem poleceniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 959

Posługaczka
z dobrem poleceniem, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 885

Dziewczyna
samodzielną, dobrem poleceniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 886

Posługaczka
szuka zaraz posady w śródmieściu przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 887

Krawcowa
domowa, rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 893

Dziewczyna
uczniwa, z dobrem gotowaniem do wszystkiego za mniejszym wynagrodzeniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 861

Krawcowa
domowa, rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 893

Dziewczyna
uczniwa, z dobrem gotowaniem do wszystkiego za mniejszym wynagrodzeniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 861

Krawcowa
domowa, rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 893

Dziewczyna
uczniwa, z dobrem gotowaniem do wszystkiego za mniejszym wynagrodzeniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 861

Krawcowa
domowa, rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 893

Zbożowiec
młodszy dzielnicy znający ksiązkowosc, korepetycje maszyn, skromne wymagania. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 967

Panienska
z porządnej rodziny szuka posady do wszystkiego, dobre długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 108

Pracznica
uczniwa szuka prania. Podgórna 8, suterna m. 4. zdg 47 106

Panienska
średnim wykształceniem, pieze na maszynie, zna ekspedycje, szyć robotki szuka jakiegokolwiek posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 101

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 826

Szukam posady
w biurze u dzieci albo na pom. pani domu. Mam dobre wykształcenie, języki polski, niem., ang., franc., i znam wszystkie prace biurowe. Pierwszorzędne referencje i świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 383

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 839.

Polecam
nauczycielki, wychowawczynie bony i panny do dzieci. Kranz, Ratajczaka 2. zdg 46 840

Emeryt
państw z zawodu ogrodnik żonaty lat 37. poszukuje posady w jakimkolwiek zakładzie woli lub na majątku praktyka krajowa i zagraniczna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 899

Posługaczka
poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 811.

Szczer - monter
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 990

Dziewczyna
uczniwa z dobrem gotowaniem szuka posady od 15. 11. albo później. Oferty Par. Al. Marcinkowskiego 11 n. 53.2. zdg 6 840-58.2

Parasole damskie i męskie
3,50, 4,75, 6,-
Własna pracownia
W. Czysz Szkoła 11
Pg 5 073-43 43

Młody
człowiek służący z dobrymi referencjami poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Przyjmie jakiegokolwiek propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 072

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posady, lub prania lub jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 948

Samodzielną
kucharka z zaprawą, praniem kocha dzieci, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 929.

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego, zna ładnie pracowanie, coskolwiek gotowanie. Świadectwa dobre. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 46 923.

Posługaczka
dobremi świadectwami szuka jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 921

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 912.

Inteligentna
panienka z prowincjonalnego miasteczka, ekspedientka w branży piekarskiej z 3-letnią praktyka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 904.

Inteligentna
panienka z bardzo dobrej rodziny Polka lat 24 poszukuje posady do dzieci lub do pomocy pani. Zna gospodarstwo domowe, szyć i haftowanie. Warunki woli nie utrzymanie oraz skromne utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 957

Dwóch
szoferów poszukują posady bez wynagrodzenia celem praktyki na dyplom czerwony. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 051

Dziewczyna
dobremi świadectwami szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 031

Starsza
dziewczyna z prowincji szuka posady z praniem, dobrem gotowaniem od 15 lub 1. 12. Własna posiel. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 096

Młoda panienska
szuka posady biurowej sekretarce lub t. p. również z utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 543

Freblanka
rutynowana szuka posady od zaraz miejscowość obojetna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 45 180

Magister farmacji
poszukuje od 1. 12. lub później stalej posady. Posiada kilkoletnią praktyka aptekarska i włada płynnie językiem niemieckim. - Oferty Kurjer Poznański zdg 45 171

Sekretarza
instytucji: prywatnego posady poszukuje uczniwa twórczy, pracowity, inteligentny - reprezentatywny szlachcic, potomek powstańców 31-63 roku katolik o etyce przedwojennej, bez nałogów. Najważniejsze referencje, ewentualnie gwarancje. Wymagania skromne. - Główny wyjechać - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 44 974

Bona - freblanka
lat 23, wesola, zdrowa, dlugoletnia praktyka z udzieleniem lekcji w polskim niemieckim poszukuje posady miejscowość obojetna. - Oferty Kurjer Poznański zdg 46 180

Gospodyni
samodzielną szuka posady możliwie u samotnej osoby. Zgłoszenia „Ramka” Ostrów. ng 6374

Osoba
sumienna, dobra dla dzieci, umiejąca gotować, prasować i szyć szuka posady na cały dzień. - Oferty Kurjer Poznański zdg 46 220

Absolwentka
szkoły wydziałowej, przyjmie posade do dzieci z pierwszą pomocą naukową, także język francuski. Zgłoszenia i warunki Kurjer Poznański zdg 45 974

Młody rutynowany zbożowiec 10 000 gotówki
poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznański sk. z. zdg 43 889

Krawcowa
wykonująca zardercie damską, dziecięca, dobrze tani, poszukuje pracy. Wrocławka 36, m. 4, wejście Golebia. zdg 45 031

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego z dobrem gotowaniem w lepszym domu od 15. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 532

Posługi
uczniwa, z dobrem gotowaniem, Łazarz lub też dalsza. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 676

Posługaczka
sumienna i pracowita poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 617

Krawcowa
poszukuje posady 3- dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 606

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 665

Syn
wdowy wojennej lat 15 poszukuje posady do posyłek do biura lub składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 659

Posługaczka
szuka posady z gotowaniem - praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 160

Piorę
dziennie za 2,50 dziennie z dobrymi świadectwami. Waruszevska, Ławka dworzec. zdg 46 180

Pianista
(Warszawiak) referencje najlepszych lokal poszukuje posady. - Oferty Kurjer Poznański zdg 45 802

Bezrobotny
ojciec rodziny w krytycznych warunkach materialnych poszukuje administracji domu, wzamian za mieszkanie lub za wynagrodzeniem według umowy. Oferty do Towarzystwa Pomocy dla Inteligencji św. Marcina 6a. zdg 45 641

Panna
starsza inteligentna dotąd samodzielnie handlu szuka posady lub wspólnictwa. do dyspozycji 4 tys. zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 918

Inteligentna
osoba, średni wiek, dobrze polecona, przyjmie posade gosposi u samotnej osoby, miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 496

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 825.

Kucharz
szuka posady w restauracji lub na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 088

Krawiec
damsko - męski poszukuje pracy poza dom. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 087

Ksiązkowa - kasjerka
z kaucja szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 075.

Od 1 lutego 33
poszukuje na większy majątek kasjerki doświadczonyj mogącej wykazać dobre referencje, rekomendacjami; kilk letniej samo dzielnej pracy. Odnoś świadectw których się nie zwraca z podaniem skromnych wymagań do Kurjera Poznańskiego zdg 43 321

COLOSSEUM
Ułobienie publiczności
El Brendel
Edmund Lowe
w niesamowitym i wstrząsającym dramacie człowieka, który stracił pamięć p. t.
PAJAK
Czarna magja
Potęga Hipnotyzmu!
Groza przejmująca rewelacja!
Pg 6 851/2-46 3/4

Służąca
potrzebna. Andryś Górna Wila 95. zdg 46 941

Posługaczka
z gotowaniem. Wierzbicice 14, m. 12. zdg 47 008

Posługaczka
od zaraz potrzebna. Mickiewicza 18, m. 7. zdg 46 906

Służąca
warunek dobre gotowanie, do wszystkiego. Cieszkowskiego 7, mieszkanie 11. zdg 46 920

Panna
która pracowała w składzie kolonialnym potrzebna zaraz. Szewska 15. zdg 46 807

Nianka
potrzebna zaraz. Focha 41, m. 32 zdg 46 598

Służąca
27. Grudnia 5, mieszka. 8. zdg 46 802

Fryzjerka
od zaraz. Wierzbicki, Chwali-szewo 74. zdg 46 888

Krawcowa
pierwszorzędna na piaseczce, suknie w domu, poza dom. Aleje Marcinkowskiego 8a m. 7. zdg 46 889

Potrzebna
służąca. Cukiernia 4w. Marci-na 31. zdg 46 843

Stolarz
potrzebny. Kuźniarski. Plac Sa-nieżyński 11. zdg 46 947

Fryzjer
na stała. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 945

Uczennice
do robotek potrzebne. Dabrow-skiego 59 m. 5. zdg 46 767

Humor zagraniczny
O tak! Stworzyłem tę rzeźbę w chwili gorączki.
A nie mógł pan zażyć weronału?
(Humorist, Londyn) S. F.

No ból głowy tylko proszek z zębka
Pg 4 135 31 5
Kasjerkę
do składu detalcznego biegła i pewna w zawoździe, siła młodsza. Zgłoszenia piśmiennie Kurjer Poznański zdg 46 490

Specjalistka
w modnych robotach włóczkowych szydełkami i na drutach, może się złożyć. Sew. Mielżyńskiego 2, m. 3 od 7 wieczór. zdg 46 762

Służąca
młoda bez spania od zaraz. Skład Spożywczy. Ślusarska 6. zdg 46 888

Monter - elektrotechnik
na wyjazd narodowy. Miła 8, Kulałowski. Rycyzwól. zdg 46 773

Ekspedjentkę
gwarancja 600 stała posade składu nabiału najchętniej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 856

Posługaczka
z gotowaniem. Badyńska Rybak 13. Zgłoszenia od 6.30. zdg 46 819

Starsza
dziewczyna potrzebna do dziecka i wszelkich prac domowych - Książkowski. Grochowe Łąki 3. zdg 46 769/70

Stróża
nocnego poszukuje. J. Sroczyn-ski. Zgłoszenia 12 a 13 Focha 4. zdg 47 015

Fryzjerka
i pomocnik damsko męski. Owró-wek 15 (Śródka) zdg 46 908

Poszukuje
kuźniarki zaraz. Kozia 21. front. zdg 46 976

Dwóch panów
dwie panny do ratanej sprzedaży artykułów perfumeryjnych. Pensja - prowizja. Zgłoszenia wzd. 10-11 Podgórna 6, mieszkanie 8 zdg 47 099

Służąca
Bukowska 9 11. zdg 47 002

Szydełczarki
robiące dobrze drutach, zgłosić się w wzorami wtorek 9-10. Mostowa 24 m. 9. zdg 47 006

Służąca
młodeza potrzebna. Banasifiska. Romana Szymańskiego 1. zdg 47 074

Dwóch
pomocników gastr. do winiarni i śniadalni z kaucja do 150 zł od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 070

Osoby
wszystkich zawodów nie niżej lat 23, zostaną natychmiast zatrudniane do dobrze płatnej pracy. Zgłoszenia z legitymacja wtorek i środa od 10 tej do 12 tej i 3 ciej do 5 tej. ul. Podgórna 4, m. 5. Pg 6 841 46 12

Uczennice
krawieczyzny damskiej, przyjmie. Jankowska. Przecznicza 6, IV. zdg 47 038

Filet
wszelkich hafłów, ręcznych robot włóczkowych, abażurów malowania na tkaninach, wyciam. - Miesiecznie 6 - Sosńska obecnie Kreta 22, mieszkanie 11. zdg 47 036

Przedpłata na miesiąc listopad 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 8,20, w agencjach w mieście zł 8,50, z odroczeniem do domu w Poznaniu zł 8,70, z odroczeniem przez pocztę poza Pozna-niem miesięcznie zł 4,24. Kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w unyeh krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strażków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abo-nenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-7amowej 25 gr. na stronie 4-5amowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-5amowej miłm. dla porządku przyjmujemy do goda. 18.30, w nagłych wypadkach do goda. 22 u stróża; do wydania wieczornego „Drobne” do goda. 11. większe dłużej według możności. Drobne ogło-szenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych); słowo nagłówekowe (tuziste) 25 gr. każde, dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. - P. K. O. Poznań nr. 200 149.